

НАСОКИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

от 3 февруари 2005 година

за изменение на Насоки ЕЦБ/2000/7 относно инструментите на паричната политика и процедурите на Евросистемата

(ЕЦБ/2005/2)

(2005/331/ЕО)

УПРАВИТЕЛНИЯТ СЪВЕТ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално първото тире на член 105, параграф 2 от него,

като взе предвид Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, и по-специално член 12.1. и член 14.3., в съответствие с първото тире на член 3.1., член 18.2. и първия параграф на член 20 от него,

като има предвид, че:

(1) Постигането на единна парична политика налага необходимостта от дефиниране на инструментите и процедурите, които Евросистемата, включваща националните централни банки (НЦБ) на държавите-членки, приели еврото (по-долу наричани участващи държави-членки) и Европейската централна банка (ЕЦБ), следва да използват при осъществяването на такава политика по начин, който е унифициран във всички участващи държави-членки.

(2) На ЕЦБ има правомощията да разработи необходимите насоки за осъществяването на единната парична политика на Евросистемата, а националните централни банки имат задължението да работят в съответствие с тези насоки.

(3) Последните промени в дефиницията и осъществяването на единната парична политика на Евросистемата се отразяват надлежно със замяната на приложение I към Насоки на ЕЦБ относно инструментите на паричната политика и процедурите на Евросистемата, които са в сила понастоящем.

(4) В съответствие с членове 12.1. и 14.3. от Устава, насоките на ЕЦБ представляват неделима част от правото на Общността,

ПРИЕ НАСТОЯЩИТЕ НАСОКИ:

Член 1

Принципи, инструменти, процедури и критерии за осъществяването на единната парична политика на Евросистемата

Приложение I към Насоки ЕЦБ/2000/7 от 31 август 2000 г. относно инструментите и процедурите на паричната политика на Евросистемата¹ се заменя с текста в приложението към настоящите насоки.

Член 2

Удостоверяване

Националните централни банки изпращат на ЕЦБ подробни разработки на текстовете и средствата, чрез които те възнамеряват да изпълняват изискванията на настоящите насоки, не по-късно от 15 март 2005 г.

Член 3

Влизане в сила

Настоящите насоки влизат в сила два дни след приемането им. Член 1 се прилага от 30 май 2005 г.

Член 4

Адресати

Адресати на настоящата насока са националните централни банки на участващите държавите-членки.

Съставено във Франкфурт на Майн на 3 февруари 2005 година.

За Управителния съвет на ЕЦБ:

Президент

Jean-Claude TRICHET

¹ ОВ L 310, 11.12.2000 г., стр. 1. Насоки, така както е последно изменена с Насоки ЕЦБ/2003/16 (ОВ L 69, 8.3.2004 г., стр. 1).

ПРИЛОЖЕНИЕ

“ПРИЛОЖЕНИЕ I

ПРОВЕЖДАНЕ НА ПАРИЧНА ПОЛИТИКА В ЕВРОЗОНАТА Основна документация за инструментите и процедурите на паричната политика на Евросистемата

февруари 2005 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ГЛАВА 1

1. Преглед на рамката на паричната политика
 - 1.1. Европейската система на централните банки
 - 1.2. Цели на Евросистемата
 - 1.3. Инструменти на паричната политика на Евросистемата
 - 1.3.1. Операции на открития пазар
 - 1.3.2. Ликвидни улеснения с постоянен достъп
 - 1.3.3. Минимални резерви
 - 1.4. Участници в операциите
 - 1.5. Базови активи
 - 1.6. Промени в рамката на паричната политика

ГЛАВА 2

1. Допустими участници в операциите
 - 2.1. Общи критерии за допускане до участие в операциите
 - 2.2. Избор на участници за бързи търгове и двустранни операции
 - 2.3. Санкции в случай на неизпълнение на задълженията на участниците
 - 2.4. Прекратяване на участието или изключване по съображения за предпазливост

ГЛАВА 3

3. ОПЕРАЦИИ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР
 - 3.1. Обратни операции
 - 3.1.1. Основни характеристики
 - 3.1.2. Основни рефинансиращи
 - 3.1.3. Дългосрочни рефинансиращи операции
 - 3.1.4. Обратни операции за фино регулиране
 - 3.1.5. Структурни обратни операции
 - 3.2. Окончателни сделки
 - 3.3. Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ
 - 3.4. Валутни суап операции
 - 3.5. Набиране на срочни депозити

ГЛАВА 4

- 4. Ликвидни улеснения с постоянен достъп
- 4.1. Пределно кредитно средство
- 4.2. Депозитно улеснение

ГЛАВА 5

- 5. Процедури
- 1. Ред за провеждане на търга
- 5.1.1. Общи положения
- 5.1.2. Календар на търговете
- 5.1.3. Ред за обявяване на търга
- 5.1.4. Подготовка и подаване на заявки за участие в търга
- 5.1.5. Процедури за разпределение на предложеното количество
- 5.1.6. Обявяване на резултатите от търга
- 5.2. Процедури за провеждане на двустранни операции
- 5.3. Процедури по сетълмента
- 5.3.1. Общи положения
- 5.3.2. Сетълмент на операциите на открития пазар
- 5.3.3. Процедури в края на деня

ГЛАВА 6

- 6. Допустими активи
- 6.1. Общи положения
- 6.2. Активи от първи ред
- 6.3. Активи от втори ред
- 6.4. Мерки за контрол на риска
- 6.4.1. Мерки за контрол на риска при активите от първи ред
- 6.4.2. Мерки за контрол на риска при активите от втори ред
- 6.5. Принципи за оценка на базовите активи
- 6.6. Презгранично използване на приеманите в залог активи.
- 6.6.1. Модел за кореспондентски отношения между централните банки
- 6.6.2. Връзки между системите за сетълмент на ценни книжа

ГЛАВА 7

- 7. Минимални резерви
- 7.1. Общи положения
- 7.2. Институции, задължени да внасят минимални резерви.
- 7.3. Определяне на минималните резерви
- 7.4. Поддържане на резервните наличности
- 7.5. Отчетност, признаване и удостоверяване на резервната база
- 7.6. Неспазване на задълженията по поддържане на минималните задължителни резерви

ПРИЛОЖЕНИЯ

- Приложение I
- Приложение II
- Приложение III
- Приложение IV
- Приложение V
- Приложение VI

Списък на карета схеми и таблици

Карета

1. Емитиране на дългови сертификати (ценни книжа) на ЕЦБ
2. Валутни суап операции
3. Оперативни стъпки при тържни процедури
4. Разпределяне на количествата при търгове с фиксиран лихвен процент
5. Разпределяне на количествата при търгове с променящ се лихвен процент в евро
6. Разпределяне на количествата при валутни суап операции с променящ се лихвен процент
7. Следващи стъпки за въвеждането на единния списък на активите, приемани за обезпечение
8. Мерки за контрол на риска
9. Категории ликвидност за активи от първи ред
10. Нива на допустимите отклонения на преоценка ???, прилагани към активите от първи ред по отношение на инструментите с фиксирани и нулеви купони
11. Ниво на допустимите отклонения на преоценка ???, прилагани към допустимите инструменти с плаващ обратно лихвен процент, включени в активите от първи ред
12. Изчисляване на исканията за допълнително обезпечение
13. Ниво на допустимите отклонения на преоценка ???, прилагани към допустимите активи от втори ред
14. Резервна база и процент на минимални задължителни резерви (МЗР)
15. Изчисляване на лихвите по задължителните резерви

Схеми

1. Обичайна времева рамка за осъществяването на оперативните стъпки при стандартните търгове
2. Обичайна времева рамка за осъществяването на оперативните стъпки при бързите търгове
3. Модел за кореспондентски отношения между централните банки
4. Връзки между системите за сетълмент на ценни книжа

Таблици

1. Операции на паричната политика на Евросистемата
2. Обичайни дни, в които се организират търгове по основно и дългосрочно рефинансиране

3. Обичайни дни за сетълмент на операциите на открития пазар на Евросистемата
4. Активи, които отговарят на критериите за достъп до операциите на паричната политика на Евросистемата

Съкращения

CCBM – Модел за кореспондентски отношения между централните банки
C.E.T. – Central European Time - Централно европейско време
CIs – credit institutions - кредитни институции
CSD – central securities depository - централен депозитар на ценни книжа
DVP – delivery versus payment - доставка срещу плащане
ЕС – ЕО – Европейска общност
ECB – ЕЦБ – Европейска централна банка (ЕЦБ)
EEA – European Economic Area – Европейско икономическо пространство (ЕИП)
EEC – European Economic Community – Европейска икономическа общност
EPM – ECB Payment Mechanism – Платежен механизъм на ЕЦБ
ESCB – European System of Central Banks – Европейската система на централните банки
EU – European Union – Европейски съюз
FOP – free of payment - безплатно
FRN – floating-rate note – облигация с плаващ лихвен процент
IDC – Intraday credit – кредит в рамките на деня
ISIN – International Securities Identification Number – международен идентификационен номер за ценни книжа
MFI monetary financial institution – парично-финансови институции
MMF money market fund – фонд на паричния пазар
MMP money market paper – книжа на паричния пазар
NCB national central bank – национална централна банка НЦБ
RoW rest of the world – Останал свят
RTGS real-time gross settlement – Система за брутен сетълмент в реално време
SSS securities settlement system – система за сетълмент на ценни книжа
Strip - separate trading of interest and principal – стрип (Отделно търгуване на лихва и главница)
TARGET Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system - Трансевропейска автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време
UCITS undertaking for collective investment in transferable securities - Предприятия за колективни инвестиции в прехвърляеми ценни книжа

Въведение

Настоящият документ представя оперативната рамка, избрана от Евросистемата¹ за единната парична политика на еврозоната. Документът, представляващ част от правната рамка на Евросистемата по отношение на

¹ Управителният съвет на Европейската централна банка постигна договореност да използва термина “Евросистема” като израз, обозначаващ структурата, чрез която Европейската система на централните банки осъществява основните си задачи, т. е. националните централни банки на държавите-членки, които са възприели единната валута в съответствие с Договора за създаването на Европейската общност.

инструментите и процедурите на паричната политика, има за цел да послужи като “общата документация” за инструментите и процедурите на паричната политика на Евросистемата, и по-специално да предостави на съответните участници в операциите информацията, от която те имат нужда във връзка с рамката на паричната политика на .

“Общата документация” сама по себе си не предоставя права на участниците в операциите, нито им налага задължения. Правоотношенията между Евросистемата и участниците в операциите се установяват на основата на съответните регулации и договори.

Настоящият документ е разделен на седем глави: В *глава първа* се прави преглед на оперативната рамка за паричната политика на Евросистемата. В *глава втора* са описани критериите за достъп на участниците до операциите на паричната политика на Евросистемата. В *глава трета* се описват операциите на открития пазар, докато в *глава четвърта* са представени ликвидни улеснения с постоянен достъп, предоставяни на разположение на участниците в операциите. В *глава пета* се определят процедурите, прилагани при изпълнението на операциите на паричната политика. В *глава шеста* са дефинирани критериите за допустими активи, използвани в операциите на паричната политика. *Глава седма* представя системата на минималните резерви на Евросистемата.

Приложенията към документа съдържат примери за операциите на паричната политика, речник, критерии за избора на участници във валутните операции на Евросистемата, представяне на рамката за паричната и банковата статистическа отчетност на Европейската централна банка, списък на интернет страниците на Евросистемата и описание на процедурите и санкциите, които се прилагат в случай на неизпълнение на задълженията от страна на даден участник.

ГЛАВА 1

1. Преглед на рамката на паричната политика

1.1. Европейската система на централните банки

Европейската система на централните банки (ЕСЦБ) се състои от Европейската централна банка (ЕЦБ) и националните централни банки на държавите членки на Европейския съюз². Дейността на ЕСЦБ се осъществява в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност (Договора) и Устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка (Устав на ЕСЦБ). ЕСЦБ се ръководи от органите на ЕЦБ, упълномощени да взимат решения. В този смисъл Управителният съвет на ЕЦБ носи отговорност за формулирането на паричната политика, докато Изпълнителният съвет е упълномощен да осъществява паричната политика в съответствие с взетите решения и насоките, разработени от Управителния съвет. С цел осигуряване на оперативна ефективност и в степен, считана за възможна и подходяща, Европейската централна банка препоръчва на националните централни банки³ да осъществяват операциите, които представляват част от задачите на Евросистемата. Операциите на паричната политика на Евросистемата се извършват на основата на унифицирани условия във всички държави членки⁴.

1.2. Цели на Евросистемата

Първостепенна цел на Евросистемата е да поддържа ценова стабилност съгласно член 105 от Договора. Без да накърнява първостепенната си цел за поддържане на ценова стабилност, Евросистемата следва да поддържа цялостната икономическа политика на Европейската общност. За постигане на своите цели е необходимо Евросистемата да действа в съответствие с принципа на отворената пазарна икономика със свободна конкуренция, благоприятстваща ефективното разпределяне на ресурсите.

1.3. Инструменти на паричната политика на Евросистемата

С цел постигане на целите си Евросистемата разполага с набор от инструменти на паричната политика; Евросистемата извършва операции на открития пазар, предлага ликвидни улеснения с постоянен достъп и изисква от кредитните институции да поддържат минимални резерви по сметките си в Евросистемата.

1.3.1. Операции на открития пазар

² Следва да се отбележи, че националните централни банки на държавите членки, които не са приели единната валута в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност (Договора), запазват правомощията си в областта на паричната политика съгласно националното законодателство и по този начин не са обвързани с осъществяването на единната парична политика.

³ В целия документ терминът “национални централни банки” се отнася до националните централни банки на държавите-членки, които са приели единната валута в съответствие с Договора.

⁴ В целия документ терминът “държава-членка” се отнася до такава държава-членка, която е приела единната валута в съответствие с Договора.

Операциите на открития пазар играят важна роля в паричната политика на Евросистемата при управлението на лихвените проценти, ликвидността на пазара и като сигнал за състоянието на паричната политика. Евросистемата разполага с пет вида инструменти за осъществяване на операции на открития пазар. Най-важният инструмент са обратните сделки (прилагани съгласно принципите на репо сделките или обезпечените заеми). Евросистемата може също така да използва окончателни сделки, издаването на дългови инструменти, валутни суап операции и набирането на срочни депозити. Операциите на открития пазар се инициират от ЕЦБ, която освен това решава какъв инструмент да се използва и какви да бъдат условията за неговото прилагане. Тези операции могат да се извършват въз основа на стандартни търгове, бързи търгове или двустранни процедури⁵. В зависимост от целта, периодичността и процедурите, операциите на открития пазар на Евросистемата могат да се разделят на следните четири категории (виж също таблица 1):

- Основни рефинансиращи операции са обратни сделки, осигуряващи постоянна ликвидност, със седмична честота и с падеж обикновено една седмица. Тези операции се извършват от националните централни банки на основата на стандартните търгове. Основни рефинансиращи операции играят централна роля за постигането на целите на операциите на открития пазар в Евросистемата и осигуряват по-голямата част от рефинансирането за финансовия сектор.

- Дългосрочните рефинансиращи операции са обратни сделки, осигуряващи ликвидност с месечна честота и падеж обикновено от три месеца. С тези операции се цели на участниците в да се предостави допълнително дългосрочно рефинансиране, като те се извършват от националните централни банки на основата на стандартни търгове. Като правило с тези операции Евросистемата не цели подаването на сигнали към пазара и по тази причина обикновено действа като възползваща се от операцията страна.

- Операциите за фина настройка (регулиране) са специални операции, които се извършват с цел управление на ликвидността на пазара и определяне на лихвените проценти и по-специално за смекчаване на въздействията върху лихвените проценти, предизвикани от неочаквани колебания в ликвидността на пазара. Операциите за фина настройка (регулиране) се извършват предимно под формата на обратни сделки, но могат също така да приемат формата на окончателни сделки, валутни суап операции и набиране на срочни депозити. Инструментите и процедурите, прилагани при извършването на операциите за фина регулиране, се адаптират към вида на сделката и специфичните цели, преследвани чрез операциите. Операциите за фина регулиране обикновено се

⁵ Различните процедури за извършването на операциите на открития пазар, а именно стандартни търгове, бързи търгове и двустранни процедури, са описани в глава пета. Стандартните търгове се извършват в рамките на 24 часа от обявяването на търга до удостоверяването на резултата. Всички участници в операциите, отговарящи на общите критерии, посочени в раздел 2.1, могат да участват в стандартните търгове. Бързите търгове се изпълняват в рамките на 90 минути. Евросистемата може да избере ограничен брой участници в бързите търгове. Терминът „двустранни процедури“ се отнася до всеки един случай, в който Евросистемата извършва трансакция с един или няколко участника, без да се използва тръжна процедура. Двустранните процедури включват операции, извършвани чрез фондова борса или пазарни агенти.

извършват от националните централни банки посредством бързи търгове или двустранни процедури. Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства двустранните операции за фино регулиране могат да се извършат от самата Европейска централна банка.

- Освен това Евросистемата може да осъществява структурни операции чрез емитирането на дългови сертификати, извършване на обратни и окончателни сделки. Тези операции се извършват винаги когато ЕЦБ иска да приспособи структурната позиция на Евросистемата към финансовия сектор (на регулярна или нерегулярна основа). Структурните операции под формата на обратни сделки и емитирането на дългови инструменти се осъществяват от националните централни банки чрез стандартни търгове. Структурните операции под формата на окончателни сделки се извършват чрез двустранни процедури.

1.3.2. Ликвидни улеснения с постоянен достъп

Ликвидни улеснения с постоянен достъп имат за цел да предоставят или изтеглят краткосрочна ликвидност, да подават сигнали за основните насоки на паричната политика и да определят границите на краткосрочните пазарни лихвени проценти. Два вида ликвидни улеснения са на разположение на допустимите участници, предоставяни по тяхна инициатива и свързани с изпълнението на определени условия за оперативен достъп (виж също таблица 1):

- Участниците в операциите могат да използват инструмента за пределно кредитно средство, за да получат краткосрочна (овърнайт) ликвидност от националните централни банки срещу допустими активи. При нормални обстоятелства не съществуват никакви кредитни лимити или други ограничения за достъпа на участниците в операциите до улеснението освен изискването да представят достатъчни базови активи. Лихвеният процент по пределното кредитно средство обикновено поставя таван за пазарния лихвен процент по овърнайт кредитите.

- Участниците в операциите могат да използват депозитното улеснение, за да правят овърнайт депозити в националните централни банки. При нормални обстоятелства не съществуват никакви депозитни лимити или други ограничения за достъпа на участниците в операциите до това улеснение. Лихвеният процент по тези депозити обикновено определя долната граница за пазарния лихвен процент по овърнайт депозитите.

Ликвидните улеснения с постоянен достъп се управляват по децентрализиран начин от националните централни банки.

1.3.3. Минимални резерви

Системата на минималните резерви на Евросистемата се прилага по отношение на кредитните институции в еврозоната и преди всичко е насочена към стабилизиране на лихвените проценти на паричния пазар и създаване (или

разширяване) на структурен недостиг на ликвидност. Задължителните резерви на всяка институция се определят в зависимост от елементите на нейния баланс. За да се постигне целта за стабилизиране на лихвените проценти, системата на минималните резерви на Евросистемата позволява на институциите да използват средно ниво на наличностите. Съответствието на задължителните резерви се определя на основата на средните наличности на резерви за деня на дадена институция за едномесечен период на поддържането им. Наличностите от задължителни минимални резерви на институциите се олихвяват с лихвения процент на основните рефинансиращи операции на Евросистемата.

1.4. Участници в операциите

Рамката на паричната политика на Евросистемата е определена по такъв начин, че да гарантира участието на широк кръг от участници в операциите. Институциите, за които е в сила изискването за минимални резерви съгласно член 19.1. на Устава на ЕСЦБ могат да ползват *ликвидните улеснения с постоянен достъп* и да участват в операциите на открития пазар, организирани на принципите на стандартните търгове. Евросистемата има право да избере ограничен брой участници, които да бъдат допуснати до операциите за фино регулиране. Що се касае до окончателните сделки, не се налагат никакви ограничения априори по отношение на обхвата на участниците. За валутните суап операции, извършвани за целите на паричната политика, се използват активните играчи на валутния пазар. Наборът от участници в тези операции включва онези институции, избрани за участие във валутните операции на Евросистемата, които се намират на територията на еврозоната.

1.5. Базови активи

В съответствие с член 18.1. от Устава на ЕСЦБ всички кредитни операции на Евросистемата (а именно операции, осигуряващи ликвидност) следва да се извършват на основата на адекватно обезпечение. Евросистемата приема широк кръг от активи, обезпечавачи нейните операции. Разграничават се (особено за вътрешни цели на Евросистемата) две категории допустими активи: от първи и втори ред. Това разграничаване обаче постепенно ще се преустанови през следващите години, така че рамката на обезпеченията на Евросистемата да съдържа единен списък от допустими активи. Активите от първи ред се състоят от пазарни дългови инструменти, отговарящи на унифицираните критерии за допустимост на еврозоната, определени от ЕЦБ. Тези от втори ред обхващат допълнителни активи, пазарни и непазарни, които имат особено значение за националните финансови пазари и банкови системи, и за които критериите за допустимост се определят от националните централни банки и се одобряват от ЕЦБ. Не се прави разграничение между двете категории активи по отношение на качеството им и тяхната допустимост за различните видове операции на паричната политика на Евросистемата (с изключение на факта, че активите от втори ред обикновено не се използват от Евросистемата при окончателните сделки). Допустимите активи могат да се използват на презгранична основа с помощта на модела за кореспондентски отношения между централните банки (correspondent central banking model) или чрез съответните връзки между сетълмент системите за ценни книжа на Европейския съюз с цел обезпечаване

на всички видове кредити на Евросистемата⁶. Всички допустими активи за операциите на паричната политика на Евросистемата, могат също така да се използват за обезпечение при еднодневен кредит.

1.6. Промени в рамката на паричната политика

Управителният съвет на ЕЦБ може по всяко време да променя инструментите, условията, критериите и процедурите за извършване на операциите по паричната политика на Евросистемата.

⁶ Виж раздели 6.6.1 и 6.6.2.

ТАБЛИЦА 1

Операции на паричната политика на Евросистемата

Операции на паричната политика	Видове трансакции		Падеж	Честота	Процедура
	Предоставяне на ликвидност	Изтегляне на ликвидност			
<i>Операции на открития пазар</i>					
Основни рефинансирани операции	Обратни операции	-	Една седмица	Седмична	Стандартни търгове
Дългосрочни рефинансирани операции	Обратни операции	-	Три месеца	Месечна	Стандартни търгове
Операции за фино регулиране	- Обратни операции - Валутни суап операции	- Обратни операции - Набиране на срочни депозити -Валутни суап операции	Нестандартизиран	Нерегулярна	-Бързи търгове -Двустранни процедури
	Окончателни покупки	Окончателни продажби	-	Нерегулярна	Двустранни процедури
Структурни операции	Обратни операции	Емитиране на дългови сертификати	Стандартизиран/ нестандартизиран	Регулярна и нерегулярна	Стандартни търгове
	Окончателни покупки	Окончателни продажби	-	Нерегулярна	Двустранни процедури
<i>Ликвидните улеснения с постоянен достъп</i>					
пределно кредитно улеснение	Обратни операции	-	Овърнайт	Достъп по преценка на участниците в операцията	
Депозитно улеснение	-	Депозити	Овърнайт	Достъп по преценка на участниците в операцията	

ГЛАВА 2

2. ДОПУСТИМИ УЧАСТНИЦИ В ОПЕРАЦИИТЕ

2.1. Общи критерии за участие в операциите

Участниците в операциите на паричната политика на Евросистемата трябва да отговарят на определени критерии за допустимост⁷. Тези критерии се определят с оглед на това да се осигури достъп на широк кръг институции до операциите на паричната политика на Евросистемата, като се набляга върху еднакъв подход към институциите на територията на еврозоната и се гарантира изпълнението на някои оперативни и разумни изисквания от страна на участниците:

- Само институциите, за които се изискват задължителни минимални резерви в рамките на Евросистемата съгласно член 19.1. от Устава на ЕСЦБ, могат да бъдат избирани за участници в операциите. Институции, които са освободени от задължения по отношение на минималните задължителни резерви на Евросистемата (виж раздел 7.2.), нямат достъп до *ликвидните улеснения с постоянен достъп* и операциите на открития пазар на Евросистемата.

- Участниците в операциите трябва да бъдат финансово стабилни. Необходимо е те да подлежат на поне една форма на надзор от страна на националните институции, хармонизирана с изискванията на ЕО/ЕИП⁸. От друга страна обаче финансово стабилните институции, които са подчинени на национален надзор, нехармонизиран със сравним стандарт, могат също да бъдат приемани като участници в операциите, т. е. разположени в еврозоната клонове на институции, чиито централни управления са извън Европейското икономическо пространство.

- Участниците в операциите трябва да отговарят на всеки един оперативен критерий, посочен в съответния финансов договор или регулация и прилаган от съответната национална централна банка (или от ЕЦБ), по начин, който да гарантира ефективното изпълнение на операциите на паричната политика на Евросистемата.

Тези общи критерии за достъп до операциите са едни и същи за цялата еврозона. Институциите, отговарящи на общите критерии за достъп, могат:

- да бъдат допускани до *ликвидните улеснения с постоянен достъп* на Евросистемата, а също

- да участват в операциите на открития пазар на Евросистемата на основата на стандартни търгове.

⁷ За окончателните сделки не се поставят никакви ограничения априори по отношение на участниците в операциите

⁸ Хармонизираният надзор на кредитните институции се основава на Директива 2000/12/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 март 2000 г., свързан с наблюдението и контрола на работата на кредитните институции (ОВ L, 126, 26 май 2000 г., стр. 1) съгласно измененията.

Институциите могат да имат достъп до *ликвидните улеснения с постоянен достъп* и операциите на открития пазар на Евросистемата на основата на стандартни търгове само чрез националната централна банка на държавата членка, в която е основана институцията. Ако дадена институция има представителства (централно управление или клонове) в повече от една държава членка, те имат достъп до тези операции чрез националната централна банка на държавата членка, в която се намират, независимо от факта, че заявките за участие в търговете от една институция могат да бъдат подавани само от едно представителство (централното управление или определен клон) във всяка държава членка.

2.2. Избор на участници за бързи търгове и двустранни операции

За окончателните сделки не се поставят никакви ограничения априори по отношение на обхвата на участниците.

За валутните суап операции, изпълнявани за целите на паричната политика, участниците трябва да могат да извършват ефективно валутни операции с големи обеми при всякакви пазарни условия. Обхватът на участниците във валутните суап операции съответства на участниците, намиращи се в еврозоната и избрани да участват във валутните интервенции на Евросистемата. Критериите и процедурите, прилагани при избора на участници във валутните интервенции на Евросистемата са представени в приложение 3.

За операциите, основани на бързи търгове и двустранни процедури (обратни операции за фино регулиране и набиране на срочни депозити) всяка национална централна банка избира кръг от участници сред институциите, намиращи се в нейната държава членка и отговарящи на общите критерии за достъп до операциите. В този смисъл, активността на паричния пазар е първостепенен критерий за избор. Други критерии, които могат да бъдат взети под внимание например, са ефективността на търговските операции и потенциала за наддаване.

При бързите търгове и двустранните операции националните централни банки осъществяват сделки изключително с участниците, които са включени в кръга, одобрен за операциите за фино регулиране. Ако по някакви оперативни причини дадена национална централна банка не може да включи във всяка операция всички участници, от листата за фино регулиране, то изборът им в тази държава-членка следва да се извършва на ротационен принцип за осигуряване на равнопоставен достъп.

Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства двустранните операции за фино регулиране могат да се извършват от самата ЕЦБ. Ако ЕЦБ осъществява двустранна операция, изборът на участници в тези случаи се извършва от нея на ротационен принцип измежду онези участници в еврозоната, които имат право на достъп до бързите търгове и двустранните операции с цел постигане на равнопоставен достъп.

2.3. Санкции в случай на неизпълнение на задълженията на участниците в операциите

ЕЦБ налага санкции в съответствие с Регламент (ЕО) № 2532/98 на Съвета от 23 ноември 1998г. относно правомощията на Европейската централна банка за налагане на санкции⁹, Регламент (ЕО) № 2157/1999 на Европейската централна банка от 23 септември 1999 г. относно правомощията на Европейската централна банка за налагане на санкции (ЕЦБ/1999/4)¹⁰, Регламент (ЕО) № 2531/98 на Съвета от 23 ноември 1998 г. за прилагането на минималните резерви от Европейската централна банка съгласно измененията¹¹ и Регламент (ЕО) № 1745/2003 на Европейската централна банка от 12 септември 2003 г. за прилагането на минималните резерви (ЕЦБ/2003/9)¹² по отношение на институциите, които не спазват задълженията, произтичащи от регламентите и решенията на ЕЦБ, свързани с прилагането на минималните резерви. Съответните санкции и процедурни правила за прилагането им са подробно описани в регламентите, цитирани по-горе. Освен това в случай на сериозни нарушения на задължителните минимални резерви (изискванията за минималните резерви), Евросистемата може да преустанови участието на отделни институции в операциите на открития пазар.

В съответствие с договорните и регулативни разпоредби, прилагани от съответните национални централни банки (или от ЕЦБ), Евросистемата може и ще приложи финансови санкции на участниците или ще прекрати участието им в операциите на открития пазар, ако тези участници не изпълняват задълженията си, произтичащи от договорните и регулативни разпоредби, прилагани от националните централни банки (или от ЕЦБ), както е описано по-долу.

Това се отнася за случаите на нарушаване на правилата за провеждане на търгове (ако даден участник не е в състояние да преведе достатъчно базови активи в залог за покриване на обема ликвидност, предоставен в операция по предоставяне на ликвидност, или ако той не е в състояние да предостави достатъчно налични средства, за покриване на сумата, получена при операция по изтегляне на ликвидност) и за двустранни сделки (ако даден участник не е в състояние да осигури достатъчно допустими базови активи или ако той не може да предостави достатъчно налични средства за покриване на сумата, договорена в двустранните операции).

Това се прилага и в случаи на неспазване от страна на контрагент на правилата за използването на базови активи (ако даден контрагент използва активи, които в момента са или са станали неприемливи, или които не могат да се използват от него например, поради свързаност между емитента/гаранта и контрагента, или ако те са едно и също лице, както и в случаи на неспазване на правилата за процедурите за края на деня и условията за достъп до пределното кредитно средство (ако даден контрагент, който има отрицателен баланс по сетълмент

⁹ ОВ L 318, 27.11.1998 г., стр. 4

¹⁰ ОВ L 264, 12.10.1999 г., стр. 21

¹¹ ОВ L 318, 27.11.1998 г., стр. 1.

¹² ОВ L 250, 2.12. 2003 г., стр. 10.

сметката си в края на деня, не отговаря на условията за достъп до пределното кредитно средство).

Освен това, мярката за прекратяване на участието в случай на нарушение може да бъде предприета и по отношение на клоновете на същата институция, разположени в други държави членки. Като изключителна мярка, ако това се налага поради сериозността на дадено нарушение, което може да се докаже например от честотата или продължителността му, е възможно да бъде прекратено участието на контрагента във всички бъдещи операции на паричната политика за определен период от време.

Финансовите наказания, налагани от националните централни банки в случаи на неспазване на правилата за търговете, двустранните операции, базовите активи, процедурите за края на деня или условията на достъп до пределно кредитно средство, се изчисляват по предварително определена наказателна тарифа (съгласно описанието в приложение б).

2.4. Прекратяване на участието или изключване по съображения за предпазливост

В съответствие с договорните и регулативни разпоредби , прилагани от съответните национални централни банки (или от ЕЦБ), Евросистемата може да прекрати участието или да отстрани участник от достъп до инструментите на паричната политика по съображения за предпазливост.

Освен това, прекратяването или изключването на участници може да бъде оправдано в случаите, попадащи в категорията “неизпълнение на задължение” от страна на участник в съответствие с договорните и регулативни разпоредби , прилагани от националните централни банки.

3. ОПЕРАЦИИ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР

Операциите на открития пазар играят важна роля за паричната политика на Евросистемата, свързана с управлението на лихвените проценти, на пазарната ликвидност и подаването на сигнали относно състоянието на паричната политика. В зависимост от целта им, периодичността и начина на провеждане, операциите на открития пазар на Евросистемата могат да бъдат разделени на четири категории: основни рефинансиращи операции, дългосрочни рефинансиращи операции, операции за фино регулиране и структурни операции за изтегляне на ликвидност. Що се касае до използваните инструменти, обратните операции се явяват главният инструмент на открития пазар на Евросистемата и могат да бъдат използвани при всичките четири категории операции, докато дълговите сертификати могат да се прилагат при структурните операции за изтегляне на ликвидност. Освен това евросистемата разполага с три други инструмента за извършването на операции за фино регулиране: окончателни сделки, валутни суап операции и набиране на срочни депозити. В следващите раздели подробно се представя спецификата на различните видове инструменти на открития пазар, използвани от Евросистемата.

3.1. Обратни операции

3.1.1. Общи характеристики

а) Вид инструмент

Обратните операции се отнасят към операциите, при които Евросистемата купува или продава при репо сделки или извършва кредитни операции срещу активи, приемани в залог. Обратните операции се използват за основните рефинансиращи операции и при по-дългосрочно рефинансиране. Освен това Евросистемата може да използва обратните (репо) операции за структурни операции и за фино регулиране.

б) Правно основание

Националните централни банки могат да извършват обратни (репо) операции или под формата на репо сделки (а именно собствеността върху даден актив се прехвърля на кредитора, докато страните се споразумеят да закрият операцията чрез повторно прехвърляне на актива на длъжника в даден бъдещ момент), или като обезпечени заеми (а именно върху актива се получава приложимо във всеки един момент право на гаранция, но допускайки, че задължението по дълга ще бъде изпълнено, собствеността върху актива се запазва от длъжника). Допълнителните разпоредби, свързани с обратните (репо) операции на основата на репо сделки, се определят подробно в договорите, прилагани от съответната национална централна банка (или от ЕЦБ). В разпоредбите за обратните операции, основани на обезпечени заеми, се вземат под внимание различните процедури и формалности, необходими за установяването и последващото

освобождение на правото върху обезпечението (а именно залогът), които се прилагат в различните законодателства.

в) Лихвени условия

Разликата между покупната цена и цената на обратното изкупуване в една репо сделка съответства на лихвата, дължима върху размера от средства, предоставени или взети назаем до падежа на операцията, т. е. цената на обратното изкупуване включва съответно дължимата лихва. Лихвеният процент върху дадена обратна операция под формата на обезпечен заем се определя чрез прилагането на съответния лихвен процент по кредита до падежа на операцията. Лихвеният процент, прилаган при операциите на открития пазар на евросистемата е проста лихва, основаваща се на конвенцията, отчитаща дните -“реални дни/360” (“АСТ/360”).

3.1.2. Основни рефинансиращи операции

Основните рефинансиращи операции са най-важните операции на открития пазар, извършвани от евросистемата и играят ключова роля в осъществяването на целите, свързани с управлението на лихвените проценти, на ликвидността на пазара и подаването на сигнали за състоянието на паричната политика. Те също така осигуряват основната част от рефинансирането за финансовия сектор. Оперативните характеристики на основните рефинансиращи операции могат да бъдат обобщени като следва:

- те представляват операции за предоставяне на ликвидност;
- осъществяват се редовно всяка седмица¹³;
- като правило са с падеж една седмица¹⁴;
- извършват се по децентрализиран начин от националните централни банки;
- осъществяват се чрез стандартни търгове (както е описано в раздел 5.1.);
- всички участници, отговарящи на общите критерии за приемливост (които са определени в раздел 2.1.), могат да заявяват поръчки/желание за участие в основните рефинансиращи операции ; и
- двата вида активи, от първи и втори ред (както е описано в глава 6), са допустими като базови активи при основните рефинансиращи операции .

3.1.3. Дългосрочни рефинансиращи операции

Евросистемата извършва и редовни операции по рефинансиране с падеж от три месеца, които са насочени към осигуряване на допълнително дългосрочно рефинансиране за финансовия сектор. Тези операции представляват само малка част от общия обем на рефинансирането. При тези операции Евросистемата като правило не цели да изпраща сигнали към пазара и затова обикновено

¹³ Основните и дългосрочните операции по рефинансиране се изпълняват в съответствие с предварително обявявания календар за търгове на Евросистемата (виж също така раздел 5.1.2), който се намира на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int), както и на интернет страниците на Евросистемата (виж приложение 5).

¹⁴ Падежът на основните и дългосрочните операции по рефинансиране може понякога да се променя в зависимост от почивните дни на банковите системи в държавите-членки.

действия като получател на лихви. Съответно дългосрочните рефинансиращи обикновено се извършват под формата на търгове с променлив процент, като периодично ЕЦБ посочва обема на операцията, който ще се разпределя в предстоящите търгове. При извънредни обстоятелства евроразделът може също да извърши операции по дългосрочно рефинансиране чрез търгове с фиксирани лихвени проценти.

Оперативните характеристики на дългосрочните рефинансиращи операции могат да бъдат обобщени, както следва:

- те представляват операции за предоставяне на ликвидност;
- осъществяват се ежемесечно¹⁵;
- като правило са с падеж три месеца¹⁶;
- извършват се по децентрализиран начин от националните централни банки;
- извършват се чрез стандартни търгове (както е описано в раздел 5.1.);
- всички участници, отговарящи на основните критерии за достъп (които са определени в раздел 2.1.), могат да заявяват поръчки за участие за дългосрочни рефинансиращи операции;
- и двата вида активи, от първи и втори ред (както е описано в глава 6), са допустими като базови активи при дългосрочни рефинансиращи операции.

3.1. 4. Обратни операции за фино регулиране

Евроразделът може да извършва операции за фино регулиране под формата на обратни операции на открития пазар. Операциите за фино регулиране са предназначени за управление на ликвидността на пазара и лихвените проценти, и в частност за смекчаване въздействието върху лихвените проценти в резултат на неочаквани колебания в ликвидността на пазара. Необходимостта от бърза реакция в случай на неочаквани промени на пазара изисква висока степен на гъвкавост от страна на еврораздела при избора на процедури и оперативни характеристики при извършването на тези операции.

Оперативните характеристики на обратните операции за фино регулиране могат да бъдат обобщени, както следва:

- могат да се осъществяват под формата на операции за предоставяне или изтегляне на ликвидност;
- периодичността им не е стандартизирана;
- падежът им не е стандартизиран;
- обратните (репо) операции за фино регулиране, чрез които се предоставя ликвидност, обикновено се извършват чрез бързи търгове, въпреки че възможността за използване на двустранни операции не се изключва (виж глава 5);
- обратните операции за фино регулиране, чрез които се изтегля ликвидност, като правило, се извършват чрез двустранни операции (както е описано в раздел 5.2.);
- тези операции обикновено се изпълняват по децентрализиран начин от националните централни банки (Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при

¹⁵ Виж забележка 13.

¹⁶ Виж забележка 14.

извънредни обстоятелства двустранните обратни операции за фино регулиране могат да се извършват от ЕЦБ);

- Евросистемата може да избере в съответствие с критериите, описани в раздел 2.2., ограничен брой участници в обратните операции за фино регулиране; и
- двата вида активи, от първи и втори ред (както е описано в глава 6), са допустими като базови активи при обратните операции за фино регулиране.

3.1.5. Структурни обратни операции

Евросистемата може да изпълнява структурни операции под формата на обратни (репо) операции на открития пазар за приспособяване на структурната позиция на Евросистемата към финансовия сектор. Оперативните характеристики на тези операции могат да се обобщят, както следва:

- те са операции за предоставяне на ликвидност;
- честота им може да бъде на регулярна или нерегулярна основа;
- падежът им не е стандартизиран априори;
- извършват се чрез стандартни търгове (както е описано в раздел 5.1.);
- извършват се по децентрализиран начин от националните централни банки;
- всички участници, отговарящи на общите критерии за достъп (както са описани в раздел 2.1.) могат да заявяват поръчки за структурните обратни операции; и
- двата вида активи, от първи и втори ред (както е описано в глава 6), са допустими като базови активи при структурните обратни операции.

3.2. Окончателни сделки

а) Вид инструмент

Окончателните сделки на открития пазар се отнасят към операциите, при които Евросистемата окончателно купува или продава допустими активи на пазара. Окончателните сделки на открития пазар се извършват само със структурни цели и за фино регулиране.

б) Правно основание

Окончателната сделка предполага пълно прехвърляне на собственост от продавача на купувача без възможност за обратен трансфер. Сделките се изпълняват в съответствие с пазарните конвенции за използвания в трансакцията дългов инструмент.

в) Ценови условия

При изчисляване на цените Евросистемата действа в съответствие с най-широко използваната пазарна конвенция за използваните в сделката дългови инструменти.

г) Други оперативни характеристики

Оперативните характеристики на окончателните сделки на евросистемата могат да се обобщят, както следва:

- те могат да се осъществяват под формата на операции за предоставяне на ликвидност (окончателни покупки) или операции за изтегляне на ликвидност (окончателни продажби);
- честотата им не е стандартизирана;
- извършват се чрез двустранни процедури (както е описано в раздел 5.2.);
- по принцип се изпълняват децентрализирано от националните централни банки (Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства окончателните сделки за фино регулиране могат да се извършат от ЕЦБ);
- не се поставят никакви ограничения априори по отношение на обхвата на участниците в окончателните сделки; и
- като правило само инструменти от първи ред (както е описано в раздел 6.1.) се използват за базови активи при окончателните сделки.

3.3. Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ

а) Вид инструмент

ЕЦБ може да емитира дългови сертификати с цел приспособяването на структурната позиция на Евросистемата към финансовия сектор, така че да създаде (или увеличи) ликвиден недостиг на пазара.

б) Правно основание

Сертификатите представляват задължение на ЕЦБ към държателя на сертификата. Сертификатите се емитират и притежават в безналична форма в депозитарите на ценни книжа на еврозоната. ЕЦБ не налага никакви ограничения върху прехвърляемостта на сертификатите. Допълнителните разпоредби, свързани с дълговите сертификати на ЕЦБ, ще бъдат включени в условията за емитиране на дългови сертификати.

в) Лихвени условия

Сертификатите се емитират като сконтови, т. е. те се емитират под номиналната стойност и на падежа се погасяват по номинална стойност. Разликата между емитирания размер и погасения размер се равнява на натрупаната лихва до падежа на сертификата върху емитирания обем съгласно договорения лихвен процент . Прилага се проста лихва съгласно конвенцията, отчитаща дните “ реални дни/360”. Изчисляването на емитираното количество е показано в каре 1.

КАРЕ 1
Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ

$$\text{Сумата на емисията е: } P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_1 \times D}{36000}},$$

където

N = номинален размер на дълговия сертификат

r_1 = лихвен процент (в %)

D = падеж на дълговия сертификат (в дни)

P_T = размера на емисията на дълговия сертификат

г) Други оперативни характеристики

Оперативните характеристики на емитираните дългови сертификати могат да бъдат обобщени, както следва:

- сертификатите се емитират за изтегляне на ликвидност от пазара;
- сертификатите могат да се емитират на регулярна или нерегулярна основа;
- сертификатите са с падеж до дванадесет месеца;
- сертификатите се емитират чрез стандартни търгове (както подробно е описано в раздел 5.1.);
- търговете и разплащанията по сертификатите се извършват по децентрализиран начин от националните централни банки; и
- всички участници, отговарящи на общите критерии за достъп (описани в раздел 2.1.) могат да подават поръчки за участие в подписката за дългови сертификати на ЕЦБ.

3.4. Валутни суап операции

а) Вид инструмент

Валутните суап операции, осъществявани за целите на паричната политика, се състоят от едновременни спай и форуърд трансакции на евро срещу чуждестранна валута. Те се използват за целите на финото регулиране главно за управление на ликвидността на пазара и регулиране на лихвените проценти.

б) Правно основание

Валутните суап операции, осъществявани за целите на паричната политика, се отнасят към операциите, при които Евросистемата купува (или продава) евро на спот срещу чуждестранна валута и в същото време я продава (или купува) обратно форуърдно на определена дата. Допълнителните разпоредби, свързани с валутните суап операции, са подробно описани в договорите, прилагани от съответната национална централна банка (или от ЕЦБ).

в) Условия за валутните и обменните курсове

Като правило Евросистемата оперира с най-търгуваните валути и съгласно стандартната пазарна практика. При всяка валутна суап операция евросистемата и участниците се договарят за суап точките по транзакцията. Суап точките представляват разликата между обменния курс по форуърд транзакцията и обменния курс по спот транзакцията. Суап точките на еврото спрямо дадена чуждестранна валута се котират съгласно общите пазарни конвенции..

Условията на замяната при валутните суап операции са описани подробно в каре 2.

КАРЕ 2	
Валутни суап операции	
S	- спот (спрямо датата на сключване на валутната суап операция) на обменния курс на еврото (EUR) към чуждестранната валута ABC.
$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$	
F _M	- форуърдният обменен курс на еврото към чуждестранната валута ABC на дата на обратното изкупуване на суап операцията (M)
$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$	
Δ _M	- форуърд точките на еврото към чуждестранната валута ABC на датата на изкупуване на суап операцията (M)
$\Delta_M = F_M - S$	
N(.)	- спот обемът на валутата; N(.) _M е форуърдният обем на валутата:
$N(ABC) = N(EUR) \times S \text{ или } N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$	
$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \text{ или } N(EUR) = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$	

г) Други оперативни характеристики

Оперативните характеристики на валутните суап операции могат да се обобщят по следния начин:

- могат да се извършват под формата на операции за предоставяне и изтегляне на ликвидност;
- честотата им не е стандартизирана;
- падежът им не е стандартизиран;
- извършват се чрез бързи търгове или двустранни процедури (виж глава 5);

- като правило се извършват децентрализирано от националните централни банки (Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства двустранните валутни суап операции могат да се извършат от ЕЦБ).
- Евросистемата може да избере съгласно критериите, описани подробно в раздел 2.2. и приложение 3, ограничен брой участници, които да се включат във валутните суап операции.

3.5. Набиране на срочни депозити

а) Вид инструмент

Евросистемата може да покани участниците да откриват олихвяеми срочни депозити при националната централна банка на държавата членка, в която се намира участникът. Набирането на срочни депозити се предвижда само за целите на финото регулиране, насочено към изтегляне на ликвидност от пазара.

б) Правно основание

Депозитите, приемани от участниците са с определен срок и фиксиран лихвен процент. Националните централни банки не предоставят обезпечение в замяна на депозитите.

в) Лихвени условия

По тези депозити се прилага проста лихва на основата на конвенцията за отчитане на дните “реални дни/360”. Лихвата се изплаща на падежа на депозита.

г) Оперативни характеристики

Оперативните характеристики на набирането на депозити с фиксиран срок могат да се обобщят по следния начин:

- депозитите се набират с цел изтегляне на ликвидност;
- честотата, с която се набират депозитите, не е стандартизирана;
- падежът на депозитите не е стандартизиран;
- набирането на депозитите обикновено се извършва чрез бързи търгове, въпреки че не се изключва възможността да се използват и двустранни процедури (виж глава 5);
- набирането на депозити обикновено се извършва децентрализирано от националните централни банки (Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства двустранното набиране на срочни депозити¹⁷ може да се извърши от ЕЦБ); и
- Евросистемата може да избере съгласно критериите, описани подробно в раздел 2.2., ограничен брой участници, които да се включат в набирането на срочни депозити.

¹⁷ Срочните депозити се държат по сметки в националните централни банки; това се прилага дори ако тези операции трябва да се извършат по централизиран начин от ЕЦБ.

ГЛАВА 4

4. Ликвидни улеснения с постоянен достъп

4.1. Пределно кредитно средство

а) Вид инструмент

Участниците могат да използват пределното кредитно средство за придобиване на овърнайт ликвидност от националните централни банки по предварително определен лихвен процент срещу допустими активи (както е описано подробно в глава 6). Този инструмент се използва за удовлетворяване на временните ликвидни нужди на участниците. При нормални обстоятелства лихвеният процент по този инструмент определя тавана за овърнайт лихвения процент на пазара. Условието за прилагането на този инструмент са еднакви в цялата еврозона.

б) Правно основание

Националните централни банки могат да предоставят ликвидност по пределното кредитно средство или под формата на овърнайт репо сделки (т. е. собствеността върху актива се прехвърля на кредитора, докато страните се договорят за обратна операция/трансакция чрез повторно прехвърляне на актива към длъжника на следващия работен ден), или като овърнайт обезпечени заеми (т. е. върху актива се получава приложимо във всеки един момент право на гаранция, но допускайки, че задължението по дълга ще бъде изпълнено, собствеността върху актива се запазва от длъжника). Допълнителните разпоредби за извършването на репо сделките са описани подробно в договорите, прилагани от съответната национална централна банка. В разпоредбите за предоставяне на ликвидност под формата на обезпечени заеми се вземат под внимание различни процедури и официални изисквания, необходими за установяването и последващото освобождаване на правото върху обезпечението (залога), които се прилагат в различните законодателства.

в) Условия за достъп

Институции, отговарящи на общите критерии за достъп на участниците, описани в раздел 2.1., могат да бъдат допускани до инструмента пределно кредитно средство. Достъпът до пределното кредитно средство се предоставя чрез националната централна банка на държавата-членка, в която се намира институцията. Достъпът до пределното кредитно средство се предоставя само в дните, когато съответните национални системи за брутен сетълмент в реално време (RTGS: real-time gross settlement) и съответните сетълмент системи за ценни книжа работят.

В края на деня дебитните позиции на участниците по сетълмент сметките им в националните централни банки автоматично се считат като искане за ползване на пределно кредитно средство. Редът за достъп в края на деня до пределно кредитно средство е подробно описан в раздел 5.3.3.

Даден контрагент може също така да получи достъп до инструмента пределно кредитно средство чрез изпращане на искане до националната централна банка на държавата-членка, в която се намира контрагентът. За да може националната централна банка да придвижи искането в същия ден, то следва да бъде получено от нея не по-късно от 30 минути след действителния край на работното време на TARGET системата¹⁸.¹⁹ Като правило края на работното време на TARGET системата е 18.00 ч. централно европейско време. Крайният срок за отправяне на искане за достъп до пределно кредитно средство се отлага допълнително с 30 минути в последния работен ден за евросистемата от периода за поддържане на минимални резерви. В искането следва да се посочи обемът на кредита и в случай че базовите активи за трансакцията все още не са предварително депозирани в националната централна банка, се посочват активите, които ще бъдат доставени за трансакцията.

Освен изискването за представяне на достатъчно допустими базови активи, не съществува ограничение по отношение на размера на средствата, които ще се заемат по пределното кредитно средство.

г) Падеж и лихвени условия

Кредитът, отпуснат по улеснението пределно кредитно средство, е с овърнайт падеж. За институциите, които участват директно в TARGET, кредитът се погасява на следващия ден, в който съответната национална система за брутен сетълмент в реално време и съответната система за сетълмент на ценни книжа работят, в момента на тяхното отваряне.

Лихвеният процент се обявява предварително от Евросистемата и се калкулира като проста лихва съгласно конвенцията за отчитане на дните “реални дни/360”. ЕЦБ може да промени лихвения процент по всяко време, който влиза в сила най-рано на следващия работен ден за Евросистемата²⁰. Лихвата по това улеснение се изплаща с погасяването на кредита.

д) Прекратяване на достъпа до улеснението

Достъпът до пределното кредитно средство се предоставя само в съответствие с целите и общите положения на паричната политика на ЕЦБ. ЕЦБ може да преработи условията на това улеснение или да прекрати използването му по всяко време.

4.2. Депозитно улеснение

¹⁸ В някои държави-членки националната централна банка (или някой от нейните клонове) може да не бъде отворен за целите на операциите на паричната политика в някои работни дни за Евросистемата поради национални или регионални банкови празници. В този случай съответната национална централна банка е отговорна за информирането на участниците предварително относно реда за достъп до пределно кредитно средство във връзка с банковия празник.

¹⁹ Дните, в които Евросистемата не работи, се обявяват на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int), както и на интернет страниците на Евросистемата (виж приложение 5)

а) Вид инструмент

Участниците могат да използват депозитното улеснение за откриване овърнайт депозити при националните централни банки. Върху депозитите се начислява предварително определен лихвен процент. При нормални обстоятелства лихвеният процент по това улеснение определя долната граница на овърнайт пазарен лихвен процент. Условието за прилагането на депозитното улеснение са еднакви в цялата еврозона²¹.

б) Правно основание

Върху овърнайт депозитите, приемани от участниците, се начислява фиксиран лихвен процент. Не се предоставя обезпечение в замяна на депозита.

в) Условия за достъп²²

Институциите, които отговарят на общите критерии за достъп на участниците, подробно описани в раздел 2.1., имат достъп до депозитното улеснение. Достъпът до това улеснение се предоставя чрез националната централна банка на държавата-членка, в която се намира дадената институция. Достъпът до депозитното улеснение е възможен само в дните, когато съответната национална система за брутен сетълмент в реално време работи.

За предоставяне на достъп до депозитното улеснение, участникът следва да изпрати искане до националната централна банка на държавата-членка, в която се намира даденият участник. За да може националната централна банка да придвижи искането в рамките на същия ден, то трябва да бъде получено от националната централна банка не по-късно от 30 минути след края на работното време на TARGET, което като правило е 18.00ч. централноевропейско време²³,²⁴. Крайният срок за подаването на искането за достъп до депозитното улеснение се отлага допълнително с 30 минути в последния работен ден на периода на поддържане на минимални резерви на Евросистемата. В искането следва да се посочи размерът на средствата, които ще се депозират при това улеснение.

²¹ В страните от еврозоната могат да съществуват оперативни разлики, произтичащи от наличието на различни структури на сметките в различните национални централни банки

²² Поради наличието на различни структури на сметките в националните централни банки, ЕЦБ може да разреши на тези банки временно да прилагат условия за достъп с малки различия в сравнение с описаните. Националните централни банки предоставят информация за тези отклонения от условията за достъп, описани в настоящия документ.

²³ В някои държави-членки националната централна банка (или някой от нейните клонове) може да не бъде отворен за целите на операциите на паричната политика в някои работни дни за Евросистемата поради национални или регионални банкови празници. В този случай съответната национална централна банка е отговорна за предварително информиране на участниците относно реда определен за достъп до депозитното улеснение, във връзка с банковия празник.

²⁴ Дните, в които TARGET системата не работи, се обявяват на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int), както и на интернет страниците на националните централни банки (виж приложение 5).

Не съществува ограничение по отношение на размера на средствата, които един участник може да предостави по депозитното улеснение .

г) Падеж и лихвени условия

Депозитът, предоставен по депозитното улеснение , е с продължителност овърнайт. За институциите, които участват пряко в TARGET системата, депозитът по това улеснение е с падеж на следващия ден, в който съответната национална система за плащания в реално време и съответната система за сетълмент на ценни книжа работят, в момента на тяхното отваряне .

Лихвеният процент се обявява предварително от Евросистемата и се изчислява като проста лихва съгласно конвенцията за отчитане на дните “ реални дни/360”. ЕЦБ може да направи промени в лихвения процент по всяко време, който влиза в сила най-рано на следващия работен ден за Евросистемата. Лихвата по депозитите е платима на падежа им .

д) Прекратяване на достъпа до улеснението

Достъпът до депозитното улеснение се предоставя само в съответствие с целите и общите положения на паричната политика на ЕЦБ. ЕЦБ може да преработи условията на това улеснение или да прекрати използването му по всяко време.

ГЛАВА 5

5. ПРОЦЕДУРИ

1. Ред за провеждане на търгове

5.1.1. Основни положения

Операциите на открития пазар на Евросистемата обикновено се извършват чрез организиране на търгове. Процедурите за организиране на търговете се осъществяват чрез шест оперативни стъпки, както подробно е описано в каре 3. Евросистемата прави разлика между два различни вида процедури за провеждане на търгове : стандартни търгове и бързи търгове . Процедурите за организирането на стандартните и бързите търгове са идентични с изключение на времевата рамка и обхвата на участниците.

КАРЕ 3

Оперативни стъпки при организирането на търгове

Стъпка 1. Обявяване на търг

а) Обявяване от ЕЦБ чрез телекомуникационните средства

б) Обявяване от националните централни банки чрез националните телекомуникационни средства и директно на отделните участници (ако това се счита за необходимо)

Стъпка 2. Подготовка на участниците и подаване

на заявките за участие
Стъпка 3. Събиране на заявките от Евросистемата
Стъпка 4. Разпределяне и обявяване на резултатите от търга
 а) Решение на ЕЦБ за разпределяне на поръчките
 б) Обявяване на резултатите от разпределянето
Стъпка 5. Потвърждаване на отделните резултати от търга
Стъпка 6. Сетълмент на трансакциите (виж раздел 5.3.)

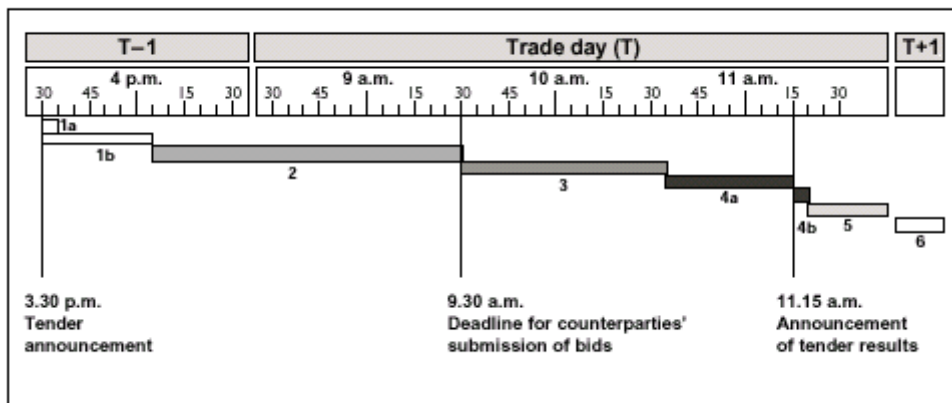
а) Стандартни търгове

Стандартните търгове се провеждат в рамките на 24 часа от обявяването на търга до потвърждаването на резултатите от него (при положение че времето от крайния срок за подаване на поръчките до обявяването на резултатите е приблизително два часа). Схемата 1 дава представа за необходимото време, в което обикновено се осъществяват оперативните стъпки на стандартните търгове. ЕЦБ може да реши да промени времевата рамка при някои отделни операции, ако счете това за необходимо.

Основните рефинансиращи операции, дългосрочните рефинансиращи операции и структурните операции (с изключение на окончателните сделки) винаги се извършват чрез стандартни търгове. Институциите, които отговарят на общите критерии за достъп до операциите, описани подробно в раздел 2.1., могат да участват в стандартните търгове.

СХЕМА 1

Обичайна времева рамка за осъществяване на оперативните стъпки при организирането на стандартните търгове

Забележка: Обозначените часове са по централно европейско време и цифрите съответстват на оперативните стъпки, които са описани в каре 3.

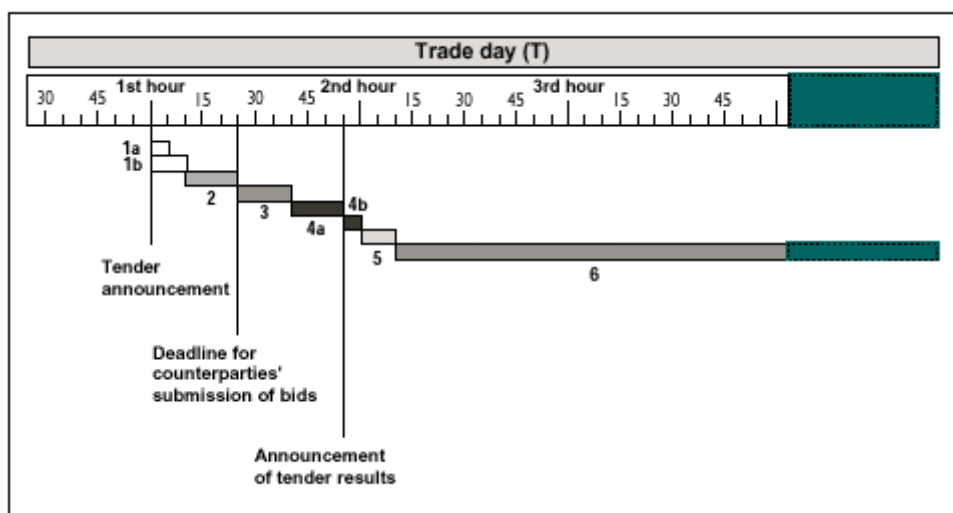
<i>Trade day (T)</i>	Ден за търговия	
<i>4 p.m.</i>	16,00ч.	
<i>9 a.m.</i>	9,00ч.	
<i>10 a.m.</i>	10,00ч.	
<i>11 a.m.</i>	11,00ч.	
<i>3.30 p.m. Tender announcement</i>	15,30ч.	Обявяване на търга
<i>9.30 a.m. Deadline for counterparties' submission of bids</i>	9,30ч.	Краен срок за подаване на заявките от страна на участниците
<i>11.15 a.m. Announcement of tender results</i>	11,15ч.	Обявяване на резултатите от търга

б) Бързи търгове

Бързите търгове обикновено се извършват в рамките на 90 минути от обявяването на търга до потвърждаването на резултатите от него. Обичайната времева рамка за осъществяване на оперативните стъпки при бързите търгове е описана подробно в схема 2. ЕЦБ може да промени времева рамка за някои отделни операции, ако счете това за необходимо. Бързите търгове се използват единствено за целите на операциите за фино регулиране на ликвидността. Евросистемата може да подбере в съответствие с критериите и процедурите, описани подробно в раздел 2.2., ограничен брой институции, които да участват в бързите търгове .

СХЕМА 2

Обичайна времева рамка за осъществяване на оперативните стъпки при организирането на бързи търгове

Забележка: Цифрите съответстват на оперативните стъпки, които са описани в каре 3.

<i>Trade day (T)</i>	Ден за търговия
<i>1st hour</i>	Първи час
<i>2nd hour</i>	Втори час
<i>3rd hour</i>	Трети час
<i>Tender announcement</i>	Обявяване на търга
<i>Deadline for counterparties' submission of bids</i>	Краен срок за подаване на заявките от страна на участниците.
<i>Announcement of tender results</i>	Обявяване на резултатите от търга

в) Търгове с фиксиран и променлив лихвен процент

Евросистемата има възможността да провежда търгове с фиксиран лихвен процент (обем) или с променлив лихвен процент (лихва). При търговете с фиксиран лихвен процент ЕЦБ предварително определя лихвения процент и участващите институции правят своите заявки за сумите, с които желаят да участват в трансакцията при дадения фиксиран лихвен процент²⁵. При търговете с променлив лихвен процент участниците правят своите заявки за количеството пари и за лихвения процент, по който те биха желали да участват в трансакцията с националната централна банка²⁶.

5.1. 2. Календар на търговете

а) Основни рефинансиращи операции и дългосрочни рефинансиращи операции

Основните и дългосрочните рефинансиращи операции се извършват съгласно примерен календар, публикуван от Евросистемата²⁷. Календарът се публикува поне три месеца преди началото на годината, за която се отнася. Дните, в които обикновено се извършват основни и дългосрочни рефинансиращи операции, са описани подробно в таблица 2. ЕЦБ има за цел да гарантира участието на институциите от всички държави-членки в основните и дългосрочни рефинансиращи операции. По тази причина когато подготвя календара за тези операции, ЕЦБ прави необходимите корекции в предварителната схема, за да се вземат под внимание почивните дни на банковите системи в отделните държави-членки.

ТАБЛИЦА 2

²⁵ При търговете за валутни суап операции с фиксиран лихвен процент ЕЦБ фиксира суап точките по операцията и участниците предлагат сумата на валутата, която ще остане с постоянен обем през цялата операция и която те искат да продадат (и купят обратно) или купят (и продадат обратно) по този лихвен процент.

²⁶ При търговете за валутни суап операции с променлив лихвен процент участниците правят заявки за сумите на валута, която ще остане с постоянен обем през цялата операция, и суап точките, при които те искат да влязат в операцията.

²⁷ Календарът за операциите на Евросистемата, свързани с аукционите, може да бъде намерен на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int), и на интернет страниците на националните централни банки (виж приложение 5).

Обичайни дни, в които се организират търговете по основно и дългосрочно рефинансиране

Вид операция	Обичаен ден за търговия (Т)
Основни рефинансиращи операции	всеки вторник
Дългосрочни рефинансиращи операции	последната сряда на всеки календарен месец*
*Поради коледните празници, операциите през декември обикновено се изтеглят с една седмица, т. е. през предходната сряда на месеца.	

б) Структурни операции

Структурните операции, провеждани чрез стандартни търговете, не се извършват по предварително обявен календар. Те обаче, обикновено се провеждат и разплащанията се организират само в дните, които се явяват работни дни за националните централни банки²⁸ на всички държави-членки.

в) Операции за фино регулиране

Операциите за фино регулиране не се провеждат по предварително обявяван календар. ЕЦБ може да вземе решение за провеждането на тези операции във всеки работен ден за Евросистемата. участват само национални централни банки на държави-членки, в които денят за търговия, денят за сетълмент и денят за плащане са работни дни за националната централна банка.

5.1. 3.Обявяване на търга

Стандартните търговете на Евросистемата се обявяват публично чрез телекомуникационните средства. Освен това националните централни банки могат да обявяват търговете директно на участниците, които нямат достъп до телекомуникационни средства.. Съобщението за обявяване на публичен търг обикновено съдържа следната информация:

- референтен номер на търга;
- датата на търга;
- вид на операцията (предоставяне или изтегляне на ликвидност и вид на инструмента на паричната политика, който ще се използва);
- падеж на операцията;
- вид на аукциона (с фиксиран или променлив лихвен процент);
- метод на разпределяне (“холандски” или “американски” тип аукцион, както са дефинирани в раздел 5.1.5.);

²⁸ В целия документ терминът “работен ден за националните централни банки” се отнася за всеки един ден, в който националната централна банка на дадена държава-членка е отворена за целите на операциите на паричната политика на Евросистемата. В някои държави-членки клонове на националната централна банка могат да бъдат затворени в работните дни за националната централна банка, поради местни или регионални банкови празници. В тези случаи съответната национална централна банка е отговорна за предварителното информиране на участниците относно условията за включване в операциите на съответните клонове.

- предвидения обем на операцията (обикновено по отношение само на операциите по дългосрочно рефинансиране);
- фиксирания лихвен процент/цената/суаповите точки на търга / /пунктовете на суапа (при провеждането на търгове с фиксиран лихвен процент);
- минималния/максималния приемлив лихвен процент/цена/суапова точка (ако се прилагат такива);
- началната дата и датата на падежа на операцията (ако се прилага) или датата на вальора и на падежа на инструмента (в случай на емитиране на дългови сертификати);
- валутите, които участват в операцията, и валутата, чийто обем остава непроменен през цялата операция (в случай на валутни суап операции);
- референтния спот обменен курс, който ще се използва за пресмятането на заявките (в случай на валутни суап операции);
- ограничението за максимално заявено количество (ако има такова);
- минималното количество за разпределяне (ако има такова);
- минималното съотношение при разпределяне (ако има такова);
- определеното време за постъпване на заявките;
- деноминацията на сертификатите, (в случай че се емитират дългови сертификати). и
- ISIN кода (международния идентификационен код) на емисията (в случай на емитиране на дългови сертификати).

С оглед увеличаване на прозрачността на своите операции за фино регулиране Евросистемата обикновено обявява публично предварително бързите търгове . При извънредни обстоятелства обаче ЕЦБ може да вземе решение и да не обяви тези търгове предварително. При обявяването на бързите търгове се следват същите процедури, като тези при стандартните търгове . При провеждането на бързи търгове , независимо от това дали те са обявени публично или не, националните централни банки влизат във връзка директно с избраните участници.

5.1.4. Подготовка и подаване на заявките за участие в търга

Заявките за участие в търга, подавани от институциите, трябва да бъдат във форма, която следва образаца, предоставян от националните централни банки за съответния вид операция. Заявките за участие в търга се подават в националната централна банка на дадената държава-членка, в която се намира институцията (централно управление или клон). Заявките на дадена институция могат да бъдат подавани само от един офис (или от главното управление, или от посочен клон на институцията) във всяка държава-членка.

При търговете с фиксиран лихвен процент, участниците трябва да посочат в заявките си сумата, с която те желаят да участват в трансакцията с националната централна банка²⁹ .

²⁹ При валутните суап операции с фиксиран лихвен процент следва да бъде упомената сумата на валутата, която остава с постоянен обем , и с която тя желае да участва в трансакцията с Евросистемата..

При търговете с променлив лихвен процент участниците могат да подават заявки за не повече от десет различни равнища на лихвени проценти/ цени/суап точки . Във всяка една заявка трябва да се упоменат сумата на валута, с която участниците искат да участват в трансакцията с националните централни банки и съответния лихвен процент^{30, 31}. Заявката за лихвения процент следва да се изрази като кратно число на 0,01 процентни пункта . В случая на търг за валутен суап с променлив лихвен процент, суап точките следва да се определят на основата на стандартната пазарна лихвена конвенция и заявките трябва да са кратни на 0.01 суап точки.

За основните рефинансиращи операции минималното количество на заявка е EUR 1 000 000. Заявките, които надвишават минималното количество трябва да се представят като кратни на EUR 100 000. Същото минимално количество на заявка и кратни суми се прилагат при операциите за фино регулиране и структурните операции. Минималното количество на заявка се прилага по отношение на всяко ниво на лихвен процент/цена/суап точки.

За дългосрочните рефинансиращи операции всяка национална централна банка определя минималното количество на заявка в диапазона от EUR 10 000 до EUR 1 000 000. Заявките, които надвишават минималното количество се представят като кратни на EUR 10 000. Минималното количество на заявка се прилага по отношение на всяко ниво на лихвен процент.

Европейската централна банка може да наложи максимален лимит на заявките, с цел да се предотвратят непропорционално огромни суми. Всеки такъв максимален лимит на заявките се посочва в съобщението за провеждане на търга.

От участниците се очаква винаги да бъдат в състояние да покрият сумите, разпределени за тях по време на търга, с достатъчно отговарящи на изискванията базови активи³². Договорните или регулативни разпоредби, прилагани от съответната национална централна банка, позволяват налагането на наказания, ако даден участник не е в състояние да осъществи трансфер на необходимите базови активи или налични парични средства, за да покрие предоставената му по време на търга сума.

Заявките са отменяеми до крайния срок за постъпване на заявки за търга . Заявките, постъпили след крайния срок, посочен в съобщението за провеждане на търга , се считат за невалидни. Националните централни банки се произнасят относно спазването на крайния срок. Те отказват всички заявки на даден участник, ако общата сума на заявката надвишава максималния лимит,

³⁰ По отношение на емитирането на дългови сертификати на ЕЦБ, ЕЦБ може да вземе решение заявките да са във формата на цена, а не на лихвен процент. В тези случаи цените се посочват като процент от номиналната стойност.

³¹ При валутните суап операции с променлив лихвен процент следва да бъдат посочени сумата на валутата, която ще остане с постоянен обем и, с която институцията желае да участва в трансакцията с Евросистемата, както и равнището на съответните суап точки .

³² Или да уредят сделката с налични средства в случаи на операции за изтегляне на ликвидност.

определен от ЕЦБ. Националните централни банки отхвърлят също така всяка заявка, която е под минимално определената за заявка сума или е под минимума или над максимума, приет по отношение на лихвения процент/цената/суап точките. Нещо повече, националните централни банки могат да отхвърлят заявки, които са непълни или които не отговарят на образа за заявка. Ако дадена заявка е отхвърлена, съответната национална централна банка информира участника за своето решение преди разпределянето на сумите на търга .

5.1.5. Процедури за разпределение

а) Търгове с фиксиран лихвен процент

При разпределянето на количествата при търгове с фиксиран лихвен процент заявките, получени от участниците, се сумират. Ако общата сума на заявките надвишава общата ликвидност, определена за разпределение, получените заявки се задоволяват пропорционално в съответствие със съотношението на сумата за разпределение към общата сума на заявките (виж каре 4). Сумата, която се предоставя на всеки участник се закръгля до най-близката единица евро. ЕЦБ обаче може да реши да разпредели минимално количество/съотношение на всеки участник, подал заявка за участие в търга с фиксиран лихвен процент.

КАРЕ 4

Разпределяне на количествата при търгове с фиксиран лихвен процент

Процентът на разпределение е:

$$all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

Сумата, разпределена на *i*-участника, е:

$$all_i = all\% \times (a_i)$$

където:

A: цялата разпределена сума

n: е броят на всички участници

a_i : е сумата на заявката на *i*-участника

all%: е процентът на разпределението

all_i : е цялата сума, която се предоставя на *i*-участника

б) Търгове с променлив лихвен процент в евро

При разпределението на сумата на търговете с променлив лихвен процент в евро, чрез които се влива ликвидност, заявките се подреждат в низходящ ред на предложения лихвен процент. Заявките с най-високия предложен лихвен процент се удовлетворяват първи, а заявките с по-нисък лихвен процент се

приемат до пълното изчерпване на ликвидността, предложена за разпределение на търга . Ако при най-ниския приет лихвен процент (а именно пределния лихвен процент) общата сума на заявката надхвърля оставащата за разпределение сума, то тази сума се разпределя пропорционално между заявките в съответствие със съотношението на оставащата сума за разпределение и общата сума на заявката при пределния лихвен процент (виж каре 5). Сумата, предоставена на всеки участник, се закръгля до най-близката единица евро.

КАРЕ 5

Разпределение на количеството при търгове с променлив лихвен процент в евро

(примерът се отнася за заявките, посочващи лихвения процент)

Процентът на предоставеното количество при пределния лихвен процент е:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Сумата, предоставена на i-участника при пределния лихвен процент, е:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Общата сума, предоставена на i-участника, е:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

където:

A = общата разпределена сума

r_s = s-заявен лихвен процент от участниците

n = общ брой на участниците

$a(r_s)_i$ = сумата на заявката при s-лихвен процент (r_s) от i-участника

$a(r_s)$ = общата заявена сума при s-лихвен процент (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

r_m = пределен лихвен процент:

$r_1 \geq r_s \geq r_m$ за търг за предоставяне на ликвидност,

$r_m \geq r_s \geq r_1$ за търг за изтегляне на ликвидност

r_{m-1} = лихвеният процент преди пределния лихвен процент (последен лихвен процент, по който заявките са напълно удовлетворени)

$r_{m-1} > r_m$ за търг за предоставяне на ликвидност,

$r_m > r_{m-1}$ за търг за изтегляне на ликвидност

$all\%(r_m)$ = процент от разпределеното количество при пределния лихвен процент

$all\%(r_s)_i$ = сума, предоставена на i-участника при s-лихвен процент

all_i = общата сума, предоставена на i -участника

При разпределянето на сумите по време на търговете за изтегляне на ликвидност с променлив лихвен процент (които могат да се използват за емитиране на дългови сертификати и набиране на срочни депозити) заявките се подреждат във възходящ ред на предложените лихвени нива (или в низходящ ред на предложените цени). Заявките с най-нисък лихвен процент (най-висока цена) се приемат първи, а тези с по-висок лихвен процент (с по-ниска цена) се приемат до изчерпване на цялата сума ликвидност за изтегляне. Ако при най-високия приет лихвен процент (най-ниската цена, а именно пределния лихвен процент/цена) общата сума на заявката надхвърля оставащата за разпределение сума, то остатъкът се разпределя пропорционално между заявките в съответствие със съотношението на оставащата сума за разпределение към общия размер на заявката при пределния лихвен процент/цена (виж каре 5). При емитирането на дългови сертификати сумата, получена от всеки участник, се закръгля до най-близката кратна единица на валутата, в която са деноминирани дълговите сертификати. При другите операции за изтегляне на ликвидност, сумата, получена от всеки участник, се закръгля до най-близката единица евро. ЕЦБ може да вземе решение за разпределяне на минимална сума на всеки успешно класирал се участник в търга с променлив лихвен процент.

в) Търгове за валутни суап операции с променлив лихвен процент

При разпределянето на сумата при търгове за предоставяне на ликвидност чрез валутни суап операции с променлив лихвен процент, заявките се подреждат във възходящ ред на суап точките³³. Заявките с най-ниските суап котировки се удовлетворяват първи, а заявките с по-високи суап котировки се приемат до пълното изчерпване на валутата с постоянен обем през цялата операция, предложена за разпределение на търга. Ако при приетата най-висока суап котировка (а именно пределната суап котировка), общата сума на заявката надхвърля оставащото за разпределение количество, то остатъкът се разпределя

³³ Суап точките се подреждат във възходящ ред, като се взема предвид знакът на котировката, който зависи от знака на лихвения диференциал между чуждестранната валута и еврото. Ако за периода на суап операцията, лихвеният процент на чуждестранната валута е по-висок от съответния лихвен процент за еврото, суап котировката е положителна (еврото се котира с премия в сравнение с чуждестранната валута). И обратното ако лихвеният процент на чуждестранната валута е по-нисък от съответния лихвен процент на еврото, суап котировката е отрицателна (т. е. еврото се котира с отстъпка в сравнение с чуждестранната валута).

пропорционално между заявките в съответствие със съотношението между оставащата сума за разпределение и общата сума на заявката при пределна суап котировка (виж каре 6). Сумата, предоставяна на всеки участник, се закръгля до най-близката единица евро.

КАРЕ 6

Разпределение на сумите при търгове за валутни суап операции с променлив лихвен процент

Процентът на предоставената сума при пределна суап котировка е:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Сумата, предоставена на i-участника при пределна суап котировка, е:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Общата сума, предоставена на i-участника, е:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

където:

A = общата разпределена сума

Δ_s = s-заявката за суап котировка, подадена от участниците

n = общ брой на участниците

$a(\Delta_s)_i$ = сума на заявката при s-суап котировка (Δ_s) от i-участника

$a(\Delta_s)$ = обща сума на заявката при s-суап котировка (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^{n1} a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = пределна суап котировка

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ за валутни суап операции по предоставяне на ликвидност,

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ за валутни суап операции по изтегляне на ликвидност

Δ_{m-1} = суап котировка преди пределната суап котировка (последната котировка, на която заявките са напълно удовлетворявани)

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ за валутни суап операции по предоставяне на ликвидност,

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ за валутни суап операции по изтегляне на ликвидност

$all\%(\Delta_m)$ = процент на разпределение при пределната суап котировка

$all(\Delta_s)_i$ = сумата, предоставена на i-участника при s-суап котировка

all_i = общата сума, предоставена на i-участника

При разпределянето на сумите при търгове за изтегляне на ликвидност чрез валутни суап операции с променлив лихвен процент, заявките се подреждат в низходящ ред на предложените суап котировки. Заявките с най-високи суап котировки се удовлетворяват първи, а тези с по-ниски котировки се приемат до изчерпване на целия размер на валутата, предложен за изтегляне. Ако при

приетата най-ниска суап котировка (а именно пределната суап котировка) общата сума на заявката надхвърля остатъка за разпределение, то остатъчната сума се разпределя пропорционално между заявките в съответствие със съотношението на остатъка за разпределение към общата сума на заявката при пределна суап котировка (виж каре б). Сумата, предоставена на всеки участник, се закръгля до най-близката единица евро.

г) Вид аукцион

По отношение на търговете с променлив лихвен процент Евросистемата може да приложи процедурата на аукцион с единен лихвен процент или процедурата на аукцион с различни лихвени проценти. При аукциона с единен лихвен процент (тип “холандски” аукцион) лихвеният процент/цената/суап точките, прилагани за всички удовлетворени заявки, са равни на пределния лихвен процент/цена/суап точки (т. е. лихвения процент/цена/суап точки, при които цялата сума за разпределение е изчерпана). При аукциона с различни лихвени проценти (тип “американски” аукцион) лихвеният процент/цената/суап точките, прилагани при разпределянето, са равни на лихвения процент/цена/суап точките, предложени за всяка отделна заявка.

5.1.6. Обявяване на резултатите от търга

Резултатите от стандартните и бързите търгове се обявяват публично чрез телекомуникационните средства. Освен това националните централни банки могат да обявят резултата от разпределянето директно на участниците, които нямат достъп до телекомуникациите. Съобщението за резултатите от публичен търг обикновено съдържа следната информация:

- референтния номер на търга ;
- датата, на която ще се проведе търга ;
- вида на операцията;
- падежа на операцията;
- общия размер на заявките, подадени от участниците в Евросистемата;
- броя на подалите заявка участници;
- валутите, които участват в операцията (в случай на валутни суап операции);
- общата сума, предоставена за разпределяне;
- процента на разпределяне (в случая на търгове с фиксиран лихвен процент);
- обменния спот курс (в случая с валутни суап операции);
- пределния лихвен процент/цена/суап точки и процента на разпределяне при пределен лихвен процент/цена/суап точки (в случая на търгове с променлив лихвен процент);
- минималния лихвен процент на заявката, максималния лихвен процент на заявката и среднопретегления лихвен процент на разпределянето (в случая на аукциони с различни лихвени проценти);
- началната дата и датата на падежа на операцията (ако се прилага) или датата на вальора и на падежа на инструмента (в случая на емитиране на дългови сертификати);
- минималното разпределено количество на отделен участник (ако има такава);
- съотношението на минималното разпределено количество (ако има такава);

- деноминацията на сертификатите (в случай на емитиране на дългови сертификати); и
- ISIN кода (международния идентификационен код) на емисията (в случая на емитиране на дългови сертификати).

Националните централни банки следва директно да потвърдят индивидуалния резултат от търга на успешно представилите се участници.

5.2. Процедури за провеждане на двустранни операции

а) Общи положения

Националните централни банки могат да извършват операции на основата на двустранни процедури³⁴. Тези процедури могат да се използват при операции на открития пазар за фино регулиране на ликвидността и при структурни окончателни сделки. Те се определят в най-широк смисъл като всяка процедура, при която Евросистемата извършва дадена трансакция с един или няколко участника без да се провежда търг. В този смисъл се разграничават два вида двустранни процедури: операции, при които Евросистемата осъществява пряк контакт с участниците, и операции, извършвани чрез фондови борси и пазарни посредници.

б) Пряк контакт с участниците

При тази процедура националните централни банки осъществяват пряк контакт с един или няколко местни участника, които се избират в съответствие с критериите, подробно описани в раздел 2.2. Съгласно прецизните указания на ЕЦБ, националните централни банки решават дали да осъществят сделка с участниците. Плащането по трансакциите се урежда чрез националните централни банки.

Ако Управителният съвет на ЕЦБ приеме решение, че при извънредни обстоятелства двустранните операции могат да се извършат и от самата ЕЦБ (или от една или няколко национални централни банки, действащи като оперативно звено на ЕЦБ), процедурите за извършване на тези операции се приспособяват по съответния начин. В този случай ЕЦБ (или националните централни банки, действащи като оперативно звено на ЕЦБ) осъществява контакт пряко с един или няколко участника в еврозоната, избрани съгласно критериите, подробно описани в раздел 2.2. Европейската централна банка (или националните централни банки, действащи като оперативно звено на ЕЦБ) решава дали да осъществи сделка с участниците. Плащането по трансакциите се урежда по децентрализиран начин чрез националните централни банки.

Двустранните операции, осъществявани чрез пряк контакт с участниците, могат да се приложат при обратните операции, окончателните сделки, валутните суап операции и набирането на срочни депозити.

³⁴ Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства двустранните операции за фино регулиране на ликвидността могат да се извършват и от самата ЕЦБ

в) Операции, извършвани чрез фондови борси и пазарни посредници

Националните централни банки могат да извършват окончателни сделки чрез фондови борси и пазарни посредници. За този вид операции обхватът на участниците не е ограничен априори и процедурите за извършването им се приспособяват към пазарните конвенции за използването при операцията дългови инструменти. Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства самата ЕЦБ (или една или няколко национални централни банки, действащи като оперативното звено на ЕЦБ) може да извършва окончателни сделки за фино регулиране чрез фондови борси и пазарни посредници.

г) Обявяване на двустранните операции

Като правило двустранните операции не се обявяват предварително. Освен това ЕЦБ може да вземе решение да не обяви резултатите от двустранните операции публично.

д) Дни за провеждане на операциите

ЕЦБ може да приеме решение за извършване на двустранни операции за фино регулиране във всеки работен ден за Евросистемата. Само националните централни банки на държавите-членки, за които денят за търговия, денят за сетълмент и денят за възстановяване на средствата са работни дни за националните централни банки, участват в тези операции.

Окончателните двустранни сделки за структурни цели обикновено се извършват и плащат само в дните, които са работни за националните централни банки във всички държави-членки.

5.3. Процедури по сетълмента

5.3.1. Общи положения

По паричните трансакции, свързани с използването на ликвидните улеснения с постоянен достъп на Евросистемата или с участие в операциите на открития пазар, се извършва сетълмент по сметките на участниците в националните централни банки (или по сметките на банките, участващи в TARGET системата). Сетълментът на паричните трансакции се извършва едва след (или в момента на) окончателното прехвърляне на базовите активи, използвани при операцията. Това предполага, че тези активи следва или да бъдат предварително депозирани в резервна попечителска сметка в националните централни банки, или да се извърши сетълмент по тях при спазване на принципа “доставка срещу заплащане” в рамките на деня в упоменати национални централни банки. Прехвърлянето на базовите активи се извършва чрез сметките за сетълмент на ценни книжа на участниците в Системата за сетълмент на ценни книжа,

отговаряща на минималните стандарти на ЕЦБ³⁵. Участници без резервна попечителска сметка в национална централна банка или сметка за сетълмент на ценни книжа в система за сетълмент на ценни книжа, отговаряща на минималните стандарти на ЕЦБ могат да извършат сетълмент на трансакциите с базови активи чрез сметката за сетълмент на ценни книжа или попечителската сметка на друга кредитна институция-кореспондент.

По-подробни разпоредби, свързани с процедурите по сетълмент, са описани в договорите, прилагани от националните централни банки (или от ЕЦБ) за отделните инструменти на паричната политика. Процедурите по сетълмента могат да имат малки различия в отделните национални централни банки, дължащи се на различия в националните законодателства и практиката.

5.3.2. Сетълмент на операциите на открития пазар

Сетълментът по операциите на открития пазар, основаващи се на стандартни търгове (като, основните рефинансиращи операции, дългосрочните рефинансиращи операции и структурните операции), се извършва обикновено през първия ден, следващ деня на търговия, през който всички национални системи за плащания в реално време и всички системи за сетълмент на ценни книжа работят. По принцип Евросистемата се стреми да извърши сетълмент на трансакциите, свързани с нейните операции на открития пазар, по едно и също време във всички държави-членки с всички участници, които са предоставили достатъчно базови активи. От друга страна обаче, поради някои оперативни ограничения и техническите характеристики на системите за сетълмент на ценни книжа времетраенето в рамките на деня на сетълмента на операциите на открития пазар може да се различава в отделните страни на еврозоната. Времето на сетълмента на основните рефинансиращи операции и на дългосрочните рефинансиращи операции обикновено съвпада с времето на възстановяване на средствата по предшестваща операция със съответстващ матуритет.

Евросистемата се стреми да извършва сетълмент на операциите на открития пазар, основаващи се на бързи търгове и двустранни процедури, в деня на търговията. Понякога обаче Евросистемата може по оперативни причини да прилага други дати за сетълмент по отношение на тези операции, в частност по отношение на окончателните сделки (за фино регулиране на ликвидността, както и за структурни цели) и валутните суап операции (виж таблица 3).

ТАБЛИЦА 3

Обичайни дни за сетълмент на операциите на открития пазар на Евросистемата¹

Инструмент	на	Дата на сетълмента за	Дата на сетълмента за
------------	----	-----------------------	-----------------------

³⁵ Описанието на стандартите за използването на системите за сетълмент на ценни книжа (SSSs) в еврозоната и актуализиран списък на допустимите връзки между тези системи може да се намери на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int).

паричната политика	операции, основаващи се на стандартни търгове	операции, основаващи се на бързи търгове или двустранни процедури
Обратни операции	T + 1 ²	T
Окончателни сделки	-	В съответствие с пазарната конвенция за съответните базови активи
Емитиране на дългови сертификати	T + 1	-
Валутни суап операции	-	T, T + 1 или T + 2
Набиране на срочни депозити	-	T

¹ T се отнася за деня за търговия. Датата на сетълмента се отнася до работните дни за Евросистемата.

² Ако предварително определената дата за сетълмент на основните рефинансиращи операции и дългосрочните рефинансиращи операции съвпада с почивен ден на банкова система, ЕЦБ може да вземе решение да бъде използване на друга дата за сетълмент, с опция за сетълмент в същия ден. Датите за сетълмент на основните рефинансиращи операции и дългосрочните рефинансиращи операции са предварително уточнени в календара на търговете на Евросистемата (виж раздел 5.1.2.).

5.3.3. Процедури в края на деня

Процедурите в края на деня се описват подробно в документацията, свързана с националните системи за брутен сетълмент в реално време и с TARGET системата. Като правило края на работното време на TARGET системата е 18.00 часа централноевропейско време. Не се приемат платежни нареждания за обработване в националните системи за брутен сетълмент в реално време след края на работното време, въпреки че платежните нареждания, приети преди края на работното време, продължават да се обработват. Исканията на участниците за достъп до пределното кредитно средство или до депозитното улеснение се представят в съответната национална централна банка не по-късно от 30 минути след края на работното време на TARGET системата³⁶.

Отрицателните салда по сметките за сетълмент (в националните системи за брутен сетълмент в реално време) на отговарящите на критериите за достъп участници, оставащи след приключването на процедурите за контрол в края на деня, автоматично се считат за искане за достъп до пределно кредитно средство (виж раздел 4.1.).

³⁶ Крайният срок за подаване на искане за достъп до ликвидните улеснения с постоянен достъп на Евросистемата се отлага допълнително с 30 минути през последния работен ден на Евросистемата от периода за поддържане на минимални резерви.

ГЛАВА 6

6. ДОПУСТИМИ АКТИВИ

Допустими активи

Член 18.1. от Устава на Европейската система на централните банки разрешава на ЕЦБ и на националните централни банки да осъществяват трансакции на финансовите пазари чрез окончателни покупки и продажби на базови активи или чрез репо сделки и изисква всички кредитни операции на Евросистемата да се извършват на основата на достатъчно обезпечение. Едновременно с това всички операции на Евросистемата за предоставяне на ликвидност се извършват на основата на базови активи, осигурявани от участниците или под формата на прехвърляне на собственост върху активи (в случая на окончателните сделки или репо сделките) или под формата на залог върху съответните активи (в случая на обезпечените заеми)³⁷.

За предпазване на Евросистемата от загуби при извършването на операции при провеждане на паричната политика, осигуряване на равнопоставеност на участниците и повишаване на оперативната ефективност, базовите активи трябва да отговарят на определени критерии, така че да се използват при операциите на паричната политика на Евросистемата.

В началото на съществуването на Европейския икономически и паричен съюз специално внимание трябваше да се отдели на съществуващите различия във финансовата структура на различните държави-членки. Поради тази причина се прави разграничение, най-вече за вътрешни цели на Евросистемата, между двете категории активи, годни за използване в операциите на паричната политика на Евросистемата. Тези две категории се обозначават като активи от първи ред и активи от втори ред:

активите от първи ред се състоят от търгуеми дългови инструменти, отговарящи на единните критерии, прилагани в еврозоната и определени от ЕЦБ; и активите от втори ред включват допълнителни активи, търгуеми на пазар и нетъргуеми на пазар, които имат особено значение за националните финансови пазари и банкови системи и за които критериите за годност се определят от националните централни банки и са предмет на минималните задължителни критерии, установени от ЕЦБ. Специфичните критерии за допустимост за активите от втори ред и прилагани от съответните национални централни банки, се одобряват от Европейската централна банка.

Не се прави разграничение между двата вида активи по отношение на качеството на активите и тяхната допустимост при различните видове операции на паричната политика на Евросистемата (с изключение на факта, че активите

³⁷ В основата на окончателните и обратните операции на открития пазар за изтегляне на ликвидност също стоят базови активи. Критериите за тези активи, използвани в окончателните и обратните операции на открития пазар за изтегляне на ликвидност, са идентични с тези, прилагани за базовите активи, използвани при обратните операции на открития пазар за предоставяне на ликвидност. Въпреки това обаче допустимите отклонения на преценка се прилагат при операциите за изтегляне на ликвидност.

от втори ред като правило не се използват от Евросистемата в окончателните сделки). Активите, годни за използване в операциите на паричната политика на Евросистемата, могат да се използват и като базови активи за кредит в рамките на работния ден.

Активите от първи и втори ред са предмет на мерките по контрол на риска, подробно описани в раздел 6.4. Участниците в Евросистемата могат да използват допустимите активи на презгранична база, а именно за получаване на средства от националните централни банки на държавите-членки, в които те са учредени като използват активи, които се намират в друга държава-членка (виж раздел 6.6).

Понастоящем Евросистемата работи по въвеждането на единен списък на залозите, приемани при кредитните операции на Евросистемата (по-долу наричани „единен списък“). Единният списък ще се въвежда постепенно и ще замени двустепенната система на приеманите залози. Повечето категории активи, които сега се считат за допустими активи от втори ред ще бъдат допустими в „единния списък“. Някои от активите от втори ред, които не отговарят на критериите за годност съгласно единния списък постепенно ще бъдат изключени.

Първата стъпка към въвеждането на единния списък включва:

- а) въвеждане на нова категория допустими активи в групата на активите от първи ред, считан за негоден досега, а именно деноминирани в евро дългови инструменти, емитирани от институции на територията на страните от Г-10, които не са част от Европейското икономическо пространство;
- б) прецизиране на стандартите, които нерегулираните пазари следва да спазват, за да са допустими за Евросистемата; и
- в) изтегляне на акции от списъка на активите от втори ред от страна на държавите, които понастоящем ги считат за годни.

Промените, описани по-горе се прилагат незабавно и са описани в раздел 6.2 и 6.3. Тъй като обаче се очакват известни промени в списъка на допустимите активи, за изключването на определени активи от списъка са разработени правила. Дълговите инструменти, които се котират или търгуват на нерегулираните пазари и се оценяват като неприемливи, ще продължат да се считат за допустими до м. май 2007 г.

Следващите промени, които е необходимо да се извършат във връзка с въвеждането на единния списък се представят на по-късен етап (виж каре 7).

КАРЕ 7

Следващи стъпки за въвеждането на единния списък на активите, приемани за обезпечение

Като втора стъпка за въвеждането на единния списък Управителният съвет на ЕЦБ одобри по принцип включването в единния списък на банковите кредити от всички държави на еврозоната, както и нетъргуемите обезпечени с ипотека дългови инструменти, от които понастоящем се приемат в залог само ирландските обезпечени с ипотека записи на заповед. Конкретните характеристики и сроковете за годност на банковите кредити се уточняват окончателно и ще бъдат своевременно публикувани, след като всички проблеми, свързани с въвеждането на списъка бъдат разрешени.

Управителният съвет ще осигури последователност между досегашните и бъдещите си решения относно законовата рамка, свързана с активите, приемани за обезпечение.

6.2. Активи от първи ред

ЕЦБ изработва и поддържа списък с активите от първи ред. Този списък е на разположение на обществеността³⁸.

Дълговите сертификати, емитирани от ЕЦБ, са отнесени към активи от първи ред. Дълговите ценни книжа (сертификати), емитирани от националните централни банки преди приемането на еврото в съответните държави-членки, също се включват в списъка на активите от първи ред.

Следните критерии за годност се прилагат по отношение на останалите активи от първи ред (виж също таблица 4):

- Те трябва да са дългови инструменти с а) фиксирана по размер, и платима безусловно главница; и б) купон, който не може да доведе до отрицателен паричен поток. Освен това купонът следва да бъде един от следните видове: 1) нулев купон; 2) купон с фиксиран лихвен процент; или 3) купон с плаващ лихвен процент, обвързан с референтната лихва. Купонът може да бъде обвързан с промените в кредитния (суверен) рейтинг на емитента. За годни се считат и облигации, индексирани с

³⁸ Списъкът се публикува и актуализира ежедневно на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int).

процента на инфлация. Необходимо е така изброените характеристики да се поддържат до окончателното погасяване на задълженията³⁹.

- Трябва да отговарят на високите стандарти за кредит. При оценяването на кредитния стандарт на дълговите инструменти ЕЦБ взема предвид и рейтингите, предоставени от пазарни рейтингови агенции, гаранциите, предоставени от финансово стабилни гарантите⁴⁰ в полза на издателя, както и определени институционални критерии, които биха осигурили особено висока степен на защита на държателите на ценни книжа⁴¹.
- Необходимо е да са прехвърляеми в безналична форма.
- Задължително се депозират/регистрират (емитират) в държава от Европейското икономическо пространство при националната централна

³⁹ Дългови инструменти, които предоставят права по главницата и/или лихвите, които са подчинени на правата на държателите на други дългови инструменти на същия емитент (или в рамките на структурирана емисия, зависима от други траншове на същата емисия), се изключват от активите от първи ред.

⁴⁰ Необходимо е гарантите да са държави от европейското икономическо пространство. Гаранцията се счита за приемлива, ако гарантът безусловно и неотменимо гарантира задълженията на емитента, свързани с плащанията по главницата, лихвите и други дължими на държателя плащания по гарантираните дългови инструменти до пълното им погасяване. Гаранцията трябва да бъде платима при първо поискване (независимо от основното задължение). Гаранциите, предоставени от публични организации, които имат право да събират данъци, са платими при първо поискване или гарантират незабавно и навременно заплащане на дължимата неустойка за неизпълнение. Необходимо е задълженията на гаранта по гаранцията да са най-малко от същата категория и рейтинг и със същите права (*pari passu*) като останалите необезпечени задължения на гаранта. Гаранцията следва да бъде в съответствие със законодателствата на държавите-членки на Европейския съюз и да е правно обоснована, обвързваща и приложима по отношение на гаранта. Потвърждение на законосъобразността, обвързващия ефект и приложимостта на гаранцията трябва да бъде представено във форма и съдържание, приемлива за Евросистемата преди предложеният с гаранцията актив да бъде оценен като годен. Ако гарантът е учреден в съответствие със законодателство различно от това, на което се подчинява гаранцията, необходимо е правното потвърждение да удостоверява, че гаранцията е законосъобразна и приложима и според законодателството, по което е учреден гарантът. Правното потвърждение се представя за проверка от националната централна банка, която отчита конкретния предоставен от гаранта актив, и за включване в списъка на активите, приемани в залог. Националната централна банка, която отчита конкретен актив, е като правило националната централна банка на държавата, в която се учредява и ще се търгува залогът на дадения актив. В случай на многочислени листинги всички въпроси следва да се отправят до горещата линия на ЕЦБ по активите, приемани в залог на адрес (**Eligible-Assets.hotline@ecb.int**). Изискването за правно потвърждение не се прилага по отношение на гаранциите по дългови инструменти с индивидуален рейтинг на активите или тези, предоставени от публични организации, които имат право да събират данъци. Изискването за приложимост е предмет на законодателството по несъстоятелността, на основните принципи на капитала и други подобни законови актове и принципи, приложими към гаранта, които засягат правата на кредитора по отношение на гаранта.

⁴¹ Дълговите инструменти, емитирани от кредитни институции, които отговарят напълно на критериите, заложили в член 22(4) на Директива 85/611/ЕИО на Съвета от 20 декември 1985 г. за координиране на законите, регулациите и административните разпоредби, свързани с предприятията за колективни инвестиции в прехвърляеми ценни книжа (UCITS) (ОВ L 375, 31 декември 1985 г., стр. 3) съгласно измененията с Директива 88/220/ЕИО (ОВ L 100, 19 април 1988 г., стр. 31). Директива 2001/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 41, 13 февруари 2002 г., стр. 20) и Директива 2001/108/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 41, 13 февруари 2002 г., стр. 35), се включват в активите от първи ред.

банка или централен депозитар на ценни книжа, които отговарят на минималните стандарти, установени от Европейската централна банка. Трябва да се намират в еврозоната и сетълментът да се извършва чрез сметка в Евросистемата или в система за сетълмент на ценни книжа, която отговаря на стандартите, установени от ЕЦБ (като по този начин реализирането и изпълнението е предмет на законодателството на държава от еврозоната). Ако централният депозитар на ценни книжа, който е емитент на актива, и системата за сетълмент на ценни книжа, която е негов държател, не са една и съща институция, то тогава двете институции трябва да бъдат свързани по начин, одобрен от ЕЦБ⁴².

- Необходимо е да са деноминирани в евро⁴³.
- Следва да са емитирани (или гарантирани) от институции, разположени в Европейското икономическо пространство⁴⁴. Дълговите инструменти могат да се емитират и от институции, които се намират на територията на Г-10, но извън Европейското икономическо пространство⁴⁵. В този случай дълговите инструменти се приемат за допустими, ако Евросистемата прецени, че правата ѝ на кредитор са защитени по подходящ, определен от нея начин и в съответствие със законодателството на конкретната държава от Г-10, която е извън Европейското икономическо пространство. За тази цел е необходимо, преди активите да бъдат оценени като годни, да се представи правно становище с форма и съдържание приемливи за Евросистемата.
- Трябва да бъдат допуснати за търговия или да се котират на регулиран пазар, дефиниран съгласно Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁴⁶ относно пазарите на финансови инструменти, или да бъдат допуснати за търговия, да се котират или да се търгуват на някои нерегулирани пазари, определени от ЕЦБ⁴⁷. Оценката на Евросистемата на нерегулираните пазари се основава на следните три принципа - сигурност, прозрачност и достъпност⁴⁸. Нещо повече,

⁴² Описание на стандартите за използването на отговарящи на стандартите системи за сетълмент на ценни книжа в еврозоната и актуализиран списък на допустимите връзки между тези системи могат да се намерят на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int).

⁴³ Изразени в евро или в националните деноминации на еврото.

⁴⁴ Изискването институцията емитент да се намира в Европейското икономическо пространство или на територията на държавите от Г-10, които са извън него, не се прилага по отношение на международни и наднационални институции.

⁴⁵ Понастоящем в държавите от Г-10 извън Европейското икономическо пространство се включват САЩ, Канада, Япония и Швейцария.

⁴⁶ Официален вестник, L 145, 30 април 2004 г., стр. 1.

⁴⁷ Дългови инструменти, емитирани от кредитни институции, които не отговарят напълно на критериите, заложен в член 22 (4) на Директива 85/611/ЕИО съгласно измененията се приемат за активи от първи ред, само ако са включени в списък или се котират на регулиран пазар, както е дефиниран съгласно Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно пазарите на финансови инструменти, с която се изменя Директива 85/611/ЕИО на Съвета и Директиви 93/6/ЕИО и 2000/12/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и се отменя Директива 93/22/ЕИО.

⁴⁸ Понятията “сигурност”, “прозрачност” и “достъпност” се дефинират от Евросистемата изключително по отношение на изпълнението на функцията ѝ, свързана с управлението на обезпеченията. Подборът не е насочен оценяване на съществените качества на различните

ликвидността на пазара може да се вземе под внимание от ЕЦБ при определяне допустимостта на отделните дългови инструменти.

Въпреки включването им в списъка на активите от първи ред, участникът не може да предоставя като базови активи дългови инструменти, емитирани или гарантирани от него или от която и да е друга институция, с която участникът е икономически свързан^{49,50,51}.

Въпреки включването им в активите от първи ред, националните централни банки могат да не приемат за базови следните активи:

пазари. Тези принципи следва да се разбират по следния начин: “сигурност” в конкретния случай означава яснота относно трансакциите, и в частност яснота относно законосъобразността и изпълнението на сделката; “прозрачност” означава безпрепятствен достъп до информацията относно правилата и процедурите за работа на конкретния пазар, финансовите параметри на активите, механизмът на ценообразуване и съответните цени и обеми (котировки, лихвени проценти, обеми на търговията, задължения и т. н.); “достъпност” означава възможността на Евросистемата да участва и да има достъп до пазара; пазарът е достъпен за целите на управлението на обезпеченията, ако неговите правила и процедури за действие позволяват на Евросистемата да получава информация и да извършва трансакции при необходимост. Евросистемата възнамерява да направи преценка на списъка на нерегулираните пазари и да публикува списък на допустимите за нея нерегулирани пазари на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int).

⁴⁹ В случай че, участник, който използва активи, поради съвпадение с емитента/гаранта или поради наличието на икономическа свързаност между тях, не може или вече не обезпечава непогасен кредит, е необходимо за това незабавно да се уведоми съответната национална централна банка. Активите се оценяват с нулев стойност при следващата оценка и може да бъде изискано допълнително обезпечение (виж също приложение 6). Освен това участникът трябва да отстрани актива на най-ранната възможна дата.

⁵⁰ Понятието “свързани лица или икономическа свързаност” означава ситуация, при която участникът е свързан с емитент на дългови инструменти по силата на факта, че:

- 1) участникът притежава 20 на сто или повече от капитала на емитента или едно или повече предприятия, в които участникът е мажоритарен собственик притежават 20 на сто или повече от капитала на емитента, или участникът и едно или повече предприятия, в които той е мажоритарен собственик, притежават заедно 20 на сто или повече от капитала на емитента; или
- 2) емитентът притежава 20 на сто или повече от капитала на участника, или едно или повече предприятия, в които той е мажоритарен собственик, притежават 20 на сто или повече от капитала на участника, или емитентът и едно или повече предприятия, в които той е мажоритарен собственик, притежават заедно 20 на сто или повече от капитала на участника; или
- 3) трета страна е мажоритарен собственик на капитала, както на участника, така и на емитента, пряко или косвено чрез едно или повече предприятия, в които тя е мажоритарен собственик на капитала.

⁵¹ Тази разпоредба не се отнася за 1) икономическата свързаност между участника и публичните власти от страните на Европейското икономическо пространство (включително и когато публична институция е гарант на емитента); 2) търговски менителници, при които поне една страна (различна от кредитната институция) освен участника е задължена; 3) дългови инструменти, които напълно отговарят на критериите, заложи в член 22, параграф 4 от Директива 85/611/ЕИО съгласно измененията; или 4) случаи, при които дълговите инструменти са защитени от специфични правни гаранции, съпоставими с точка 3.

- дългови инструменти, платими преди датата на падежа на операцията на паричната политика, в която те са използвани като базови активи⁵² и;
- дългови инструменти с поток на доходност (т. е. плащане на купона) в периода до датата на падежа на операцията на паричната политика, в която те са били използвани като базови активи.

Всички активи от първи ред могат да се използват в презграничен контекст на територията на еврозоната. Това означава, че всеки участник от Евросистемата трябва да може да използва тези активи чрез връзките с местните системи за сетълмент на ценни книжа или по друг регламентиран начин за да получи кредит от националната централна банка на държавата-членка, в която се намира участникът (виж раздел 6.6.).

Активите от първи ред отговарят на критериите и могат да се използват във всички операции на паричната политика, имащи за основа базовите активи, а именно обратните и окончателните трансакции на открития пазар и пределното кредитно средство.

6.3. Активи от втори ред

Освен дълговите инструменти, отговарящи на необходимите критерии за активи от първи ред, националните централни банки могат да посочат като допустими и други активи - активи от втори ред, които имат особено значение за националните им финансови пазари и банкови системи. Критериите за допустимост по отношение на активите от втори ред се определят от националните централни банки в съответствие с минималните критерии за годност, описани по-долу. Специфичните национални критерии за годност по отношение на активите от втори ред се одобряват от Европейската централна банка. Националните централни банки определят и поддържат списъци на национално ниво с допустимите активи от втори ред. Тези списъци са на разположение на обществеността⁵³.

Активите от втори ред трябва да отговарят на следните минимални критерии за годност (виж също таблица 4):

⁵² Ако националните централни банки разрешат използването на инструменти с падеж, по-кратък от операциите на паричната политика, за които те служат като базови активи, от участниците се изисква да заменят тези активи на падежа или преди това.

⁵³ Тези списъци са публикувани и актуализирани ежедневно на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int). За активите от втори ред нетъргувани на пазар и дълговите инструменти с ограничена ликвидност и специфични параметри, националната централна банка може да вземе решение да не разкрива информация за отделните емисии, емитенти/длъжници или гарантите при публикуването на националните списъци с активите от втори ред, но задължително предлага алтернативна информация, с която гарантира, че участниците от еврозоната могат лесно да установят годността на специфичния актив.

- необходимо е да бъдат дългови инструменти (търгуеми на пазар или нетъргуеми на пазар) с: а) фиксиран размер на главницата, платима безусловно; и б) купон, който не може да доведе до отрицателен паричен поток. Освен това купонът следва да бъде един от следните видове: 1) нулев купон; 2) купон с фиксиран лихвен процент; или 3) купон с плаващ лихвен процент, обвързан с референтната лихва. Купонът може да бъде обвързан с промените в кредитния (суверен) рейтинг на емитента. За годни се считат и облигации, индексирани с процента на инфлация. Необходимо е така изброените характеристики да се поддържат до окончателното погасяване на задълженията³⁹.

ТАБЛИЦА 4

Активи, които отговарят на критериите за достъп до операциите на паричната политика на Евросистемата

Критерии	Активи от първи ред	Активи от втори ред
Вид актив	Дългови ценни книжа (сертификати) на ЕЦБ Други търгуеми дългови инструменти ^{1, 2} .	Търгуеми на пазара дългови инструменти ¹ Нетъргуеми на пазара дългови инструменти ¹
Процедури по сетълмента	Необходимо е инструментите да са депозирани в безналична форма в централен национален депозитар при централни банки или системите за сетълмент на ценни книжа, които отговарят на минималните стандарти на ЕЦБ	Активите трябва да са лесно достъпни в безналична форма, депозирани в националните централни банки, които са ги включили в списъка на активите от втори ред.
Вид емитент	Централни банки	Публичен сектор

	<p>Публичен сектор</p> <p>Частен сектор³</p> <p>Международни и наднационални институции</p>	Частен сектор ⁴
Кредитен стандарт	Необходимо е активът да е оценен от ЕЦБ като притежаващ висококачествен кредитен рейтинг (който би могъл да включва и приемлива гаранция, издадена от гарант от европейското икономическо пространство, който е считан за финансово стабилен от ЕЦБ)	Необходимо е активът да е оценен от националната централна банка като притежаващ висококачествен кредитен рейтинг и да е включен от нея в списъка на активите от втори ред (който би могъл да включва и приемлива гаранция, издадена от гарант от еврозоната, който е считан за финансово стабилен от националната централна банка, която е включила актива в своя списък с активи от втори ред)
Място на учредяване на емитента	Европейско икономическо пространство и държави от Г-10, които са извън европейското икономическо пространство ⁵	еврозона
Място на учредяване на гаранта	Европейско икономическо пространство	еврозона
Място, където се намира активът	<p>Място на емитиране: европейско икономическо пространство</p> <p>Място на сетълмент: еврозона⁶</p>	еврозона ⁶
Валута	евро ⁷	евро ⁷

Ред за справка: Презгранично използване	Да	Да
--	----	----

¹ а) фиксиран размер на главницата, платима безусловно; и б) купон, който не може да доведе до отрицателен паричен поток. Освен това купонът следва да бъде един от следните видове: 1) нулев купон; 2) купон с фиксиран лихвен процент; или 3) купон с плаващ лихвен процент, обвързан с референтната лихва. Купонът може да бъде обвързан с промените в кредитния (суверен) рейтинг на емитента. За годни се считат и облигации, индексирани с процента на инфлация. Необходимо е така изброените характеристики да се поддържат до окончателното погасяване на задълженията³⁹.

² Дългови инструменти, които предоставят права по главницата и/или лихвите, подчинени на правата на държателите на други дългови инструменти на същия емитент (или в рамките на структурирана емисия, зависима от други траншове на същата емисия), се изключват от активите от първи ред.

³ Дълговите инструменти, емитирани от кредитни институции, които отговарят напълно на критериите, заложен в член 22, параграф 4 на Директива 85/611/ЕИО на Съвета съгласно измененията се включват в активите от първи ред. Дългови инструменти, емитирани от кредитни институции, които не отговарят напълно на тези критерии се приемат за активи от първи ред, само ако са включени в списък или имат котировки на регулиран пазар, както е дефиниран съгласно Директива 2004/39/ЕО.

⁴ Дългови инструменти, емитирани от кредитни институции, които не отговарят напълно на критериите, заложен в член 22, параграф 4 на Директива 85/611/ЕИО съгласно измененията като правило не се приемат за включване в списъка на годните активи от втори ред. ЕЦБ обаче може да упълномощи националните централни банки да включат тези активи в списъците на активите от втори ред при определени условия и ограничения.

⁵ Изискването институцията емитент да се намира в европейското икономическо пространство или в държави от Г-10, които са извън европейското икономическо пространство, не се прилага по отношение на международни и наднационални институции.

⁶ Изпълнението се основава на законодателството на държава-членка на еврозоната

⁷ Изразени в евро или в националните деноминации на еврото.

- Трябва да са задължения срещу (или да са гарантирани от)⁵⁴ институции, които се считат за финансово стабилни от националната централна банка, която е включила активите в своя списък на активи от втори ред. Те трябва да са лесно достъпни за националната централна банка, която е включила активите в своя списък на активи от втори ред.
- Необходимо е да са разположени в еврозоната (така че изпълнението на сделките да е подчинено на законодателството на държава-членка от еврозоната).
- Трябва да са деноминирани в евро⁵⁵.
- Следва да са емитирани (или гарантирани) от институции, разположени в еврозоната.

Въпреки включването им в списъка на активите от втори ред, участникът не може да предостави като базови активи дългови инструменти, емитирани или гарантирани от него или от която и да е друга институция, с която участникът е икономически свързан^{56, 57, 58}.

Въпреки включването им в активите от втори ред, националните централни банки могат да не приемат като базови следните активи:

- дългови инструменти, платими преди датата на падежа на операцията на паричната политика, в която те са използвани като базови активи⁵⁹;
- дългови инструменти с поток на доходност (т. е. плащане на купона) в периода до датата на падежа на операцията на паричната политика, в която те се използват като базови активи.

Всички активи от втори ред могат да се използват в презграничен контекст на територията на еврозоната. Това означава, че всеки участник от Евросистемата трябва да може да използва тези активи чрез връзките с местните системи за сетълмент на ценни книжа или по друг регламентиран начин за получаване на кредит от националната централна банка на държавата-членка, в която се намира участникът (виж раздел 6.6.).

Активите от втори ред отговарят на критериите и могат да се използват при извършването на обратните операции на открития пазар и пределното кредитно средство. Активите от втори ред обикновено не се използват при окончателните сделки на Евросистемата.

⁵⁴ Гарантите трябва да се намират на територията на еврозоната. За останалите условия виж бележка под линия 40.

⁵⁵ Изразени в евро или в националните деноминации на еврото.

⁵⁶ Виж бележка под линия 49.

⁵⁷ Виж бележка под линия 50.

⁵⁸ Виж бележка под линия 51.

⁵⁹ Виж бележка под линия 52.

6.4. Мерки за контрол на риска

Мерките за контрол на риска се прилагат по отношение на базовите активи, обезпечаващи операциите на паричната политика на Евросистемата, с цел да я предпазят срещу риск от финансови загуби, в случай че базовите активи трябва да се реализират вследствие на неизпълнение на задължение на участник. Мерките за контрол на риска, с които разполага Евросистемата, са описани в каре 8:

КАРЕ 8

Мерки за контрол на риска

Понастоящем Евросистемата прилага следните мерки за контрол на риска:

- *Допустими отклонения на преоценка (valuation haircuts)*

Евросистемата прилага допустимите отклонения на преоценка при оценяването на базовите активи. Това предполага, че стойността на базовия актив се получава от пазарната стойност на актива, намалена с определен процент (*haircut*).

Вариативни надбавки (преоценка по текуща пазарна стойност)

Евросистемата изисква поддържането на свързано с пазарната стойност на базовите активи максимално отклонение, използвано в обратните ѝ сделки за предоставяне на ликвидност. Това означава, че ако стойността на базовите активи, измервана на регулярна основа, пада под определено ниво, националната централна банка ще изиска от участника да достави допълнителни активи или налични парични средства (а именно *искане на допълнително обезпечение - margin call*). По подобен начин ако стойността на базовите активи вследствие на тяхната преоценка превишава определено ниво, участникът изисква от централната банка да върне превишението на активите или наличните парични средства. (Изчисленията, свързани с изпълнението на искането за допълнително обезпечение, са представени в каре 12.)

Понастоящем Евросистемата не прилага следните мерки за контрол на риска:

- *Първоначални надбавки*

Евросистемата може да приложи първоначалните надбавки в обратните

операции за предоставяне на ликвидност. Това предполага, че страните следва да предоставят базови активи на стойност, най-малко равна на ликвидността, предоставяна от Евросистемата, плюс стойността на първоначалната надбавка.

Лимити по отношение на емитентите/длъжниците или гарантите

Евросистемата може да приложи лимити по отношение на емитентите/длъжниците или гарантите.

- Допълнителни гаранции

Евросистемата може да изиска допълнителни гаранции от финансово стабилните институции, за да приеме определени активи.

Изключване

Евросистемата може да изключи определени активи от използването им в операциите на паричната политика.

6.4.1. Мерки за контрол на риска при активите от първи ред

Евросистемата прилага специфични мерки за контрол на риска в съответствие с видовете базови активи, предлагани от участника. Подходящите мерки за контрол на риска при активите от първи ред се определят от Европейската централна банка. Мерките за контрол на риска при активите от първи ред са хармонизирани в широк контекст на територията на еврозоната⁶⁰. Рамката на контрола на риска при активите от първи ред включва следните главни елементи:

⁶⁰ Поради оперативни различия в държавите-членки по отношение на процедурите за доставянето на базови активи от участниците на националните централни банки (под формата на гаранционен пул от обезпечения, предоставени в залог на националната централна банка или като репо сделки, основани на отделни активи, предназначени за всяка една трансакция) могат да се появят минимални различия по отношение на времетраенето на оценяването и другите оперативни характеристики в рамката на контрола на риска.

- Допустимите активи от първи ред са разпределени в четири категории с намаляваща ликвидност въз основа на класификацията на емитента и вида на актива. Разпределението им в четири категории на ликвидност се описва в каре 9.

КАРЕ 9

Категории на ликвидност за активите от първи ред¹

Категория I	Категория II	Категория III	Категория IV
Дългови инструменти на централното правителство	Дългови инструменти на местните и регионални органи на управление	Традиционни ипотечни облигации (стил Pfandbrief)	Ценни книжа, обезпечени с активи ²
Дългови инструменти, емитирани от централни банки ³	Голяма емисия ипотечни облигации (дългови инструменти стил Jumbo-Pfandbrief) ⁴	Дългови инструменти на кредитни институции	
	Дългови инструменти на правителствени агенции	Дългови инструменти, емитирани от корпоративни и други емитенти ⁵	
	Дългови инструменти на наднационални институции		

¹ Като цяло класификацията на емитента определя категорията на ликвидност. Всички ценни книжа, обезпечени с активи, обаче се включват в категория IV, независимо от класификацията на емитента, а големите емисии ипотечни облигации (дългови инструменти стил Pfandbrief) се включват в категория II за разлика от другите дългови инструменти, емитирани от кредитни институции, които се включват в категория III.

² Ценните книжа, обезпечени с активи, попадат в категория IV, независимо от класификацията на емитента.

³ Дълговите сертификати, емитирани от ЕЦБ и дълговите инструменти, емитирани от национални централни банки, преди въвеждането на еврото в съответната държава-членка се включват в категория I.

⁴ Само инструменти с обем на емисията не по-малък от 500 млн. евро, за които най-малко два пазара осигуряват редовни заявки и изискват квоти, попадат в категорията активи Pfandbrief инструменти.

⁵ Само ценни книжа на емитенти, които са класифицирани от ЕЦБ като правителствени агенции, се включват в категория III.

- При отделните дългови инструменти се прилагат специфични допустими отклонения на преоценка (valuation haircuts). Тези отклонения се прилагат чрез приспадане на определен процент от пазарната стойност на базовия актив. Допустимите отклонения на преоценка се разграничават в съответствие с остатъчния падеж и структурата на купона на дълговите инструменти, както е описано в карета 10 и 11.

КАРЕ 10

Нива на допустими отклонения на преоценка (valuation haircuts), прилагани към активите от първи ред по отношение на инструментите с фиксирани и нулеви купони

Категории на ликвидност

Категория I			Категория II		Категория III		Категория IV	
Остатък	Фиксиран купон	Нулев купон	Фиксиран купон	Нулев купон	Фиксиран купон	Нулев купон	Фиксиран купон	Нулев купон
срок до падежа (години)								
0-1	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5	2	2
1-3	1,5	1,5	2,5	2,5	3	3	3,5	3,5
3-5	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6
5-7	3	3,5	4,5	5	5,5	6	6,5	7
7-10	4	4,5	5,5	6,5	6,5	8	8	10
> 10	5,5	8,5	7,5	12	9	15	12	18

- Допустимите отклонения на преоценка, прилагани към всички инструменти с фиксирани и нулеви купони, включени в активите от първи ред, са описани в каре 10⁶¹.
- Допустимите отклонения на преоценка, прилагани към всички инструменти с плаващ обратно лихвен процент, включени в активите от първи ред, са приложими към всички категории на ликвидност и са описани в каре 11.

⁶¹ Допустимите отклонения на преоценка, прилагани към ценните книжа с фиксиран купон са приложими и по отношение на дълговите инструменти, чиито купон е обвързан с промяната в рейтинга на самия емитент или с облигации, индексирани с процента на инфлация.

КАРЕ 11

Нива на допустими отклонения на преоценка (%), прилагани към допустимите инструменти с плаващ обратно лихвен процент, включени в активите от първи ред

Остатъчен срок до падежа (години)	Купон с плаващ обратно лихвен процент
0-1	2
1-3	7
3-5	10
5-7	12
7-10	17
> 10	20

- Допустимите отклонения на преоценка, прилагани към инструментите с променлив лихвен купон,⁶² са тези, които се прилагат към инструментите с фиксиран лихвен купон и с падеж до 1 година в съответната категория на ликвидност, към която е включен инструментът.
- Мерките за контрол на риска, прилагани към дългов инструмент с повече от един вид плащане по лихвен купон зависи само от плащанията по лихвените купони през остатъчния срок до падежа на инструмента. Допустимите отклонения на преоценка, прилагани по отношение на такъв инструмент са равни на най-високите допустими отклонения, приложими към дългови инструменти със същия остатъчен срок до падежа, и плащанията по всеки един отделен вид лихвени купони, които възникват в остатъчния срок на инструмента, се взимат под внимание.
- Не се прилагат допустими отклонения на преоценка при операциите за изтегляне на ликвидност.
- В зависимост законодателството и националните оперативни системи националните централни банки разрешават създаване на общи фондове (pooling) от базови активи и/или изискват точно/целево определяне на активите, използвани във всяка отделна транзакция. В системите с пул от активи участникът прави фонд от достатъчно базови активи, които са на разположение на централната банка, за покриване на свързаните кредити, получени от централната банка, като по този начин показва, че отделните активи не са свързани със специфични кредитни операции. За разлика от тях при системите с целево предназначение на активите всяка кредитна операция е свързана със специфични, точно определени активи.

⁶² За плащане на купон се счита плащане с променлив лихвен процент, ако купонът е обвързан с референтния лихвен процент и ако коригирания период, съответстващ на конкретния купон не е по-дълъг от една година. Плащанията по лихвен купон, за които този период е по-дълъг от една година се считат за плащания с фиксиран лихвен процент, като съответния падеж за допустимите отклонения е остатъчният срок до падежа на дълговия инструмент.

- Активите подлежат на оценка всеки ден. На такава основа, всеки ден националните централни банки изчисляват необходимата стойност на базовите активи, вземайки предвид промените в непогасените кредитни обеми, принципите за оценка, описани в раздел 6,5 и изискваните допустими отклонения на преоценка.
- Ако след преоценка базовите активи не отговарят на изискванията и изчисленията, направени в този ден, се правят съответните искания за предоставяне на допълнително обезпечение (margin calls). За да се намали честотата на използване на исканията за обезпечение, националните централни банки могат да прилагат гранична точка (trigger point). Граничната точка (trigger point) представлява 0,5% от размера на предоставената ликвидност. В зависимост от законодателството националните централни банки могат да поставят изискване исканията за обезпечение да се извършат чрез допълнителни активи или чрез плащания с налични парични средства. Това предполага, че ако пазарната стойност на базовите активи падне под долната гранична точка (lower trigger point), участниците трябва да осигурят допълнителни активи (или налични парични средства). Съответно ако пазарната стойност на базовите активи вследствие на тяхната преоценка превишава горната гранична точка (upper trigger point), националната централна банка следва да върне превишението на активите (или наличните парични средства) на участника (виж капе 12).

КАПЕ 12

Изчисляване на исканията за обезпечение (margin call)

Общата сума допустими активи J (за $j = 1$ до J ; стойност $C_{j,t}$ в момента t), което даден участник трябва да осигури за поредица от операции по предоставяне на ликвидност I (за $i = 1$ до I ; стойност $L_{i,t}$ в момента t), се определя от следната формула:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} = \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

Където:

h_j е допустимото отклонение на преоценка (valuation haircut), прилагано към актива j .

Ако τ е периодът от време между преоценките, искането за обезпечение (margin call) за периода $\tau + t$ се равнява на:

$$M_{\tau+t} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

В зависимост от оперативните характеристики на системите за управление на обезпеченията националните централни банки могат също така да вземат

предвид начислените по предоставената ликвидност лихви при операциите за изчисляване базата на искането за обезпечение.

Искането за обезпечение се прилага само когато базата на искането (margin call base) превишава определено ниво на граничната точка (trigger point level).

Нека $k = 0,5\%$ обозначава граничната точка. При системите с целево предназначение на активите ($I = 1$) искането за обезпечение се изпълнява, когато:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (участникът плаща искането за обезпечение на националната централна банка); или

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$

(националната централна банка плаща искането за обезпечение на участника).

При пул системите участникът трябва да предостави повече активи в пула, ако:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

И обратно, размерът на дневния кредит (IDC), предоставен на участника при пул системата, може да се изрази по следния начин:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \quad (\text{ако е положителна стойност})$$

И при двата вида системи, пул системи и системи с целево предназначение, исканията за обезпечение трябва да дават възможност съотношението, изразено във формула (1) по-горе, да бъде възстановено.

- При пул системите участниците могат да подменят базовите активи всеки ден.
- При системите с целево предназначение подмяната на базовите активи може да се осъществи с разрешението на националните централни банки.
- Европейската централна банка може по всяко време да вземе решение за премахването на отделни дългови инструменти от списъка на активите от първи ред, отговарящи на критериите за годност⁶³.

6.4.2. Мерки за контрол на риска при активите от втори ред

Подходящите мерки за контрол на риска по отношение на активите от втори ред се изработват от националната централна банка, която е включила даден актив в списъка с активи от втори ред. Прилагането на мерките за контрол на риска от националните централни банки се одобрява от ЕЦБ. Евросистемата има за цел да не допусне дискриминационни условия за активите от втори ред на територията на еврозоната при установяването на подходящи мерки за контрол на риска. Вътре в тази рамка допустимите отклонения на преоценка, прилагани към активите от втори ред, отразяват специфичните рискове, свързани с тези

⁶³ Ако по време на изключването от списъка с активите от първи ред даден дългов инструмент се използва в кредитна операция на Евросистемата, използването му следва да се преустанови във възможно най-кратък.

активи, и са поне толкова строги, колкото допустимите отклонения на преоценката, прилагани по отношение на активите от първи ред. Активите от втори ред се класифицират в три различни групи по допустимо отклонение на преоценка, отразяващи различията в техните същностни характеристики и в тяхната ликвидност. Групите на ликвидност и допустимите отклонения на преоценка за активите от втори ред са описани в каре 13.

КАРЕ 13

Нива на допустими отклонения на преоценка (%), прилагани към допустимите активите от втори ред

1. Допустими отклонения на преоценка, прилагани за пазарни дългови инструменти с ограничена ликвидност¹:

Остатъчен срок до падежа (години)	Фиксиран лихвен купон	Нулев купон
0–1	2	2
1–3	3,5	3,5
3–5	5,5	6
5–7	6,5	7
7–10	8	10
>10	12	18

Допустими отклонения на преоценка, прилагани за инструменти с обратно плаващ лихвен процент, включени в активите от втори ред:

Допустимите отклонения на преоценка, прилагани за инструменти с обратно плаващ лихвен процент, включени в активите от втори ред са същите като прилаганите за инструменти с обратно плаващ лихвен процент, включени в активите от първи ред.

2. Допустими отклонения на преоценка, прилагани за дългови инструменти с ограничена ликвидност и специфични характеристики:

Остатъчен срок до падежа (години)	Фиксиран лихвен купон	Нулев купон
0–1	4	4
1–3	8	8
3–5	15	16
5–7	17	18
7–10	22	23
>10	24	25

3. Допустими отклонения на преоценка, прилагани за нетъргувани пазарно дългови инструменти:

Търговски менителници:	4% за инструменти с остатъчен падеж до шест месеца.
Банкови кредити:	12% за инструменти с остатъчен падеж до шест месеца.; и 22% за инструменти с остатъчен падеж от шест месеца до две години.
Записи на заповед, обезпечени с ипотека:	22%

¹ Необходимо е да се припомни, че независимо от това, че дълговите инструменти, емитирани от кредитни институции, които не отговарят напълно на критериите, заложи в член 22, параграф 4 от Директива 85/611/ЕИО съгласно измененията като правило не се приемат за включване в списъка на годните активи от втори ред, ЕЦБ може да упълномощи националните централни банки да включат тези активи в списъците на активите от втори ред при определени условия и ограничения. За тези инструменти се изискват допълнителни 10% към допустими отклонения на преценка, прилагани към активите от втори ред.

Включването на активите от втори ред в една от следните групи на ликвидност се предлага от националните централни банки и се одобрява от Европейската централна банка:

1. Пазарни дългови инструменти с ограничена ликвидност:

Повечето активи от втори ред попадат в тази категория. Въпреки че е възможно съществуването на някои различия в степента на ликвидност, като цяло тези активи са еднакви в това, че имат малък вторичен пазар, нямат ежедневни котировки на цените и нормалните търгувани обеми могат да окажат влияние върху цените.

2. Дългови инструменти с ограничена ликвидност и специфични характеристики:

Това са активи, които се отличават с определени характеристики на пазарна търгуемост, но изискват допълнително време за реализирането им на пазара. Такъв е случаят с активите, които като цяло са нетъргуеми, но притежават някои специфични за търгуемите активи характеристики, в т. ч. прилагане на процедурите на пазарните аукциони (ако разбира се е необходимо тези активи да бъдат реализирани) и ежедневна ценова оценка.

3. Нетъргуеми дългови инструменти:

На практика това са нетъргуеми инструменти и поради това са нисколиквидни или неликвидни.

По отношение на активите от втори ред с променящ се лихвен купон и дълговите инструменти с повече от един вид плащания по лихвения купон се

прилагат същите правила като при активите от първи ред, освен ако ЕЦБ не определи други⁶⁴.

Националните централни банки прилагат същата гранична точка (ако въобще се прилага) при изпълнение на исканията за допълнително предоставяне на активи за обезпечение от първи и втори ред. Освен това националната централна банка може да прилага лимити за приемане на активи от втори ред, може да изисква допълнителни гаранции и във всеки един момент да вземе решение за изключването на отделни активи от списъка си с активите от втори ред.

6.5. Принципи за оценка на базовите активи

При определяне стойността на базовите активи, използвани в обратните операции, Евросистемата прилага следните принципи:

- За всеки търгуем актив, допустим като актив от първи или втори ред, Евросистемата определя единна референтна цена. Това означава също така, че при активите, които се котират и търгуват на повече от един пазар, се използва само един от тях като ценови източник за съответния актив.
- За всеки референтен пазар Евросистемата определя най-представителната цена за изчисляване на пазарните стойности. Ако има котировки на повече от една цена, се използва най-ниската (обикновено цена “купува”).
- Стойността на търгуемите активи се изчислява на базата на най-представителната цена за работния ден, предшестващ датата на оценката.
- При липса на представителна цена за определен актив от работния ден, предшестващ датата на оценката, се използва търгуемата цена. Ако няма такава, цената се определя от националната централна банка, като се взема последната установена за този актив цена на референтния пазар.
- Пазарната стойност на дълговия инструмент се изчислява като се включват начислените лихви.
- В зависимост от различията в националното законодателството и оперативната практика на държавите-членки, разглеждането на потоците на доходност (напр. плащанията по купоните), свързани с активите, които се получават по време на обратната операция може да се различава при отделните национални централни банки. Ако потокът на доходност се прехвърля на участника, националната централна банка гарантира, че съответните операции ще бъдат напълно покрити с достатъчно базови активи преди да се извърши преводът. Националните централни банки имат за цел да гарантират, че икономическият ефект от третирането на

⁶⁴ При някои активи от втори ред, за които е характерно коригиране на лихвения процент и то е извършено по недвусмислен и ясен начин съгласно пазарните стандарти с одобрението на ЕЦБ, за падеж се счита този, определен след извършената корекция.

потоците на доходност отговаря на този, при който приходът е прехвърлен на участника в деня на плащането⁶⁵.

- По отношение на нетъргуемите активи от втори ред националната централна банка, която е включила активите в списъка от активи от втори ред, определя отделни принципи за оценка.

6.6. Презгранично използване на приеманите в залог активи.

Участниците в Евросистемата могат да използват допустимите активи, на презгранична основа, а именно за получаване на средства от националните централни банки на държавите-членки, в които те са учредени, като използват активи, които се намират в друга държава-членка. Базовите активи се използват на презгранична основа на цялата територия на еврозоната при извършване на сетълмент на всички видове операции, при които Евросистемата предоставя ликвидност срещу допустими активи.

Разработен е механизъм от националните централни банки (и от ЕЦБ) който да гарантира, че всички допустими активи, емитирани/депозирани в еврозоната могат да се използват на презгранична основа. Това е моделът на кореспондентно централно банкиране, чрез който националните централни банки действат като попечители (“кореспонденти”) помежду си (и за ЕЦБ) по отношение на активите в техните депозитарни или сетълмент системи. Специални решения могат да се използват при нетъргуемите активи или активите от втори ред с ограничена ликвидност и специфични характеристики, които не могат да се прехвърлят посредством системата за сетълмент на ценни книжа⁶⁶. Моделът на кореспондентно централно банкиране може да се използва за обезпечаване на всички видове кредитни операции на Евросистемата. Освен това съответните връзки между системите за сетълмент на ценни книжа могат да се използват за презграничен трансфер на ценни книжа⁶⁷.

.6.1. Модел за кореспондентски отношения между централните банки

Моделът за кореспондентски отношения между централните банки е представен на фигура 3 по-долу.

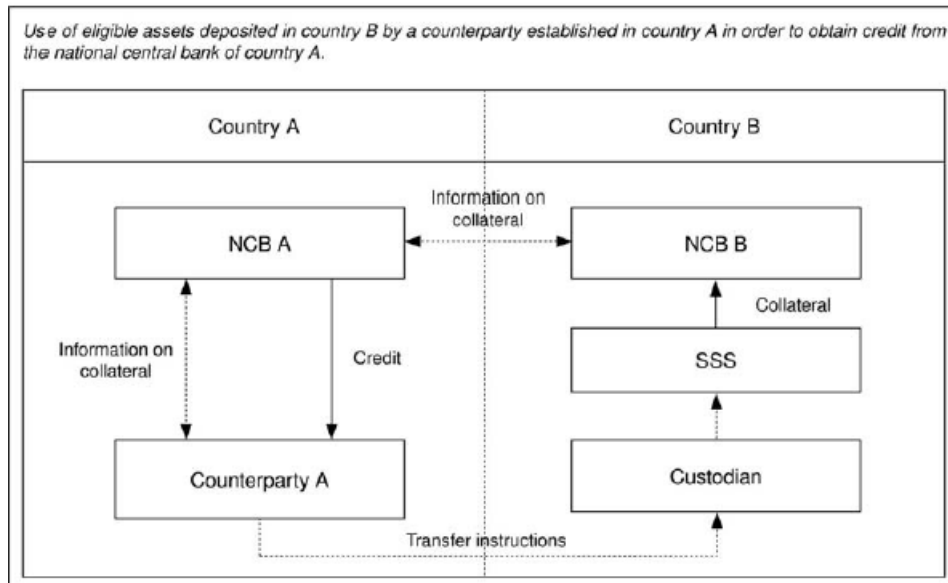
СХЕМА 3

⁶⁵ Националните централни банки могат да откажат да приемат дългови инструменти с поток на доходност (напр. плащане по купона) в периода до датата на падежа на операцията на паричната политика като базови активи в обратни операции (виж раздел 6.2 и 6.3).

⁶⁶ За повече подробности виж брошурата “Correspondent Central Banking Model”, публикувана на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int).

⁶⁷ Приеманите в залог активи могат да се използват чрез сметка на централната банка, одобрена от Евросистемата, в дадена система за сетълмент на ценни книжа, която се намира извън държавата, където е въпросната банка. От м. август 2000 г. централната банка на Ирландия получи разрешение да открие такава сметка в Евроклиър (Euroclear). Тази сметка може да се използва за приеманите в залог активи в Евроклиър, в т. ч. активите, прехвърляни на Евроклиър чрез съответните връзки.

Модел за кореспондентски отношения между централните банки

Use of eligible assets deposited in country B by a counterparty established in country A in order to obtain credit from the national central bank of country A

Използване на допустими активи, депозирани в държавата Б от участник, който се намира в държавата А за получаване на кредит от националната централна банка на държава А.

Country A - държава А

Country B - държава Б

NCB A - национална централна банка А

NCB B - национална централна банка Б

Information on collateral - информация за обезпечението

Credit - кредит

Collateral - обезпечение

SSS - система за сетълмент на ценни книжа

Counterparty A - участник А

Custodian - попечител

Transfer instructions - инструкции за превод

Всички национални централни банки поддържат помежду си сметки за ценни книжа с цел презгранично използване на приеманите в залог активи. Прецизната процедура на модела на за кореспондентски отношения между централните банки зависи от това дали приеманите в залог активи са предназначени за всяка отделна сделка или се държат в пул от базови активи⁶⁸.

- при система с целево предназначение веднага след приемането на заявката за кредит от националната централна банка на държавата-членка, в която е учреден участникът (т. е. “централната банка домакин”), той нарежда (чрез свой собствен попечител, ако е

⁶⁸ За допълнителни разяснения виж брошурата “Correspondent Central Banking Model”.

необходимо) на системата за сетълмент на ценни книжа в държавата, където се намират ценните книжа, превода на тези книжа на централната банка на тази държава по сметка на банката домакин. След уведомяване за получаване на обезпечението от страна на централната банка кореспондент, централната банка домакин превежда средствата на участника. Централните банки не превеждат авансово средства, докато не са сигурни, че ценните книжа на участниците са получени от централната банка кореспондент. Когато е необходимо да се спазят крайните срокове за сетълмент, участниците могат предварително да депозират активите си при централната банка кореспондент по сметка на техните национални банки, като използват процедурите на модела на кореспондентно централно банкиране.

- При пул системата участникът може по всяко време да предостави ценни книжа на централната банка кореспондент за сметка на централната банка домакин. След уведомяване за получаване на ценните книжа от страна на централната банка кореспондент, централната банка домакин добавя тези книжа към пуловата сметка на участника.

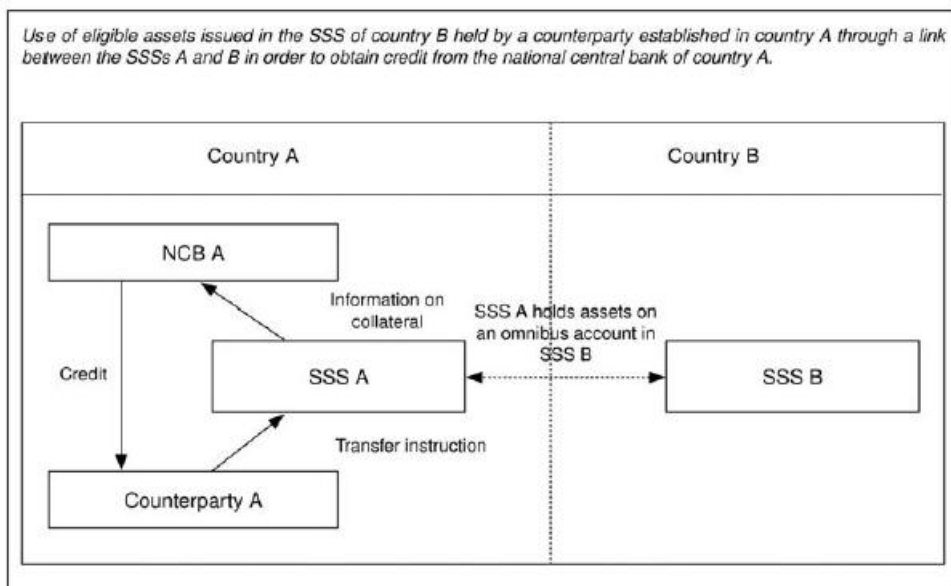
Моделът за кореспондентски отношения между централните банки функционира за участниците от 9:00 h до 16:00 h (централно европейско време) във всеки работен ден за Евросистемата. Всеки участник, който желае да използва модела за кореспондентски отношения между централните банки, задължително уведомява националната централна банка от която желае да получи кредит (т. е. своята централна банка домакин) до 16:00 h (централно европейско време). Освен това участникът осигурява получаването на обезпечението за операциите на паричната политика по сметката на централната банка кореспондент до 16:45 h най-късно. Инструкции или предоставяне на обезпечения след изтичане на крайния срок ще се считат за кредит, предоставен на следващия работен ден. Ако участниците предвидят, че ще им се наложи да използват модела за кореспондентски отношения между централните банки по късно през деня, по възможност е необходимо да предоставят активите авансово (т. е. да депозират активите предварително). При извънредни обстоятелства или когато е необходимо за целите на паричната политика, ЕЦБ може да вземе решение за удължаване на работното време на модела за кореспондентски отношения между централните банки до края на работното време на системата TARGET.

6.6.2. Връзки между системите за сетълмент на ценни книжа

Освен модела за кореспондентски отношения между централните банки могат да се използват и връзките между системите за сетълмент на ценни книжа на ЕС за презграничен трансфер на ценни книжа.

СХЕМА 4

Връзки между системите за сетълмент на ценни книжа

Use of eligible assets issued in the SSS of country B held by a counterparty A through a link between the SSSs A and B in order to obtain credit from the national central bank of country A

Използване на допустими активи, емитирани в системата за сетълмент на ценни книжа на държавата Б от участник, който се намира в държавата А чрез връзка между системите за сетълмент на ценни книжа за получаване на кредит от националната централна банка на държава А.

Country A - държава А

Country B - държава Б

NCB A - национална централна банка А

Credit - кредит

Information on collateral - информация за обезпечението

SSS A holds assets on an omnibus account in SSS B - системата за сетълмент на ценни книжа А държи активите в събирателна сметка при системата за сетълмент на ценни книжа Б

SSS A - система за сетълмент на ценни книжа А

SSS B - система за сетълмент на ценни книжа Б

Counterparty A - участник А

Връзката между две системи за сетълмент на ценни книжа позволява на участник от една система да държи емитираните ценни книжа в друга без да е участник в последната. Преди използването на тези връзки за трансфер на обезпечение за кредитните операции на Евросистемата, необходимо е да им се направи оценка и да бъдат одобрени съгласно стандартите за използване на системите за сетълмент на ценни книжа на ЕС^{69, 70}.

⁶⁹ Актуализираният списък на регламентиранияте връзки е публикуван на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int).

⁷⁰ Виж публикацията "Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations", European Monetary Institute, януари 1998 г., на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int).

От гледна точка на Евросистемата моделът за кореспондентски отношения между централните банки и връзките между системите за сетълмент на ценни книжа на ЕС изпълняват една и съща роля, като позволяват на участниците да ползват обезпечение на презгранична основа, т. е. и двете системи дават възможност на участниците да ползват обезпечение за получаване на кредит от тяхната централна банка домакин, дори ако то е имитирано в системата за сетълмент на ценни книжа на друга държава. Моделът за кореспондентски отношения между централните банки и връзките между системите за сетълмент на ценни книжа функционират по различен начин. При модела за кореспондентски отношения между централните банки презграничните взаимоотношения са между националните централни банки. Те действат като попечители помежду си. При използване на връзките презграничните отношения са между системите за сетълмент на ценни книжа. Те откриват огледални сметки помежду си. Активите, депозирани при централната банка кореспондент могат да се използват само за обезпечаване на кредитните операции на Евросистемата. Чрез връзките активите могат да се използват в кредитните операции на Евросистемата, както и за други цели, избрани от участниците. При използване на връзките между системите за сетълмент на ценни книжа, активите на участниците остават по техните сметки в системата за сетълмент на ценни книжа домакин и не е необходим попечител.

ГЛАВА 7

7. МИНИМАЛНИ РЕЗЕРВИ⁷¹

Общи положения

ЕЦБ изисква от кредитните институции да поддържат минимални резерви по сметка в националната централна банка съгласно рамката на системата за минимални резерви на Евросистемата. Правната рамка на тази система е заложена в член 19 от Устава на Европейската система на централните банки (ЕСЦБ), Регламент (ЕО) № 2531/98 на Съвета от 23 ноември 1998 г. относно прилагането на изискването за минимални резерви от Европейската централна банка⁷² и Регламент (ЕО) № 1745/2003 на Европейската централна банка от 12 септември 2003 г. относно прилагането на изискването за минимални резерви (ЕЦБ/2003/9)⁷³. Прилагането на Регламент ЕЦБ/ 2003/9 гарантира, че редът и условията за минималните резерви на Евросистемата са еднакви на територията на еврозоната.

Размерът на минималните резерви, които всяка институция поддържа, се определя от нейната резервна база. Системата за минималните резерви на Евросистемата позволява на участниците да използват осреднени позиции, което означава, че съответствието с изискванията за минималните резерви се определя на основата на средните за последния календарен ден през периода на поддържане на резервите салда по резервните сметки на участниците. По отношение на задължителните резерви на институциите се прилага лихвеният процент по операциите по основните рефинансиращи операции на Евросистемата.

Целите на системата за поддържане на минималните резерви на Евросистемата са насочени основно към изпълнение на следните функции:

- *Стабилизиране на лихвените равнища на паричния пазар*

Осредняването на позициите при системата за поддържане на минималните резерви на Евросистемата допринася за стабилизирането на лихвените проценти на паричния пазар, като институциите се стимулират да смекчават влиянието на временните колебания в ликвидността.

- *Създаване или разширяване на недостига на структурна ликвидност*

Системата за минималните резерви на Евросистемата допринася за създаването или разширяването на недостига на структурна ликвидност. Това може да бъде полезно за подобряване на ефективността на Евросистемата при предоставяне на ликвидност.

При прилагане на минималните резерви ЕЦБ се задължава да действа в съответствие с целите на Евросистемата, както е определено в член 105,

⁷¹ Съдържанието на тази глава е представено само с информационна цел.

⁷² ОВ L 318, 27.11.1998 г., стр. 1.

⁷³ ОВ L 250, 2.10.2003 г., стр. 10.

параграф 1 от Договора и член 2 от Устава на ЕСЦБ, с които се установява, *inter alia*, принципа за предотвратяване предизвикването на сериозни и нежелани дисбаланси в разпределението и посредничеството.

7.2. Институции, задължени да внасят минимални резерви.

В съответствие с член 19.1. от Устава на ЕСЦБ, ЕЦБ изисква от кредитните институции на държавите-членки да внасят минимални задължителни резерви. Това означава, че клоновете и филиалите на институции, които се намират в еврозоната, но централно им управление не е регистрирано на територията ѝ, също следва да спазват изискванията на системата за минимални резерви на Евросистемата. Клоновете и филиалите на кредитни институции от еврозоната, които се намират извън нея, не се включват в системата.

Институциите автоматично се освобождават от изискването за минимални резерви от началото на периода на поддържане, през който е отнето разрешението им (лиценза) за извършване на банкова дейност или самите институции са се отказали от това право, или ако в този период е взето решение за образуване на производство по ликвидация от съдебните власти или друг компетентен орган на участващата държава-членка. Съгласно Регламент (ЕО) 2531/98 и Регламент ЕЦБ/2003/9, Европейската централна банка може да освободи на недискриминационен принцип дадени институции от задълженията им по системата за минимални резерви на Евросистемата, ако налагането на такова изискване на конкретните институции не би допринесло за реализиране целите на тази система. При вземане на решение за освобождаване ЕЦБ взема предвид един или повече от следните критерии:

- институцията изпълнява функции със специално предназначение;
- институцията не извършва активна банкова дейност в конкуренция с другите кредитни институции; и/или
- всички депозити на институцията са предназначени за осъществяването на цели, свързани с оказване на регионална и/или международна подкрепа за развитие.

ЕЦБ изготвя и поддържа списък с институциите, включени в системата за минимални резерви на Евросистемата, а също така оповестява списъка с институциите, освободени от задължението за минимални резерви, по причини различни от налагане на оздравителни мерки⁷⁴. Участниците могат да разчитат на тези списъци при вземане на решение дали задълженията им да са дължими към друга институция, която сама по себе си е длъжна да внася минимални резерви. Списъците, които се публикуват след приключване на работното време в последния работен ден на всеки календарен месец на Евросистемата, са валидни за изчисляване на резервната база за периода на поддържане, който

⁷⁴ Списъците са публикувани на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int).

започва след два календарни месеца. Например списъкът, публикуван в края на февруари е валиден за изчисляване на резервната база за периода на поддържане, който започва през април.

7.3. Определяне на минималните резерви

а) Резервна база и процент на задължителните резерви

Резервната база на дадена институция се определя според елементите на нейния счетоводен баланс. Счетоводните балансови данни се отчитат на националната централна банка в съответствие с общата рамка на паричната и банковата статистическа отчетност на ЕЦБ (виж раздел 7.5)⁷⁵. При институциите, които подлежат на пълна отчетност, балансовите данни към края на даден календарен месец се използват за определяне на резервната база за периода на поддържане, който започва след два календарни месеца. Например резервната база, изчислена на основата на данните от края на февруари се използва за изчисляване на минималните резерви, които участниците трябва да внесат за периода на поддържане, който започва през април.

Рамката на паричната и банковата статистическа отчетност на ЕЦБ предвижда възможност за освобождаване на малките институции от някои задължения по отчетността. Институциите, по отношение на които се прилага тази разпоредба, са задължени да отчитат ограничен набор от балансови данни на тримесечна основа (данни в края на тримесечието) и с крайни срокове за изпращане на данните по-дълги от тези, установени за по-големите институции. При тези институции балансовите данни за определено тримесечие се използват за определяне на резервната база с лаг от два месеца за следващите три последователни периода на поддържане на минимални резерви. Например балансовите данни от края на първото тримесечие (март) са валидни за изчисляване на резервната база за периодите на поддържане, които започват през юни, юли и август.

В съответствие с Регламент (ЕО) № 2531/98 ЕЦБ има право да включва в резервната база на институциите задължения по привлечените средства, включени в баланса заедно със задълженията по зад балансовите позиции. В системата за минимални резерви на Евросистемата реално се включват само задължения от категориите “депозити” и “емитирани дългови ценни книжа” (виж каре 14).

Задължения към институции, които са включени в списъка на институциите от системата за минимални задължителни резерви на Евросистемата, и задължения към ЕЦБ и националните централни банки не се включват в резервната база. В тази връзка, за да може да приспадне задълженията от категория “емитирани дългови ценни книжа” от резервната база, емитентът трябва да докаже действителния размер на тези инструменти, притежавани от други институции

⁷⁵ Рамката на паричната и банковата статистическа отчетност на ЕЦБ е представена в приложение 4.

от системата за минимални задължителни резерви на Евросистемата. Ако доказателства не могат да бъдат представени, емитентите могат да приложат към тази балансова позиция стандартно приспадане с определения процент⁷⁶.

Процентите на минимални задължителни резерви се определят от ЕЦБ съгласно максималните лимити, заложи в Регламент (ЕО) № 2531/98. ЕЦБ прилага единен процент на минималните задължителни резерви различен от нула към повечето от позициите, включени в резервната база. Това съотношение се определя в регламента на ЕЦБ относно размера на минималните задължителни резерви. ЕЦБ определя нулев процент на минимални задължителни резерви за следните категории задължения: “депозити с договорен матуритет над две години”; “депозити, договорени за ползване след предизвестие, със срок над две години”; “репа” и “дългови ценни книжа с договорен матуритет над две години” (виж каре 14). ЕЦБ може по всяко време да промени процентите на минимални задължителни резерви. Промените в тези съотношения се оповестяват от ЕЦБ преди началото на периода на поддържане, от който промяната влиза в сила.

КАРЕ 14

Резервна база и процент на минимални задължителни резерви (МЗР)

А. Задължения, включени в резервната база и към които се прилага положителен процент на минимални задължителни резерви (МЗР):

Депозити

- Овърнайт депозити
- Депозити с договорен матуритет до две години
- Депозити, договорени за ползване след предизвестие със срок до две години

Емитирани дългови ценни книжа

- Дългови ценни книжа с договорен матуритет до две години

Б. Задължения, включени в резервната база и към които се прилага нулев процент на минимални задължителни резерви (МЗР):

Депозити

- Депозити с договорен матуритет над две години
- Депозити, договорени за ползване след предизвестие със срок над две години
- Репа

Емитирани дългови ценни книжа

- Дългови ценни книжа с договорен матуритет над две години

В. Задължения, изключени от резервната база

- Задължения към други институции, включени в системата за минимални резерви на Евросистемата
- Задължения към ЕЦБ и националните централни банки

⁷⁶ Виж Регламент ЕЦБ/2003/9. Повече информация, свързана със съотношението на стандартното отчисление може да се намери на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int), както и на интернет страниците на евросистемата (виж приложение 5).

б) Изчисляване на задължителните резерви

Задължителните резерви на всяка отделна институция се изчисляват чрез прилагането на процента на МЗР към размера на задълженията, включени в резервната за съответните категории задължения.

Всяка институция отчислява сумата от EUR 100 000 от задължителните си резерви във всяка държава-членка, в която има филиал. Сумата се предоставя без да се накърняват правните задължения на институциите, включени в системата на минималните резерви на Евросистемата⁷⁷.

Размерът на задължителните резерви за всеки отделен период на поддържане се закръгля до най-близката единица евро.

7.4. Поддържане на резервните наличности

а) Период на поддържане

ЕЦБ публикува календар на периодите на поддържане на резервите не по-късно от три месеца преди началото на всяка година⁷⁸. Периодът на поддържане започва от датата на сетълмента на първата основна рефинансираща операция след заседание на Управителния съвет, на което е взето решение за паричната политика. При по-специални обстоятелства, публикуваният календар може да се променя в зависимост от промените в насрочването на заседанията на Управителния съвет.

б) Резервни наличности

Всяка институция задължително поддържа минимални резерви по една или повече резервни сметки при националната централна банка в държавата-членка, в която е учредена. При институциите с повече от едно подразделение в дадена държава-членка за изпълнението на общите минимални резерви на всички местни подразделения на институцията отговаря централното управление⁷⁹. Институции с подразделения в повече от една държава-членка поддържат минимални резерви при националните централни банки на всяка държава-членка, в която имат подразделения според резервната им база в съответната държава-членка.

Сетълмент сметките при националните централни банки могат да се използват като резервни сметки. Резервните наличности по сетълмент сметките може да се

⁷⁷ За институциите, които могат да отчитат статистически данни като група на консолидирана основа съгласно разпоредбите на рамката за паричната и банкова статистическа отчетност (виж Приложение IV), само една такава сума ще бъде предоставена на групата като цяло, освен ако институциите не предоставят данни за резервната база и резервните наличности по достатъчно подробен начин, така че Евросистемата да може да потвърди прецизност и точност за определяне на задължителните резерви на всяка отделна институция, включена в групата.

⁷⁸ Като правило календарът се оповестява чрез прессъобщение на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.int). Освен това такъв календар се публикува в Официалния вестник на Европейския съюз и на интернет страницата на Евросистемата (виж Приложение V).

⁷⁹ Ако дадена институция няма централно управление в конкретна държава-членка, в която се намира, тя посочва главен клон, който отговаря за изпълнението на общите минимални резерви на всички подразделения на институцията в съответната държава-членка.

използва за целите на сетълмент в рамките на деня. Дневните резервни наличности на дадена институция се изчислява като салдо по резервната сметка в края на деня.

Институцията може да отправи искане до националната централна банка на държавата-членка, в която се намира, за разрешение да поддържа косвено всички минимални резерви чрез посредник. Възможността за поддържане на минималните резерви чрез посредник като правило се ограничава до институциите, които са учредени така, че обикновено част от администрирането (например управлението на валутните наличности) се осъществява чрез посредник (например мрежи от спестовни и кооперативни банки могат да централизират резервните си наличности). Поддържането на минимални резерви чрез посредник е предмет на разпоредбите, предвидени в Регламент ЕЦБ/2003/9.

в) Лихви по резервните наличности

По изискуемите наличностите на резервните сметки се прилага средния лихвен процент на ЕЦБ за периода на поддържане (претеглен според броя на календарните дни) по основните рефинансиращи операции, които се изчисляват по формулата, представена в каре 15. Резервните наличности, които надхвърлят размера на изискуемите резерви, не се олихвяват. Лихвите се изплащат през втория работен ден на националната централна банка след изтичането на дадения период на поддържане.

КАРЕ 15

Изчисляване на лихвите по задължителните резерви

Лихвите по задължителните резерви се изчисляват по следната формула:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

където

R_t = лихвите, платими по изискуемите резерви за периода на поддържане t .

H_t = среднодневните наличности на задължителните резерви за периода на поддържане t .

n_t = броят на календарните дни за периода на поддържане t .

r_t = лихвеният процент по наличностите на задължителните резерви за периода на поддържане t . Стандартното закръгляне на приложимия лихвен процент е до втория десетичен знак.

i = i -календарният ден на периода на поддържане t .

MR_i = пределният лихвен процент по последната операция основна рефинансираща операция, за която е извършен сетълмент преди календарния ден i .

7.5. Отчетност, признаване и удостоверяване на резервната база

Позициите на резервната база за прилагане на минималните задължителни резерви се изчисляват от самите институции, които са задължени да поддържат такива резерви и се отчитат на националната централна банка съгласно общата рамка на паричната и банковата статистическа отчетност на ЕЦБ (виж Приложение IV). В член 5 от Регламент ЕЦБ/2003/9 се определя реда за съобщаване и признаване на резервната база и задължителните резерви на институцията.

Редът за съобщаване и признаване на резервната база и задължителните резерви на дадена институция е следният. Съответната участваща национална централна банка или институцията поемат инициативата за изчисляването на минималните резерви, изискуеми от въпросната институция за конкретен период на поддържане. Страната, извършила изчисляването уведомява националната централна банка за размера на минималните резерви не по-късно от три работни дни на банката преди началото на периода на поддържане. Участващата национална централна банка може да определи по-ранна дата като краен срок за уведомяване относно минималните резерви. Тя може да определи и допълнителен срок на институцията за съобщаване на извършени поправки в изчислението на резервната база или на ревизии в съобщените минимални резерви. Уведомената страна признава изчислените минимални резерви не по-късно от края на работния ден на националната централна банка, предхождащ началото на периода на поддържане. Ако от уведомената страна не последва отговор на уведомлението до края на работния ден на националната централна банка, предхождащ началото на периода на поддържане, размерът на минималните резерви на институцията за съответния период на поддържане се счита за признат. Веднъж признати, минималните резерви за съответния период на поддържане не могат да се ревизират.

Към институциите, които са упълномощени да действат като посредници за поддържане на резервите на други институции, се прилагат специални изисквания, предвидени в Регламент ЕЦБ/2003/9. Поддържането на задължителните резерви чрез посредник не променя задълженията на институциите, ползващи посредник, по отношение на статистическата отчетност.

ЕЦБ и националните централни банки са упълномощени съгласно Регламент (ЕО) № 25 31/98 да проверят верността и качеството на събраните данни.

7.6. Неспазване на задълженията по поддържане на минималните задължителни резерви

Неспазване на задълженията по поддържане на минималните резерви възниква, ако към последния календарен ден на определен поддържащ период средното салдо по резервната сметка на дадена институция е по-ниско от изискуемите резерви за съответния период на поддържане.

Когато дадена институция не е спазила частично или напълно изискваният за минимални задължителни резерви, ЕЦБ може в съответствие с Регламент (ЕО) № 2531/98 да наложи една от следните санкции:

- институцията заплаща лихва до 5% по-висока от лихвения процент, приложим при пределното кредитно средство, процент по кредитите върху сумата на недостига по минималните задължителни резерви; или
- институцията заплаща двойния размер на лихвения процент, приложим при пределното кредитно средство, върху сумата на недостига по минималните задължителни резерви; или
- от институцията се изисква да открие безлихвени депозити при ЕЦБ или националната централна банка в троен размер на сумата на недостига по минималните задължителни резерви. Сроктът до падежа на депозита не може да надвишава периода на неспазване на минималните задължителни резерви от страна на институцията.

Когато определена институция не спазва останалите задължения по регламентите и решенията на ЕЦБ, свързани със системата на минимални резерви на Евросистемата (например ако необходимите данни не са своевременно представени или са неточни), ЕЦБ е упълномощена да налага санкции в съответствие с Регламент (ЕО) № 2532/98 на Съвета от 23 ноември 1998 г. относно правомощията на Европейската централна банка за налагане на санкции и Регламент (ЕО) № 2157/99 на Европейската централна банка от 23 септември 1999 относно правомощията на Европейската централна банка за налагане на санкции (ЕЦБ/1999/4)⁸⁰. Изпълнителният съвет на ЕЦБ може да определи и да публикува критерии, по които да налага санкциите, предвидени в член 7, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 2531/98⁸¹.

Освен това в случай на груби нарушения на извикванията за минимални резерви, Евросистемата може да отстранява участници от операциите на открития пазар.

⁸⁰ ОВ L 264, 12.10.1999 г., стр. 21.

⁸¹ Критериите се публикуват като съобщение със заглавие “Съобщение на Европейската централна банка за налагане на санкции за неизпълнение на задълженията по подържане на минималните резерви “ (ОВ С 39, 11.2.2000 г., стр. 3).

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Примери на операции на паричната политика и процедури

Списък на примерите

Пример 1 Обратни операции за предоставяне на ликвидност чрез търг с фиксиран лихвен процент

Пример 2 Обратни операции за предоставяне на ликвидност чрез търг с променящ се лихвен процент

Пример 3 Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ чрез търг с променящ се лихвен процент

Пример 4 Валутни суап операции за изтегляне на ликвидност чрез търг с променлив се валутен курс

Пример 5 Валутни суап операции за предоставяне на ликвидност чрез търг с променящ се валутен курс

Пример 6 Мерки за контрол на риска

ПРИМЕР 1		
Обратни операции за предоставяне на ликвидност чрез търг с фиксиран лихвен процент		
ЕЦБ взема решение за предоставяне на ликвидност на пазара чрез обратна операция, организирана съгласно процедурата за търг с фиксиран лихвен процент.		
Трима участници представят следните заявки:		
Участник	Заявка (млн. евро)	
Банка 1	30	
Банка 2	40	
Банка 3	70	
Всичко	140	
ЕЦБ решава да осигури EUR 105 млн.		
Процентът на разпределение е:		
Разпределението между страните е: $\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\%$		
Участник	Заявка (млн. евро)	Дял (млн. евро)
Банка 1	30	22,5
Банка 2	40	30.0
Банка 3	70	52,5
Всичко	140	105.0

ПРИМЕР 2

Обратни операции за предоставяне на ликвидност чрез търг с променящ се лихвен процент

ЕЦБ взема решение за предоставяне на ликвидност на пазара чрез обратна операция, организирана съгласно процедурата за търг с променлив лихвен процент.

Трима участници представят следните заявки:

Лихвен процент (%)	Размер (млн. евро)				
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко заявки	Натрупване (заявки)
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Всичко	30	45	70	145	

ЕЦБ решава да осигури EUR 94 млн. при пределен лихвен процент от 3,05 на сто.

Всички заявки над 3,05% (за натрупаната сума от EUR 80 млн.) са напълно удовлетворени. При 3,05% процентът на разпределение е:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

Делът на банка 1 при пределния лихвен процент например е:

$$0.4 \times 10 = 4$$

Общият дял на банка 1 е:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Участници	Размер (млн. евро)			
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко
Заявки, всичко	30,0	45,0	70,0	145
Разпределение, всичко	14,0	34,0	46,0	94

Ако процедурата на разпределение е с единен лихвен процент („холандски аукцион“), лихвеният процент, прилаган по дяловете на участниците е 3,05%.

Ако процедурата на разпределение е с различен лихвен процент („американски аукцион“), не се прилага единен лихвен процент по дяловете на участниците; например банка 1 получава EUR 5 млн. е при 3,07%, 5 млн. при 3,06% и 4 млн. при 3,05%.

ПРИМЕР 3

Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ чрез аукцион с променлив лихвен процент

ЕЦБ взема решение за изтегляне на ликвидност от пазара чрез емисия на дългови сертификати, като използва тръжна процедура с променлив лихвен процент.

Трима участници представят следните заявки:

Лихвен процент (%)	Размер (млн. евро)				
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко	Натрупване (заявки)
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Всичко	55	70	55	180	

ЕЦБ решава да разпредели номиналния размер от EUR 124,5 млн. при пределен лихвен процент от 3,05 на сто.

Всички заявки под 3,05% (за натрупаната сума от EUR 65 млн.) са напълно удовлетворени. При 3,05% процентът на разпределение е:

$$\frac{124.5 - 65}{70} = 85\%$$

Делът на банка 1 при пределния лихвен процент например е:

$$0.85 \times 20 = 17$$

Общият дял на банка 1 е:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Участници	Размер (млн. евро)			
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко
Заявки, всичко	55,0	70,0	55,0	180,0
Разпределение, всичко	42,0	49,0	33,5	124,5

ПРИМЕР 4

Валутни суап операции за изтегляне на ликвидност чрез търг с променлив валутен курс

ЕЦБ взема решение за изтегляне на ликвидност от пазара чрез валутен суап по курса на еврото към щатския долар, като използва процедурата за аукцион с променлив валутен курс (Забележка: В този пример еврото се търгува с премия).

Трима участника представят следните заявки:

Суап точки (x 10,000)	Размер (млн. евро)				
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко	Натрупване (заявки)
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Всичко	65	90	80	235	

ЕЦБ решава да разпредели EUR 158 млн. при 6,63 пределни суап точки. Всички заявки над 6,63 (за натрупаната сума от EUR 65 млн.) са напълно удовлетворени.

При 6,63 процентът на разпределение е:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Делът на банка 1 при пределните суап точки например е:

$$0.93 \times 25 = 23.25$$

Общият дял на банка 1 е:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23.25 = 48.25$$

Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Участници	Размер (млн. евро)			
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко
Заявки, всичко	65.0	90.0	80.0	235.0
Разпределен ие, всичко	48.25	52.55	57.20	158.0

ЕЦБ фиксира спот курс евро/щ. долар 1.1300 за операцията. Ако процедурата на разпределение следва единен валутен курс (холандски аукцион), на началната дата на операцията Евросистемата купува EUR 158 000 000 и продава 178 540 000. При падежа на операцията Евросистемата продава EUR 158 000 000 и купува EUR 178 644 754 (курсът форуърд е $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Ако процедурата на разпределение е с различен валутен курс (американски аукцион), Евросистемата обменя сумите в евро и щатски долари, както е показано в таблицата по-долу:

Спот операции			Форуюрд операции		
Валутен курс	Купува евро	Продава щ. долари	Валутен курс	Продава евро	Купува щ. долари
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Всичко	158 000 000	178 540 000		180 000 000	178 645 339

ПРИМЕР 5

Валутни суап операции за предоставяне на ликвидност чрез търг с променлив валутен курс

ЕЦБ взима решение за предоставяне на ликвидност на пазара чрез валутен суап по курса на еврото към щатския долар, като използва процедурата за търг с променлив валутен курс (Забележка: В този пример еврото се търгува с премия).

Трима участници представят следните заявки:

Суап точки (x 10.000)	Размер (млн. евро)				
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко	Натрупване (заявки)
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Всичко	60	85	75	220	

ЕЦБ решава да разпредели EUR 197 млн. при 6,54 пределни суап точки. Всички заявки под 6,54 (за натрупаната сума от 1 EUR 95 млн.) са напълно удовлетворени.

При 6,54 процентът на разпределение е:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Делът на банка 1 при пределните суап точките например е:

$$0.10 \times 5 = 0.5$$

Общият дял на банка 1 е:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0.5 = 55.5$$

Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Участници	Размер (млн. евро)			
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко
Заявки, всичко	60.0	85.0	75.0	220
Разпределен ие, всичко	55.5	75.5	66.0	197

ЕЦБ фиксира спот курс евро/щ. долар 1.1300 за операцията.

Ако процедурата на разпределение следва единен валутен курс (холандски аукцион) на началната дата на операцията Евросистемата продава EUR 197 000 000 и купува 222 610 000. При падежа на операцията Евросистемата купува EUR 197 000 000 и продава EUR 222 738 838 (курсът форуърд е $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Ако процедурата на разпределение е с различен валутен курс (американски аукцион), Евросистемата обменя сумите от евро и щатски долари както е показана в таблицата по-долу:

Спот операции			Форуърд операции		
Валутен курс	Продава евро	Купува евро	Валутен курс	Купува щ. долари	Продава евро
1,1300			1,130623	1	
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	0 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Всичко	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

ПРИМЕР 6

Мерки за контрол на риска

Този пример илюстрира рамката за контрол на риска, прилагана за базовите активи, които се използват в операциите на Евросистемата по предоставяне на ликвидност¹.

Примерът се базира на допускането, че институциите могат да участват в следните операции на паричната политика на Евросистемата:

- основна рефинансираща операция, която стартира на 28 юли 2004 г. и приключва на 4 август 2004 г., при която на участника са предоставени EUR 50 млн. при лихвен процент 4,24 на сто;
- дългосрочна рефинансираща операция, която стартира на 29 юли 2004 г. и приключва на 21 октомври 2004 г., ако на участника са предоставени EUR 45 млн. при лихвен процент 4,56 на сто; и
- основна рефинансираща операция, която стартира на 4 август 2004 г. и приключва на 11 август 2004 г., ако на участника са предоставени EUR 35 млн. при лихвен процент 4,26 на сто.

Параметрите на използваните от участника базови активи от първи ред за обезпечаване на тези операции се определят в таблица 1 по-долу.

Таблица 1 - Базови активи от първи ред, използвани в трансакциите

Параметри						
Название	Актив (клас)	Падеж	Вид купон	Честота на купона	Остатъчен срок	Допустимо отклонение на преоценка
Актив А	Инструмент, обезпечен с активи	29.8.2006 г.	С фиксирана лихва	6 месеца	2 години	3,50%
Актив Б	Облигация на централното правителство	19.11.2008 г.	С променяща се лихва	12 месеца	4 години	0,50%
Актив В	Корпоративна облигация	12.5.2015 г.	Нулев купон		> от 10 години	15,00%

Цени в % (в т. ч. начислената лихва)¹

28. 7. 2004 г.	29.7. 2004 г.	30.7. 2004 г.	2.8. 2004 г.	3. 8.2004 г.	4.8.2004 г.	5.8.2004 г.
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
					55,01	54,87

¹ Цените, показани за определената дата на оценка съответстват на най-представителните цени в работния ден, предхождащ деня на оценката.

Системи с целево предназначение

Първо, приема се, че трансакциите се извършват с националната централна банка, използваща система, при която за всяка трансакция има специално предназначени базови активи. Оценката на базовите активи се извършва на ежедневна база. В този случай рамката за контрол на риска се описва по следния начин (виж също таблица 2 по-долу).

1. На 28 юли 2004 г. участникът извършва сделка за репо операция с националната централна банка, която изкупува EUR 50.6 млн. от актив А. Този актив представлява облигация, обезпечена с активи с фиксиран купон и падеж на 29 август 2006 г. Остатъчният срок до падежа е две години, което изисква допустимо отклонение на преоценка от 3,5%. Пазарната цена на актив А на референтния пазар за този ден е 102,63%, включително начислените лихви по купона. От участника се изисква да предостави сума от актив А, която след приспадане на допустимото отклонение на преоценка, да надхвърля предоставената сума от EUR 50 млн. Следователно участникът предоставя актив А с номинална стойност 50,6 млн., като коригираната му пазарна стойност за този ден е EUR 50 113 203.
2. На 29 юли 2004 г. участникът извършва репо сделка с националната централна банка, която изкупува EUR 21 млн. от актив А (пазарна цена 101,98%, допустимо отклонение на преоценка 3.5%) и EUR 25 млн. от актив Б (пазарна цена 98,35%). Актив Б представлява облигация на централното правителство с променящ се лихвен купон, по която се прилага 0,5% допустимо отклонение на преоценка. Коририраната пазарна стойност на актив А и актив Б за този ден е EUR 45 130 810 и надхвърля изисквания размер от EUR 45 000 000.

На 29 юли 2004 г. се извършва преоценка на активите, обезпечавачи операцията по основно рефинансиране, започната на 28 юли 2004 г. При пазарна цена 101.98% пазарната стойност на актив А, коририрана с допустимото отклонение на преоценка, все още остава в рамките на долната и горна гранична сума. Първоначално предоставеното обезпечение се счита за достатъчно за покриване както на първоначално предоставената ликвидност, така и начислените лихви в размер на 5889 евро.

3. На 30 юли 2004 г. е извършена преоценка на базовите активи: пазарната цена на актив А е 100,55%, а пазарната цена на актив Б е 97,95%. Начислените лихви са в размер на 11 778 евро по операцията за основно рефинансиране, започната на 28 юли 2004 г., и 5700 евро по операцията на дългосрочно рефинансиране, започната на 29 юли 2004 г. В резултат на това коригираната пазарна стойност на актив А при първата трансакция пада под сумата, която трябва да бъде покрита (предоставената ликвидност плюс начислената лихва) с EUR 914 218, а също и под граничната точка от EUR 49 761 719. Участникът предоставя сумата от EUR 950 000 от актив А в номинално изражение, с която след приспадане на 3,5% допустимо отклонение на преоценка от пазарната стойност при цена от 100,55% възстановява нормалното покритие на обезпечението¹.

При втората сделка също е необходимо искане за допълнително обезпечение, тъй като коригираната пазарна стойност на използваните базови активи (EUR 44 741 520) е под долната гранична точка (EUR 44 780 672). Затова участникът предоставя сумата от EUR 270 000 от актив Б с коригирана пазарна стойност от EUR 263 143.

4. На 2 и 3 август 2004 г. се извършва преоценка на базовите активи без да е необходимо искане за допълнително обезпечение за сделките от 28 и 29 юли 2004 г.

5. На 4 август 2004 г. участникът погасява предоставената ликвидност по операцията за основно рефинансиране от 28 юли 2004 г., в т. ч. начислените лихви в размер на EUR 41 222. Националната централна банка връща актив А в размер на 51 550 000 номинална стойност.

В същия ден участникът инициира нова репо сделка с националната централна банка, която изкупува EUR 75 млн. от актив В по номинална стойност. Тъй като актив В представлява корпоративна облигация с нулев купон и остатъчен срок до падежа над 10 години, изискваща допустимо отклонение на преоценка от 15%, то съответната пазарна стойност, коригирана с допустимото отклонение на преоценка за този ден е EUR 35 068 875.

Преоценката на активите, обезпечавачи дългосрочната операция за основно рефинансиране, започната на 29 юли 2004 г. показва, че коригираната пазарна стойност на предоставените активи надхвърля горната гранична точка с около EUR 262 000 и националната централна банка връща актив Б в размер на EUR 262 000 на участника².

Пул система

Второ, приема се, че трансакциите се извършват с националната централна банка, която използва пул система. Активите, включени в пула от активи, които се

В този пример се използва същата последователност като в горния пример, с който се илюстрира системата с целево предназначение. Основната разлика е в това, че на датите за преценка коригираната пазарна стойност на активите в пула трябва да покрива общата сума на всички задължения на участника по операциите му с централната банка. Искането на допълнително обезпечение в размер на EUR 1 178 398 на 30 юни в този пример е същото като това в примера при системата с целево предназначение. Участникът предоставя сумата от EUR 1 300 000 от актив А по номинална стойност, с която след приспадане на 3,5% допустимо отклонение на преценка от пазарната стойност при цена от 100,55% възстановява нормалното покритие на обезпечението.

Освен това на 4 август 2004 г. когато настъпва падежът по операцията за основно рефинансиране от 28 юли 2004 г., участникът може да задържи активите по своята обезпечителна сметка. Един актив може да бъде заменен с друг, както е показано в примера, ако сумата от EUR 51,9 млн. от актив А (в номинално изражение) се замени с EUR 75,5 млн. от актив В (в номинално изражение) за покриване на предоставената ликвидност и начислените лихви по всички операции по рефинансиране.

Рамката за контрол на риска при пул системата се описва в таблица 3.

Таблица 2 - Система с целево предназначение

Дата	Задължения по сделки	Начална дата	Крайна дата	Ливен %	Предоставена ликвидност
28.7.2004 г.	Основно рефинансиране	28.7.2004 г.	4.8.2004 г.	4,24	50 000 000
29.7.2004 г.	Основно рефинансиране	28.7.2004 г.	4.8.2004 г.	4,24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4,56	45 000 000
30.7.2004 г.	Основно рефинансиране	28.7.2004 г.	4.8.2004 г.	4,24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4,56	45 000 000
2.8.2004 г.	Основно рефинансиране	28.7.2004 г.	4.8.2004 г.	4,24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4,56	45 000 000
3.8.2004 г.	Основно рефинансиране	28.7.2004 г.	4.8.2004 г.	4,24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4,56	45 000 000
4.8.2004 г.	Основно рефинансиране	4.8.2004 г.	11.8.2004 г.	4,26	35 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4,56	45 000 000
5.8.2004 г.	Основно рефинансиране	4.8.2004 г.	11.8.2004 г.	4,26	35 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4,56	45 000 000

Начислена лихва	Обща сума за покриване	Долна гранична сума	Горна гранична сума	Коригирана пазарна стойност	Искане на допълнително обезпечение
—	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	—
5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	—
—	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	—
11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	-914 218
5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	-264 180
29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	—
22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	—
35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	—
28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	—
—	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	—
34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	—
39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	—

Таблица 3 Пул система

Дата	Задължения по сделки	Начална дата	Крайна дата	Лихве и %	Предоставена ликвидност
28.7.2004 г.	Основно рефинансиране	28.7.2004 г.	4.8.2004 г.	4.24	50 000 000
29.7.2004 г.	Основно рефинансиране	28.7.2004 г.	4.8.2004 г.	4.24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4.56	45 000 000
30.7.2004 г.	Основно рефинансиране	28.7.2004 г.	4.8.2004 г.	4.24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4.56	45 000 000
2.8.2004 г.	Основно рефинансиране	28.7.2004 г.	4.8.2004 г.	4.24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4.56	45 000 000
3.8.2004 г.	Основно рефинансиране	28.7.2004 г.	4.8.2004 г.	4.26	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4.56	45 000 000
4.8.2004 г.	Основно рефинансиране	4.8.2004 г.	11.8.2004 г.	4.24	35 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4.56	45 000 000
5.8.2004 г.	Основно рефинансиране	4.8.2004 г.	11.8.2004 г.	4.26	35 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29.7.2004 г.	27.10.2004 г.	4.56	45 000 000

Начислена лихва	Обща сума за покриване	Долна гранична сума ¹	Горна гранична сума ²	Коригирана пазарна стойност	Искане на допълнително обезпечение
—	50 000 000	49 750 000	Не се прилага	50 113 203	—
5 889	95 005 889	94 530 859	Не се прилага	94 926 624	—
—					—
11 778	95 017 478	94 542 390	Не се прилага	93 839 080	-1 178 398
5 700					
29 444	95 052 244	94 576 983	Не се прилага	95 487 902	—
22 800					—
35 333	95 063 833	94 588 514	Не се прилага	95 399 949	—
28 500					—
—	80 034 200	79 634 029	Не се прилага	80 333 458	—
34 200					
4 142	80 044 042	79 643 821	Не се прилага	80 248 396	—
39 900					—

¹ При пул системите долната гранична сума е най-ниският праг за искане на допълнително обезпечение. На практика повечето национални централни банки изискват допълнително обезпечение, така че дори ако коригираната с допустимото отклонение при преоценка пазарна цена на пула от обезпечения падне под долната гранична точка, то общата сума да остане обезпечена.

² При пул системите горната гранична сума е неприложима, тъй като участникът постоянно ще се стреми към предоставяне на свръхобезпечение, с цел да минимизират операционните трансакции.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

Речник

Реални дни/360 - конвенция, за отчитане на дните при изчисляване на лихвите по кредити, съгласно която лихвата се изчислява според действителния брой календарни дни, за които е предоставен кредитът на база 360 дни в годината. Тази конвенция се прилага по операциите на паричната политика на Евросистемата.

Американски аукцион - виж търг с различни лихвени проценти.

Осреднена провизия - провизия, която позволява на участниците да изпълнят изискванията по резервите на основата на средните резервни наличности по време на периода на поддържане. Осреднената провизия допринася за стабилизирането на лихвените проценти на паричния пазар, като стимулира институциите да смекчават влиянието на временните колебания в ликвидността. Системата на минимални резерви на Евросистемата позволява осредняване.

Двустранна процедура - процедура, при която централната банка търгува пряко само с един или няколко участници без да използва тръжни процедури. Двустранните процедури включват операции, които се извършват чрез фондови борси или пазарни агенти.

Безналична система - счетоводна система, която позволява трансфер на ценни книжа и други финансови активи без физическо движение на книжни документи или сертификати (например електронен трансфер на ценни книжа). Виж също дематериализация.

Централен депозитар на ценни книжа - организация, която държи и администрира ценни книжа или други финансови активи, управлява сметките за емитиране и осигурява безналична обработка на трансакциите. Активите могат да съществуват както физически (но блокирани в рамките на централния депозитар на ценни книжа), така и в нематериална форма (т. е. само като електронни записи).

Свързани лица - ситуация, при която участникът е свързан с емитента на дългови инструменти поради това, че: 1) участникът притежава 20 на сто или повече от капитала на емитента, или едно или повече предприятия, в които участникът е мажоритарен собственик, притежават 20 на сто или повече от капитала на емитента, или участникът и едно или повече предприятия, в които той е мажоритарен собственик, притежават заедно 20 на сто или повече от капитала на емитента; или 2) емитентът притежава 20 на сто или повече от капитала на участника или едно или повече предприятия, в които емитентът е мажоритарен собственик, притежава 20 на сто или повече от капитала на участника, или емитентът и едно или повече предприятия, в които той е мажоритарен собственик, притежават заедно 20 на сто или повече от капитала

на участника; или 3) трета страна е мажоритарен собственик на капитала както на участника, така и на емитента пряко или косвено чрез едно или повече предприятия, в които въпросната трета страна е мажоритарен собственик на капитала.

Пул система за обезпечения - система на централната банка за управление на обезпеченията, при която участниците откриват пул сметка за депозиране на активи за обезпечаване на трансакциите им с централната банка. При пул системата за разлика от системата с целево предназначение базовите активи не са предназначени за отделни трансакции.

Набиране на срочни депозити - инструмент на паричната политика, който може да се използва от Евросистемата за целите на финото регулиране, като тя заплаща лихва по депозитите с фиксиран срок на участниците по сметките им в националните централни банки с цел изтегляне на ликвидност от пазара.

Кореспондентски отношение - договореност, според която една кредитна институция осигурява плащания и други услуги на друга кредитна институция. Плащанията чрез кореспонденти много често се извършват чрез реципрочни сметки (ностро или лоро сметки), към които може да бъде прикрепена кредитна линия. Услугите на кореспондентските **отношение** се извършват главно на презгранична основа, но са известни и като посреднически взаимоотношения в определен национален мащаб. Лоро сметка е термин, използван от кореспондента за описание на сметка, която се води от името на чуждестранна кредитна институция; въпросната институция от своя страна счита тази сметка за своя ностро сметка.

Модел на кореспондентски отношения между централни банки- механизъм, създаден от Европейската система на централните банки с цел участниците да могат да използват базови активи на презгранична основа. При модела на кореспондентски отношения между централни банки националните централни банки действат като попечители помежду си. Това означава, че всяка национална централна банка има сметка за ценни книжа за всички останали национални централни банки (и ЕЦБ).

Участник - другата страна по финансова сделка (например всяка една трансакция с централната банка).

Кредитна институция - в този документ терминът институция се покрива от дефиницията, която се съдържа в член 1, параграф 1 от Директива 2000/12/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 март 2000 г. относно предприемане и осъществяване на дейност от кредитните институции съгласно с изменението на Директива 2000/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. Следователно кредитна институция е: 1) дружество, чийто предмет на дейност включва привличане на депозити и други средства от населението и отпускане на кредити за своя сметка, или 2) дружество или друго юридическо лице освен посочените в точка 1, които емитират платежни средства във формата на електронни пари. Терминът “електронни пари” означава паричната стойност на вземането от емитента, която се: а) запазва на

електронен носител, б) емитира при получаване на сума не по-ниска от емитираната парична стойност, в) приема като платежно средство от дружества, различни от емитента.

Презграничен сетълмент - сетълмент, който се извършва в държава или държави, различни от тази, в която едната или двете страни по сделката се намират.

Попечител - юридическо лице, което поема съхранението и администрирането на ценни книжа и други финансови активи от името на други лица.

Конвенция за отчитане на дните - конвенция, с която се определя броят на дните, включени в изчисляването на лихвите по кредитите. Евросистемата прилага конвенцията *реални дни/360* при своите операции на паричната политика.

Доставка срещу плащане или система за доставка срещу плащане - механизъм при сетълмент система за обмен на стойност, който гарантира, че окончателното прехвърляне на активи (ценни книжа или други финансови инструменти) се осъществява само при окончателното прехвърляне на друг актив (или други активи).

Дематериализация - премахване на физическите сертификати или документи за собственост върху финансови активи, за да съществуват само като счетоводни записвания.

Депозитни услуги - вид ликвидно улеснение с постоянен достъп на Евросистемата, което участниците могат да използват за предоставяне на овърнайт депозити в националната централна банка, по които се начислява предварително определена лихва.

Депозитар - посредник, чиято основна роля е записването на ценни книжа във физическа или електронна форма и съхраняване на архив за собствеността върху тези книжа.

Депозити, сумите, по които се възстановяват след предизвестие - инструмент, състоящ се от депозити, при които /държателят /депозантът следва да спази определен срок на предизвестие, преди да може да изтегли средствата. В някои случаи съществува възможност за теглене на фиксирана сума в определен период или за по-ранно теглене на средствата срещу заплащане на глоба.

Депозити с договорен падеж - инструмент, състоящ се предимно от срочни депозити с падеж, който в зависимост от конкретната национална практика, може да бъде необратим преди настъпване на падежа и обратим само срещу заплащане на глоба. Тази категория включва някои непазарни дългови инструменти като непазарни (на дребно) депозитни сертификати.

Холандски аукцион - виж аукцион с единен лихвен процент.

Система с целево предназначение - система на централната банка за управление на обезпеченията, при която ликвидност се предоставя срещу активи, предназначени за всяка отделна транзакция.

ЕЦБ време - времето на мястото, където е разположена ЕЦБ.

Платежен механизъм на ЕЦБ - режим за плащания в рамките на ЕЦБ, свързан с TARGET системата и насочен към извършване на: 1) плащания между сметките в ЕЦБ, и 2) плащания чрез TARGET системата между сметките в ЕЦБ и тези при националните централни банки.

Страни от ЕИП (Европейско икономическо пространство) - държавите-членки на Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн и Норвегия.

Край на деня - времето от работния ден (след като TARGET системата е приключила работата си), когато обработваните в TARGET системата плащания се приключат окончателно за деня.

еврозона - зоната, която обхваща държавите-членки на Европейския съюз, въвели еврото като единна валута в съответствие с Договора, и в които се провежда единна парична политика, отговорността за която пада върху Управителния съвет на ЕЦБ.

Европейската система на централните банки (ЕСЦБ) - обхваща Европейската централна банка (ЕЦБ) и националните централни банки на държавите-членки на Европейския съюз. Следва да се отбележи, че националните централни банки на държавите-членки, които не са въвели еврото като единна валута в съответствие с Договора, запазват правомощията си в областта на паричната политика съгласно националното законодателство и не участват в провеждането на паричната политика на Евросистемата.

Евросистема - обхваща Европейската централна банка (ЕЦБ) и националните централни банки на държавите-членки в еврозоната. Органите, които взимат решения в рамките на Евросистемата, са Управителният и Изпълнителният съвет на ЕЦБ.

Работен ден на Евросистемата - всеки един ден, в който ЕЦБ и най-малко една национална централна банка работят за целите на извършване на операции на паричната политика на Евросистемата.

Окончателно прехвърляне - неотменимо и безусловно прехвърляне, с което изпълнява /се освобождава от задължение за извършване на превод.

Операция за фино регулиране - нерегулярна операция на открития пазар, извършвана от Евросистемата за справяне с неочаквани колебания в ликвидността на пазара.

Инструмент с фиксиран лихвен процент - финансов инструмент с фиксиран купон по време на съществуването му.

Търг с фиксиран лихвен процент - тръжна процедура, при която лихвеният процент е предварително определен от централната банка, а участниците заявяват сумата, с която желаят да търгуват по този лихвен процент.

Инструмент с плаващ лихвен процент - финансов инструмент, чийто купон периодично се променя в зависимост от референтния индекс за отразяване на промените в краткосрочните или средносрочните пазарни лихвени проценти. Инструментите с плаващ лихвен процент са с предварително или впоследствие определен купон.

Валутен суап - едновременна спот покупка/продажба и форуърд продажба/покупка на една валута срещу/към друга. Евросистемата извършва операции на паричната политика на открития пазар във формата на валутни суапове, когато националните централни банки (или ЕЦБ) купуват (или продават) евро спот срещу чуждестранна валута и в същото време го продават (или купуват) обратно чрез форуърд сделки.

Система за брутен сетълмент - система за преводи, при която сетълмент на средства или прехвърляне на ценни книжа се извършва на основата на отделни, последователни инструкции.

Допустимо отклонение - виж допустимо отклонение на преоценка.

Първоначален марж - мярка за контрол на риска, която може да се прилага от Евросистемата при обратните операции. Това означава, че изискуемото обезпечение за трансакцията е равно на отпуснатия на участника кредит плюс стойността на първоначалната надбавка.

Свързващ механизъм - в рамките на системата TARGET **свързващият механизъм** осигурява общи процедури и инфраструктура, която прави възможно движението на платежните нареждания от една местна система за брутен сетълмент в реално време (RTGS) към друга такава.

Международен идентификационен номер за ценни книжа (ISIN) - международен идентификационен код, който се издава за ценни книжа, емитирани на финансовите пазари.

Кредит в рамките на деня - кредит, отпускан за срок по-кратък от един работен ден. Може да се предоставя от централната банка за компенсиране на недостиг при сетълмента на плащанията и може да бъде във формата на: 1) обезпечен оувърдрафт, или 2) кредитна операция срещу залог или споразумение за обратно изкупуване.

Инструмент с обратен плаващ лихвен процент - структурирана ценна книга, при която лихвата, изплащана на държателя варира обратно на промените на определен референтен лихвен процент.

Емитент - лице, което има задължение по ценни книжа или други финансови инструменти.

Връзка между системите за сетълмент на ценни книжа - връзка, която съдържа всички процедури и договорености между две системи за сетълмент на ценни книжа, необходими за извършване на прехвърляне на ценни книжа помежду им на безналична основа.

Дългосрочна рефинансираща операция - редовна операция на открития пазар, извършвана от Евросистемата, във формата на обратна операция. Дългосрочните рефинансиращи операции се извършват чрез стандартни месечни търгове и като правило са със срок от три месеца.

Еднократно приспадане - фиксирана сума, която дадена институция приспада при изчисляването на задължителните резерви съгласно рамката за минималните резерви на Евросистемата.

Основни рефинансиращи операции - редовна операция на открития пазар, извършвана от Евросистемата във формата на обратна операция. Основните рефинансиращи операции се извършват чрез стандартни седмични търгове и като правило са със срок от 1 седмица.

Период на поддържане - периодът, през който се изчислява съответствието със задължителните резерви. ЕЦБ публикува календар на периодите на поддържане на резервите не по-късно от три месеца преди началото на всяка година. Периодът на поддържане започва от датата на сетълмента на първата операция основна рефинансираща операция след заседанието на Управителния съвет, на което е направена месечна оценка за състоянието на паричната политика. Обикновено тези периоди приключват в деня преди датата на сетълмента за следващия месец. При по-специални обстоятелства, публикуваният календар може да се приспособи в зависимост от промените в насрочването на заседанията на Управителния съвет .

Маржово искане (Искане на допълнително обезпечение) - процедура, свързана с прилагането на вариационен марж, която означава, че ако стойността на базовите активи, която редовно се оценява, падне под определено равнище, централната банка изисква от участниците да предоставят допълнително активи (или налични средства). Съответно, ако стойността на базовите активи, след тяхната преоценка, превишава дължимата сума плюс вариационния марж, участникът може да поиска от националната централна банка да върне превишението на активите (или наличните парични средства) .

Пределен лихвен процент - лихвен процент, при който тържното разпределение се изчерпва.

Пределно кредитно средство - ликвидно улеснение с постоянен достъп на Евросистемата, което може да се използва от участниците за получаване на

овърнайт кредити от националната централна банка по предварително определен лихвен процент срещу допустими активи.

Пределна суап котировка - суап котировката, при която тържното разпределение е изчерпано.

Привеждане към пазара - виж вариационния марж .

Падежен клас - клас дългови инструменти в рамките на определена ликвидна категория активи от първи ред, чиито остатъчен срок попада в определени времеви граници например в групата с падеж от три до пет години.

Падеж - датата, на която изтича срокът на операцията на паричната политика. При споразумение за обратно изкупуване или суап падежът съответства на датата на обратното изкупуване.

Максимален лимит на заявките - лимит за най-голяма заявка, приемана от отделен участник в тържна операция. Евросистемата може да наложи максимален лимит на заявките с цел избягване на непропорционално големи заявки от отделни участници.

Максимален процент на заявката - горната граница на лихвения процент, при който участниците могат да представят заявки за търг с променящ се лихвен процент. Заявките с лихвен процент над максималния обявен от ЕЦБ се отхвърлят.

Държава-членка - в този документ се имат предвид държавите-членки на ЕС, които са възприели еврото като единна валута съгласно Договора.

Минимална сума за разпределение - долната граница на сумата за разпределяне между отделните участници при тържна операция. Евросистемата може да вземе решение за разпределяне на минимална сума за всеки отделен участник в тържната си операция.

Минимално съотношение на разпределение - долната граница (изразена в процент) на съотношението на заявките за разпределяне на пределния лихвен процент в една тържна операция. Евросистемата може да вземе решение за прилагане на минимално съотношение на разпределение в тържната си операция.

Минимален процент на заявката - долната граница на лихвения процент, при който участниците могат да представят заявки за търг с променящ се лихвен процент.

Парично-финансова институция (ПФИ) - финансовите институции, които заедно формират парично-емисионния сектор на еврозоната. Този сектор включва централните банки, резидентните кредитни институции съгласно определението им по законодателството на Общността и всички други резидентни финансови институции, чиито предмет на дейност предполага

приемане на депозити и/или близки заместители на депозити от лица, различни от парично-финансови институции и предоставяне за своя сметка (в икономически смисъл) на кредити и/или инвестиране в ценни книжа.

Аукцион с различни лихвени проценти (американски аукцион) - аукцион, при който лихвеният процент на разпределение (или цена/суап точки) се равнява на предложения във всяка отделна заявка лихвен процент.

Национална централна банка - в този документ се има предвид централна банка на държава-членка на ЕС, която е възприела единната валута в съответствие с Договора.

Работен ден на национална централна банка - всеки ден, в който националната централна банка на дадена държава-членка работи за целите на осъществяване на операциите на паричната политика на Евросистемата. В някои държави-членки клонове на национална централна банка може да не бъдат отворени в работни дни на националната централна банка поради местни или регионални банкови празници. В този случай съответната национална централна банка е отговорна за информирането на участниците предварително относно реда за осъществяване на трансакциите, в които тези клонове участват.

Операция на открития пазар - операция на финансовия пазар, извършвана по инициатива на централната банка. С оглед на целите, периодичността и процедурите операциите на открития пазар на Евросистемата се разделят на четири категории: основни рефинансиращи операции, дългосрочни рефинансиращи операции, операции за фино регулиране и структурни операции. По отношение на използваните инструменти обратните операции са основният инструмент на Евросистемата на открития пазар и могат да се използват във всички четири категории операции. Освен това издаването на дългови сертификати и окончателните сделки могат да се използват за структурни операции, докато окончателните сделки, валутните суапове и набирането на срочни депозити могат да се използват за осъществяване на операции за фино регулиране.

Окончателни сделки - трансакция, чрез която активи се купуват или продават до техния падеж (спот и форуърд).

Пул система - виж пул система за обезпечения.

Последващо фиксиран купон - купон по инструмент с плаващ лихвен процент, който се определя на основата на стойностите на референтния индекс на определена дата (или дати) през периода на начисляване на лихва.

Предварително фиксиран купон - купон по инструмент с плаващ лихвен процент, който се определя на основата на стойностите на референтния индекс на определена дата (или дати) преди началото на периода на начисляване на лихва.

Дата на покупката - датата, на която продажбата на купуваните от продавача активи става действителна за купувача.

Цена на закупуване - цената, по която купуваните активи се продават или трябва да се продадат от продавача на купувача.

Бърз търг - тръжната процедура, използвана от Евросистемата за операциите по фино регулиране, когато е желателно да се окаже бързо въздействие върху ликвидността на пазара. Бързите търгове се извършват в рамките на 90 минути и броят на участниците е ограничен.

Репо операции - обратна трансакция за вливане на ликвидност на основата на споразумение за обратно изкупуване.

Споразумение за обратно изкупуване - договореност, посредством която даден актив се продава, като едновременно с това продавачът придобива правото и задължението да го изкупи обратно по определена цена в бъдещ момент или при поискване. Това споразумение наподобява обезпечения заем с тази разлика, че продавачът не запазва собствеността върху ценните книжа. Евросистемата използва споразуменията за обратно изкупуване с фиксиран срок в своите обратни операции.

Дата на обратното изкупуване - датата, на която купувачът е задължен да продаде обратно на продавача активите съгласно споразумението за обратно изкупуване.

Цена на обратното изкупуване - цената, по която купувачът е задължен да продаде обратно на продавача активите по споразумението за обратно изкупуване. Цената на обратното изкупуване се равнява на сумата от покупната цена и ценовия диференциал, съответстващ на лихвата по предоставената ликвидност за периода до падежа на операцията.

Резервна сметка - сметка при националната централна банка, по която се поддържат резервните наличности на участника. Сетълмент сметките на участниците в националната централна банка могат да се използват като резервни сметки.

Резервна база - сумата от балансовите позиции, които формират базата за изчисляване на задължителните резерви на кредитните институции.

Резервни наличности - наличностите на участниците по техните резервни сметки, които служат за поддържане на задължителните резерви.

Резервно съотношение - съотношението, определено от централната банка за всяка категория от балансовите позиции, включени в резервната база. Съотношенията се използват за изчисляване на задължителните резерви.

Задължителни резерви - изискването към институциите да поддържат минимални резерви в централната банка. Съгласно рамката на минималните

резерви на Евросистемата, задължителните резерви на дадена кредитна институция се изчисляват като резервното съотношение за всяка категория от резервната база се умножи по сумата на тези категории в балансовите позиции на институцията. Освен това институциите приспадат еднократна сума от задължителните си резерви.

Остатъчен срок – времето, оставащо до датата на падежа на дълговия инструмент.

Обратна операция - операция, с която националната централна банка купува или продава активи по споразумение за обратно изкупуване или извършва кредитни операции срещу залог.

RTGS (система за брутен сетълмент в реално време) - система за сетълмент, при която обработката и сетълментът се осъществяват на основата на последователни нареждания (без нетиране) в реално време (непрекъснато). Виж също системата TARGET.

Попечителска сметка - сметка за ценни книжа, управлявана от централната банка, по която кредитните институции могат да предоставят ценни книжа, подходящи за обезпечаване на операциите с централната банка.

Система за сетълмент на ценни книжа - система, която позволява съхраняването и прехвърлянето на ценни книжа или други финансови активи безплатно (free of payment - FOP) или срещу заплащане (delivery versus payment).

Сетълмент сметка - сметката на пряк участник в националната система за брутен сетълмент в реално време при националната централна банка за целите на обработката на плащанията.

Посредник по сетълмента - институцията, която управлява процеса на сетълмент (например определянето на сетълмент позициите, следене и контрол над обмена на плащанията и др.) при системите за прехвърляне или други процеси, изискващи сетълмент.

Дата на сетълмент - датата, на която е извършен сетълментът по сделката. Сетълмент може да се извърши в деня за търговия (сетълмент в същия ден) или един или няколко дни след този ден (датата на сетълмент се посочва като дата за търговия (T) плюс лага по сетълмента).

Единен списък - единен списък от активи, които отговарят на определени критерии за допустимост, и които от май 2005 г. постепенно ще бъдат единствените активи, които ще могат да се използват за обезпечаване на операции на Евросистемата по предоставяне на ликвидност.

Аукцион с единен лихвен процент (“холандски” тип аукцион) - аукцион, при който прилаганият лихвен процент (цена/суап точки) по всички удовлетворени заявки се равнява на пределния лихвен процент.

Риск за платежоспособността - рискът от загуба в резултат на фалита на емитент на даден финансов актив или неплатежоспособността на участника.

Стандартен търг - тръжна процедура, използвана от Евросистемата в нейните редовни операции на открития пазар. Стандартните търгове се провеждат в рамките на 24 часа. Всички участници, които отговарят на общите критерии за годност могат да представят заявки за стандартни търгове.

Стандартно приспадане - фиксиран процент от непогасените дългови книжа с договорен падеж до две години (в т. ч. книжа на паричния пазар), който може да се приспадне от резервната база от емитентите, които не могат да представят доказателства, че непогасената сума се притежава от друга институция, която поддържа минимални резерви в рамките на Евросистемата, от ЕЦБ или от националната централна банка.

Ликвидно улеснение с постоянен достъп - улеснение на централната банка, което участниците могат да използват по тяхна собствена инициатива. Евросистемата предлага два овърнайт инструмента - пределно кредитно средство и депозитно улеснение.

Начална дата - датата, на която се извършва първата стъпка от паричната операция. Началната дата съответства на датата на закупуване при операциите по споразумение за обратно изкупуване и валутните суапове.

Стрип (Отделно търгуване на лихва и главница) (Strip) - облигация с нулев купон, създадена за отделно търгуване на вземанията по определени парични потоци по ценната книга и на главницата на същия инструмент.

Структурна операция - операция на открития пазар, извършена от Евросистемата главно с цел коригиране на структурната ликвидна позиция на финансовия сектор спрямо Евросистемата.

Суап точка - разликата между валутния курс по форуърд сделката и валутния курс по спот сделката при валутен суап.

Трансевропейска автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (TARGET) - система за брутен сетълмент в евро. Това е децентрализирана система, която включва 15 национални системи за брутен сетълмент в реално време (RTGS), платежен механизъм на ЕЦБ и Свързващ механизъм.

Тръжна процедура - процедура, при която централната банка предоставя или изтегля ликвидност от пазара на основата на представените от конкуриращите се участници заявки. Най-конкурентоспособните заявки се удовлетворяват първи до пълното изчерпване на предоставената от централната банка ликвидност или до нейното пълно изтегляне.

Актив от първи ред - търгуем актив, който отговаря на определени общи за цялата еврозона критерии за допустимост, определени от ЕЦБ.

Актив от втори ред - търгуем или нетъргуем актив, за който се определят специални критерии за допустимост от страна на националните централни банки и одобрени от ЕЦБ.

Дата за търговия (T) - датата, на която се сключва сделката (т. е. споразумението за финансова трансакция между двама участници). Датата за търговия би могла да съвпадне с датата на сетълмент (сетълмент в същия ден) или да предхожда този ден с определен брой дни (датата на сетълмент се посочва като дата за търговия (T) плюс лага по сетълмента).

Договорът - Договорът за създаване на Европейската общност. Често е наричан и "Договорът от Рим" съгласно измененията.

Точка на задействане- предварително определено равнище на стойността на предоставената ликвидност, при което се извършва искане за допълнително обезпечение.

Дата на оценяване - датата, на която се извършва оценката на допустимите активи, приемани в залог по кредитни операции.

Допустимо отклонение на при оценяване - мярка за контрол на риска, прилагана към базовите активи използвани в обратни операции, при която централната банка изчислява стойността на базовите активи като пазарна стойност на активите се намали с определен процент (допустимо отклонение). Евросистемата прилага допустимото отклонение при оценяване, като отразява специфичните параметри на дадените активи, например остатъчен срок до падежа.

Търг с променящ се лихвен процент - тръжна процедура, при която участниците заявяват както сумата, с която желаят да търгуват с централната банка, така и лихвения процент, с който желаят да встъпят в сделката.

Вариационен марж (привеждане към пазара) - Евросистемата изисква поддържането за конкретен период от време на определено ниво на пазарна стойност на базовите активи, използвано в обратните й сделки за вливане на ликвидност. Това означава, че ако стойността, измервана на регулярна основа, на базовите активи падне под определено ниво, националната централна банка ще изиска от участника да предостави допълнителни активи или налични парични средства (а именно маржово искане - margin call). Подобно, ако стойността на базовите активи вследствие на тяхната преоценка превишава определено ниво, участникът изисква от централната банка да върне превишението на активите или наличните парични средства. Виж също раздел 6.4.

Търг на обеми - виж *търг с фиксиран лихвен процент*.

Облигация с нулев купон - ценна книга, по която се осъществява само един паричен поток през периода на съществуването й. За целта на този документ облигацията с нулев купон, включва ценни книжа, емитирани с отстъпка и

ценни книжа с единствен купон при падежа. Strip(стрип) е специален вид облигация с нулев купон.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

Подбор на участниците за операции по валутно интервениране и валутни суапове за целите на паричната политика

По отношение на подбора на участниците за операциите при интервенции на валутния пазар и валутни суапове за целите на паричната политика се прилага унифициран подход, независимо от избраната организация за извършване на външни операции на Евросистемата. Подборът не изисква значително отклонение от съществуващите пазарни стандарти, тъй като е резултат на с хармонизирането на най-добрите практики на националните централни банки. Подборът на участниците за операциите по валутно интервениране се основава предимно на две основни групи критерии.

В основата на първата група критерии е залегнал принципът за разумност. Първият такъв критерий е кредитоспособността, която се оценява посредством комбинация от различни методи (например като се използват кредитните рейтинги на търговски агенции и вътрешен анализ на капитала, както и други съотношения); вторият критерий се състои в това, че Евросистемата изисква всички потенциални участници в операциите, свързани с валутните интервенции, да попадат под надзора на призната надзорна институция; третият критерий изисква всички участници във валутните интервенции на Евросистемата да спазват високи етични стандарти и да имат добра репутация.

След като изискването за минимална разумност е изпълнено се прилага втората група критерии, в основата на които са съображенията за ефективност. Първият критерий за ефективност е свързан с поведението относно конкурентното ценообразуване и възможностите на участника да работи с големи обеми, включително и при критични за пазара условия. Качеството и обхватът на предоставяната от участниците информация се нареждат сред останалите критерии за ефективност.

Множеството от потенциални участници в операциите, свързани с валутните интервенции, е достатъчно голямо и разнообразно за осигуряване на необходимата гъвкавост при извършване на интервениращи операции. То позволява на Евросистемата да избира между различни интервениращи направления. За ефективната намеса на различни географски местоположения и времеви зони Евросистемата може да използва участници от всички международни финансови центрове. На практика обаче значителна част от участниците са разположени в границите на еврозоната. При извършването на валутни суапове за целите на паричната политика множеството участници съответства на намиращите се в еврозоната участници, които са определени за участие в операциите на Евросистемата, свързани с валутно интервениране.

Националните централни банки могат да прилагат системи, основани на лимити, с цел да контролират кредитните експозиции спрямо отделните участници във валутните суапове, извършвани за целите на паричната политика.

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

Рамка на паричната и банковата статистическа отчетност на Европейската централна банка⁶

1. Увод

С Регламент (ЕО) № 2533/98 на Света от 23 ноември 1998 г. относно събирането на статистическа информация от Европейската централна банка⁷ се определят физическите и юридическите лица, които са задължени да отговарят на изискванията за отчетност (или т. нар. лица, подлежащи на референтна отчетност), режимът за поверителност и необходимите разпоредби за прилагането им в съответствие с членове 5. 4. от Устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка (Устава на ЕСЦБ). В допълнение, на ЕЦБ се предоставя правото да използва регулаторните си правомощия за:

- определяне на лицата, подлежащи на отчетност;
- определяне на изискванията на ЕЦБ относно статистическата отчетност и налагането им по отношение на лицата, подлежащи на отчетност от участващите държави-членки; и
- определяне на условията, при които ЕЦБ и националните централни банки могат да упражняват правото си да проверяват или извършват задължителното събиране на статистическа информация.

2. Общи положения

Целта на Регламент (ЕО) № 2423/2001 на Европейската централна банка от 22 ноември 2001 г. относно консолидирания баланс на сектор “Парично-финансови институции” (ЕЦБ/2001/13)⁸ е да се даде право на ЕЦБ и, в съответствие с член 5.2. от Устава, да се даде право на националните централни банки, които извършват тази дейност до възможната за тях степен, да събират статистически материал, необходим за изпълнението на задачите на Европейската система на централните банки (ЕСЦБ), и в частност задачите ѝ, свързани с определянето и провеждането на паричната политика на Общността в съответствие с член 105, параграф 2, първо тире от Договора за създаване на Европейската общност (Договора). Статистическата информация, събирана в съответствие с Регламент ЕЦБ/2001/13 се използва при съставяне на консолидирания баланс на сектор

¹ Съдържанието на това приложение е представено само с информационна цел.

²ОВ L 318, 27.11.1998 г., стр. 8.

³ОВ L 333, 17.12.2001 г., стр. 1. С този регламент се заменя Регламент (ЕО) №2819/98 на Европейската централна банка от 1 декември 1998 г. (ЕЦБ/1998/16).

“Парично-финансови институции”, като основната цел на този баланс е да се предостави на ЕЦБ цялостна статистическа картина за паричната динамика, която обхваща общата сума на финансовите активи и пасиви на парично-финансовите институции, разположени на територията на участващите държави-членки, която се счита за единна икономическа територия.

За статистически цели изискванията на ЕЦБ за отчетност по отношение на консолидирания баланс на сектор “Парично-финансови институции” се основават на три основни съображения.

Първо, ЕЦБ трябва да получава съпоставима, надеждна и актуална статистическа информация, която се събира при сравними условия на цялата територия на еврозоната. Въпреки че данните се събират на децентрализирана основа от националните централни банки съгласно член 5.1. и 5.2. от Устава, и доколкото това е необходимо в комбинация с други статистически изисквания за целите на Общността или за национални цели, се изисква достатъчна степен на хармонизация с минималните стандарти за отчетност с цел установяване на надеждна статистическа основа за определяне и провеждане на единна парична политика.

Второ, свързаните с отчетността задължения, определени в Регламент ЕЦБ/2001/13, трябва да отговарят на принципите за прозрачност и правна сигурност. Причината за това е, че въпросният Регламент е задължителен в своята цялост и пряко приложим на цялата територия на еврозоната. С него пряко се възлагат отговорности на физическите и юридически лица, по отношение на които ЕЦБ може да налага санкции при неизпълнение на изискванията на ЕЦБ (виж член 7 от Регламент (ЕО) № 2533/98). Задълженията по отчетността са ясно определени и всяко действие по преценка на ЕЦБ, свързано с проверяването или задължителното събиране на информация трябва да е в съответствие с установените принципи.

Трето, ЕЦБ следва да сведе до минимум тежестта, свързана с отчетността (виж член 3, буква а) от Регламент (ЕО) № 2533/98). Следователно събраният от националните централни банки статистически материал съгласно Регламент ЕЦБ/2001/13 се използва и при изчисляване на резервната база в съответствие с Регламент (ЕО) № 1745/2003 на Европейската централна банка от 12 септември 2003 г. за прилагането на минимални резерви (ЕЦБ/2003/9)⁹.

Разпоредбите на Регламент ЕЦБ/2001/13 се свеждат до определяне в най-общ смисъл на лицата, подлежащи на отчетност, техните задължения, свързани с отчетността и принципите, в съответствие с които националните централни банки обикновено упражняват правомощията си за проверка и задължително събиране на информация. Подробна информация относно статистическата информация, която трябва да бъде подадена с цел, за да се изпълнят изискванията на ЕЦБ за отчетност на статистическата информация и спазването на минималните стандарти, са определени в приложения 1 - 4 към Регламент ЕЦБ/2001/13.

⁹ОВ L 250, 2.10.2003 г., стр. 10.

3. Лица, подлежащи на отчетност; списък на парично-финансовите институции за статистически цели

Парично-финансови институции включват резидентните кредитни институции съгласно правото на Общността и всички други резидентни финансови институции, чиито предмет на дейност предполага приемане на депозити и/или близки заместители на депозити от лица, различни от парично-финансови институции и предоставяне за своя сметка (в икономически смисъл) на кредити и/или инвестиране в ценни книжа. ЕЦБ съставя и поддържа списък на институциите в съответствие с това определение и с принципите за класификация, определени в Приложение 1 към Регламент ЕЦБ/2001/13. Правомощията за съставяне и поддържане на списъка на парично-финансовите институции за статистически цели се възлагат на Изпълнителния съвет на ЕЦБ. Съвкупността от парично-финансовите институции, разположени на територията на еврозоната са действителните лица, подлежащи на отчетност.

Националните централни банки имат правото да предоставят дерогация на малки парично-финансови институции, ако делът на парично-финансовите институции, които са включени в месечния консолидиран баланс, представлява не по-малко от 95 на сто от общия баланс на всяка участваща държава-членка. Дерогацията позволява на националните централни банки да прилагат метода на

4. Задължения по статистическата отчетност

За съставянето на консолидиран баланс е необходимо лицата, подлежащи на отчитане да представят статистически отчети, свързани с техните баланси, на месечна основа. Допълнителна информация се изисква на тримесечна основа. Друга статистическа информация, подлежаща на отчитане е определена в Приложение 1 към Регламент ЕЦБ/2001/13.

Необходимите статистически данни се събират от националните централни банки, които определят процедурите по отчетността. Регламент ЕЦБ/2001/13 не ограничава националните централни банки да събират от лицата, подлежащи на отчетност, статистическа информация, необходима за изпълнението на статистическите изисквания на ЕЦБ като част от по-широка рамка на статистическа отчетност, която националните централни банки установяват на своя отговорност в съответствие с правото на Общността или националното законодателство или с установената практика и служи за други статистически цели. Това обаче следва да се извършва без да се накърнява изпълнението на статистическите изисквания, определени в Регламент ЕЦБ/2001/13. В някои специални случаи ЕЦБ може да разчита на такава статистическа информация за изпълнение на изискванията.

Резултатът от дерогацията, упражнена от националната централна банка съгласно определението по-горе, е че въпросните малки парично-финансови институции имат ограничени задължения за отчетност (заключаваща се *inter alia*, на тримесечна основа), които са задължителни по отношение на минималните резерви и са определени в Приложение II на Регламент

ЕЦБ/2001/13. Изискванията за малките парично-финансови институции, които не са кредитни институции, са определени в Приложение III на същия регламент. Малките парично-финансови институции, върху които е упражнена дерогация, могат да решат обаче да изпълнят всички изисквания, свързани с отчетността.

5. Използване на статистическата информация съгласно Регламента на ЕЦБ относно минималните резерви

За свеждане до минимум тежестта и избягване дублирането при събирането на статистическа информация данните, свързани с балансите на парично-финансовите институции по Регламент ЕЦБ/2001/13 се използват и за изчисляване на резервната база съгласно Регламент ЕЦБ/2003/9.

Действително за статистически цели отчитащите се лица следва да предоставят данни на съответните национални централни банки в съответствие с рамката, представена в таблица 1 по-долу, която е включена в Приложение I към Регламент ЕЦБ/2001/13. В таблица 1 кутийките, маркирани със звезда се използват от отчитащите се институции за изчисляване на резервната база (виж каре 14 в Глава 7 от този документ).

За правилното изчисляване на резервната база към която се прилага положително резервно съотношение, се изисква подробна разбивка за депозитите с договорен падеж над две години, за депозитите, средствата, по които могат да бъдат възстановени след предизвестие над две години, за репо задълженията на кредитните институции по отношение на позициите (“Местни” и “Други участващи държави-членки”) “Парично-финансови институции”, “Кредитни институции, задължени да поддържат минимални резерви, ЕЦБ и национални централни банки” и “Централно правителство”, както и по отношение на позицията “Останал свят”.

БАЛАНСОВИ ПОЗИЦИИ	А. Местни								
	Парично-финансови институции (ПФИ) (3)	от които кредитни институции подлежат на минимални резерви, ЕЦБ и НЦБ	Непарични финансови институции (НФИ)		Други резидентни сектори				
			Правителствен сектор		Общо	Други финансови и посредници +финансови спомагатели (S.123+S.124)	Застрахователни и пенсионни фондове (S.125)	Нефинансови предприятия (S.11)	Домакинства + НТООД* (S.14+S.15)
			Централно правителство	Правителствен сектор, други					
(а)	(б)	(в)	(г)	(д)	(е)	(ж)	(з)	(и)	

ПАСИВИ

8 Пари в обращение

9 Депозити

*	*	*
---	---	---

до 1 година

над 1 година

9 Евро

*	*
---	---

9.1е Овърнайт

*	*					
---	---	--	--	--	--	--

9.2е С договорен

до 1 година

*	*					
---	---	--	--	--	--	--

над 1 и до 2 години

*	*					
---	---	--	--	--	--	--

над 2 години (1)

*	*	*	*	*			
---	---	---	---	---	--	--	--

9.3е Договорени за

ползване след

предизвестие

до 3 месеца (2)

*	*					
---	---	--	--	--	--	--

над 3 месеца

*	*					
---	---	--	--	--	--	--

В т. ч. над 2 години

*	*	*	*	*			
---	---	---	---	---	--	--	--

9.4 х Repo сделки

*	*	*	*	*			
---	---	---	---	---	--	--	--

9х Валуты

9.1х Овърнайт

*	*					
---	---	--	--	--	--	--

9.2х С договорен

падеж

до 1 година

*	*					
---	---	--	--	--	--	--

над 1 и до 2 години

*	*					
---	---	--	--	--	--	--

над 2 години (1)

*	*	*	*	*			
---	---	---	---	---	--	--	--

9.3х Договорени за

ползване след

предизвестие

до 3 месеца (2)

*	*					
---	---	--	--	--	--	--

над 3 месеца

*	*					
---	---	--	--	--	--	--

В т. ч. над 2 години

*	*	*	*	*			
---	---	---	---	---	--	--	--

9.4х Repo сделки

*	*	*	*	*			
---	---	---	---	---	--	--	--

10 Акции на ПФИ

11 Издадени ценни

книжа

11е Евро

до 1 година

над 1 и до 2 години

над 2 години

11х Чуждестранни

валуты

до 1 година

над 1 и до 2 години

Б. Други участващи държави-членки

		Непарични финансови институции						
ПФИ (3)	от които кредитни институции подлежащи на минимални резерви, ЕЦБ и НЦБ	Правителствен сектор		Общо	Други резидентни сектори			
		Централно правителство	Правителствен сектор, други		Други финансови посредници + допълнителн и финансови агенти (S.123+S.124)	Застрахователни и пенсионни фондове (S.11)	Нефинансови предприятия (S.11)	Дом + Н (S.1)
(й)	(м)	(н)	(о)	(п)	(р)	(с)	(т)	(у)

БАЛАНСОВИ ПОЗИЦИИ	А. Местни								
	П Ф И	Непарични финансови институции							
		Централно правителство	Други резидентни сектори						
			Общо	Други финансови посредници + финансови спомагатели (S.123+S.124)	Застрахователни и пенсионни фондове (S.125)	Нефинансови предприятия (S.11)	Домакинства + НТООД*		
							Потребителски кредит	Жилищен кредит	Други
(а)	(б)	(в)	(г)	(д)	(е)	(ж)	(з)	(и)	
АКТИВИ									
1 Каса									
1е от които в евро									
2 Заеми									
до 1 година									
над 1 и до 5 години									
над 5 години									
2е от които в евро о.									
3 Ценни книжа, различни от акции									
3е евро									
до 1 година									
над 1 и до 2 години									
над 2 години									
3х Чуждестранна валута									
до 1 година									
над 1 и до 2 години									
над 2 години									
4 Акции на ПФИ									
5 Други акции									
6 Дълготрайни активи									
7 други активи									

Б Други участващи държави-членки									В. Оста нал свят	Г. Неразп ределе ни
ПФ И	Непарично-финансови институции Non-MFIs									
	Правите лствен сектор	Други резидентни сектори								
Об щ о		Други финансови посредниц и +допълнит елни финансови агенти	Застрахо вателни и пенсионн и фондове (S.125)	Нефина нсови предпр иятия (S.11)	Домакинства + НТООД*			Дру ги		
	Потр ебите лски кред ит				Жилищ ен кредит					
(й)	(к)	(л)	(м)	(н)	(о)	(п)	(р)	(с)	(т)	(у)

	Резервна база (с изключение на прехвърляемите инструменти), изчислени като сбор от следните колони на таблица 1 (Пасиви): (а)-(б)+(в)+(г)+(д)+(е)-(ж)+(з)+(и)+(й)+(м)				
ПАСИВИ ПО ДЕПОЗИТИТЕ (Евро и чуждестранни валути общо) ДЕПОЗИТИ, ОБЩО $9.1e + 9.1x$ $9.2e + 9.2x$ $9.3e + 9.3x$ $9.4e + 9.4x$ от които: $9.2e + 9.2x$ с договорен падеж над две години от които: $9.3e + 9.3x$ договорени за ползване след предизвестие със срок над две години от които: $9.2e + 9.2x$ репа	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1078 647 1439 837"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1078 837 1439 949"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1078 949 1439 1102">Доброволно отчитане</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1078 1102 1439 1167"></td> </tr> </table>			Доброволно отчитане	
Доброволно отчитане					

Освен това в зависимост от националните системи и без да се нарушава пълното съответствие с определенията и класификационните принципи на баланса на паричните финансови институции, предвидени в Регламент ЕЦБ/2001/13, кредитните институции, задължени да поддържат минимални резерви, могат алтернативно да отчитат необходимите за изчисляване на резервната база данни с изключение на тези по прехвърляемите инструменти съгласно таблицата по-долу, в случай че не се засягат позициите в получерен шрифт от предишната таблица.

Приложение 2 към Регламент ЕЦБ/2001/13 съдържа специални и преходни разпоредби, както и разпоредби, свързани със сливания на кредитни институции относно прилагането на системата на минимални резерви.

Приложение 2 към Регламент ЕЦБ/2001/13 включва схема за отчитане на кредитните институции, които са „на опашката”. Тези институции следва да се отчитат минимум на тримесечна база за изчисляване на резервната база в съответствие с таблица 1а. Институциите гарантират, че отчетността съгласно таблица 1а са в пълно съответствие с определенията и класификационните принципи, приложими в таблица 1. Данните институции, които са „на опашката” относно резервната база за три периода на поддържане на резервите се основават на данните, събрани в края на тримесечието от националните централни банки.

Приложението включва и разпоредбите за отчетност на консолидирана основа. С разрешение на ЕЦБ кредитните институции, задължени да поддържат

минимални резерви, могат да прилагат консолидирана статистическа отчетност за група кредитни институции, задължени да поддържат минимални задължителни резерви в рамките на единна национална територия, при условие че всички тези институции се откажат от предимството за приспадането на еднократна сума от задължителните резерви. Това отчисляване обаче остава за групата като цяло. Всички институции от групата се включват поотделно в списъка на паричните финансови институции на ЕЦБ.

	Резервна база (с изключение на прехвърляемите инструменти), изчислена като сбор от следните колони на таблица 1 (Пасиви): (а)-(б)+(в)+(г)+(д)+(е)- (ж)+(з)+(и)+(й)+(м)
ПАСИВИ ПО ДЕПОЗИТИТЕ (Евро и чуждестранни валути, комбинирани) ДЕПОЗИТИ, ОБЩО 9.1e + 9.1x 9.2e + 9.2x 9.3e + 9.3x 9.4e + 9.x от които: 9.2e + 9.2x с договорен падеж над две години от които: 9.3e + 9.3x договорени за ползване след предизвестие със срок над две години от които: 9.2e + 9.2x репа	
	Непогасени, колона (у) от таблица 1 (пасиви)
ПРЕХВЪРЛЯЕМИ ИНСТРУМЕНТИ (Евро и чуждестранни валути общо, 11 ЕМИТИРАНИ ДЪЛГОВИ КНИЖА 11e+11x с договорен падеж до две години 11 ЕМИТИРАНИ ДЪЛГОВИ КНИЖА 11e+11x с договорен падеж над две години	

В допълнение приложението включва разпоредби, които се прилагат в случаи на сливания между кредитни институции. На термините „сливане” „сливащи се институции” и „придобиващи институции” са дадени определения в Регламент ЕЦБ/2003/9. За периода на поддържане, в рамките на който се извършва сливането, на придобиващата институция се изчисляват задължителни резерви, които тя внася съгласно член 13 от същия регламент. За последователни периоди на поддържане на резерви задължителни резерви на придобиващата институция се изчисляват на основата на резервна база и статистическа информация в съответствие с специални правила (виж таблицата в приложението към Приложение II към Регламент ЕЦБ/2001/13, ако се прилага. В противен случай се прилагат обичайните правила за отчитане на статистическата информация и за изчисляване на задължителните резерви съгласно член 3 от Регламент ЕЦБ/2003/9. Освен това съответната национална централна банка може да разреши на придобиващата институция да изпълни задължението си за отчитане на статистическата информация посредством временни процедури. Това отклонение от стандартните процедури за отчетност следва да бъде сведено до възможно най-кратък период от време и във всички случаи да не надхвърля шест месеца след извършването на сливането. Това отклонение по никакъв начин не накърнява задължението на придобиващата институция относно изпълнението на задълженията ѝ по отчетността съгласно Регламент ЕЦБ/2001/13 и, ако се прилага, задължението ѝ за поемане на отговорностите по отчетността на вливащите се институции. Придобиващата институция се задължава да информира съответната национална централна банка при публичното обявяване на намерението ѝ да извърши сливане и преди то да е станало действително относно процедурите, които тя възнамерява да използва за изпълнение на задълженията ѝ по статистическата отчетност, свързани с определянето на задължителните резерви.

6. Проверка и задължително събиране на информация

ЕЦБ и националните централни банки като правило упражняват правомощията си за проверка и задължително събиране на информация, в случай че минималните стандарти за предаване, точност, съответствие и ревизии не са изпълнени. Минималните стандарти са определени в приложение IV към Регламент ЕЦБ/2001/13.

7. Неучастващи държави-членки.

Регулациите по член 34.1. от Устава не дават права и не налагат задължения на държавите-членки с дерогация (член 43.1. от Устава) и на Дания (член 2 от Протокола за някои разпоредби, свързани с Дания) и не са приложими към Обединеното кралство (член 8 от Протокола за някои разпоредби, свързани с Обединеното кралство на Великобритания и Северна Ирландия), а само към участващите държави-членки.

Независимо от това член 5 от Устава относно правомощията на ЕЦБ и националните централни банки в областта на статистиката и Регламент (ЕО) № 2533/98 са приложими за всички държави-членки. Заедно с член 10 (предишен

член 5) от Договора това предполага задължение на неучастващите държави-членки за прилагане на национално равнище на съответните мерки за събирането на информация, необходими за изпълнението на изискванията на ЕЦБ за отчетност на статистическата информация и своевременната подготовка в областта на статистиката, за да се присъединят към участващите държави-членки. Това задължение е изрично формулирано в член 4 на преамбюл № 17/ параграф 17 от преамбюла на Регламент (ЕО) №2533/98. С цел прозрачност това задължение е включено отново в преамбюла на Регламент ЕЦБ/2001/13.

ПРИЛОЖЕНИЕ 5

Интернет страници на Евросистемата

Централна банка	Интернет страници
Европейска централна банка	www.ecb.int
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be or www.bnb.be
Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Bank of Greece	www.bankofgreece.gr
Banco de Espana	www.bde.es
Banque de France	www.banque-france.fr
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	www.centralbank.ie
Banca d'Italia	www.bancaditalia.it
Banque centrale du Luxembourg	www.bcl.lu
De Nederlandsche Bank	www.dnb.nl
Oesterreichische Nationalbank	www.oenb.at
Banco de Portugal	www.bportugal.pt
Suomen Pankki — Finlands Bank	www.bof.fi

ПРИЛОЖЕНИЕ 6

Процедури и санкции, които се прилагат в случай на неспазване
на задълженията от страна на участниците

1. Финансови санкции

В случай на нарушение от страна на участника на правилата за търговете¹⁰, на двустранните правила за трансакциите¹¹, на правилата за използване на базовите активи¹² или на процедурите, свързани с операциите в края на деня или условията за достъп до пределно кредитно средство¹³, Евросистемата прилага следните финансови санкции:

- а) За първо и второ нарушаване на правилата за търговете, двустранните трансакциите и за използване на базовите активи в рамките на дванадесет месечен период финансови санкции се налагат за всяко нарушение поотделно. Финансовите санкции, които се прилагат се изчисляват по пределния лихвен процент по кредитите плюс 2,5 процентни пункта.

За нарушаване на правилата, свързани с тръжните операции и двустранните трансакции, прилаганите финансови санкции се изчисляват въз основа на размера на обезпечението или наличните средства, умножени по коефициент 7/360.

За нарушаване на правилата, свързани с използването на базовите активи финансовите санкции се изчисляват въз основа на размера на неприемливите за обезпечение активи (или активи, които не могат да се използват от участника), умножени по коефициент 1/360, които са: 1) предоставени от участника на

¹⁰ Прилага се, ако участникът не е в състояние да преведе достатъчно базови активи за предоставената ликвидност при операция за предоставяне на ликвидност, или ако не може да осигури достатъчно налични средства по предоставената сума при операция за изтегляне на ликвидност.

¹¹ Прилага се, ако участникът не е в състояние да осигури достатъчно годни базови активи, или ако не може да предостави достатъчно налични средства за извършване на сетълмент по договорената в двустранните сделки сума.

¹² Прилага се, ако участникът използва активи, които са или впоследствие са станали негодни (които участникът не може да използва) за обезпечаване на кредитите.

¹³ Прилага се, ако участникът отчита отрицателно салдо по сетълмент сметката в края на деня и не отговаря на условията за достъп до пределно кредитно средство.

националната централна банка или ЕЦБ или 2) не са отстранени от участника до 20 дни след настъпване на събитието, в резултат на което годните активи са станали негодни за по-нататъшно ползване от участника.

б) При първо нарушение на правилата, свързани с операциите в края на деня или условията за достъп до пределното кредитно средство прилаганите финансови санкции се изчисляват върху 5 процентни пункта. В случай на последващи нарушения, наказателният лихвен процент се увеличава с 2,5 процентни пункта за всяко следващо нарушение в рамките на 12 месеца, изчислено на базата на размера на неразрешения достъп до пределно кредитно средство.

2. Нефинансови санкции

Евросистемата отстранява участниците за нарушаване на правилата за тръжните операции, двустранните операции и правилата за използване на базовите активи както следва:

2.1. Отстраняване при нарушаване на правилата, свързани с тръжните и двустранните операции

Освен финансовите санкции, изчислени съгласно установените в точка 1 правила, при трето нарушение от един и същи тип в рамките на 12 месеца Евросистемата отстранява участниците от следващите операции на открития пазар от същия тип и извършвани при същите процедури за определен период от време. Отстраняването се прилага съгласно следната схема:

а) ако сумата на непредоставеното обезпечение или налични средства представляват до 40% от цялото обезпечение или налични средства, които е необходимо да се осигурят и се явява нарушение за трети път, участникът се отстранява за срок от 1 месец;

б) ако сумата на непредоставеното обезпечение или налични средства представляват между 40% и 80% от цялото обезпечение или налични средства, които е необходимо да се осигурят и се явява нарушение за трети път, участникът се отстранява за срок от 2 месеца; и

в) ако сумата на непредоставеното обезпечение или налични средства представляват между 80% и 100% от цялото обезпечение или налични средства, които е необходимо да се осигурят и се явява нарушение за трети път, участникът се отстранява за срок от 3 месеца.

Финансовите санкции и мерките за отстраняване се прилагат също и по отношение на всяко следващо нарушение за всеки 12-месечен период без да се накърнява изискването на подточка 2.3. по-долу.

2.2. Отстраняване при нарушаване на правилата, свързани с базовите активи

Освен финансовите санкции, изчислени съгласно установените в точка 1 по-горе правила, при трето нарушение в рамките на 12 месеца Евросистемата отстранява участниците от следващите операции на открития пазар.

Финансовите санкции и мерките за отстраняване се прилагат също и по отношение на всяко следващо нарушение за всеки 12-месечен период без да се накърнява изискването на подточка 2.3. по-долу.

2.3. Преустановяване на достъпа до всички бъдещи операции на паричната политика за определен период от време в изключителни случаи.

Освен финансовите санкции, изчислени съгласно установените в точка 1 по-горе правила и в някои изключителни случаи поради сериозността на дадено нарушение и по-специално като се вземе под внимание размерът на сумите, честотата и продължителността на несъответствията с установените правила, се налага преустановяване на достъпа до всички бъдещи операции на паричната политика за период от 3 месеца

2.4. Институции на територията на други държави-членки

Евросистемата взема решение дали да приложи мерките за отстраняване и по отношение на клоновете на нередовната институция, разположени в други държави-членки.